

T.C.
ERZİNCAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KAMU HUKUKU ANABİLİM DALI

TÜRK CEZA KANUNU'NA GÖRE YAĞMA SUÇLARI

Yüksek Lisans Tezi

Faruk BÜYÜKKARAMUKLU

Danışman
Yrd. Doç. Dr. Burhan Caner HACIOĞLU

Erzincan 2009

ÖZET

Yağma Suçları 5237 Sayılı TCK'nun ikinci kitap, ikinci kısım kişilere karşı suçlar üst başlığı altında onuncu bölümde mal varlığına karşı suçlar başlığı altında yağma, nitelikli yağma ve daha az cezayı gerektiren hal madde başlıkları altında TCK'nun 148, 149 ve 150. maddelerinde düzenlenmiştir. Bu çalışmamızda TCK'da düzenlenen yağma suçlarının tamamı inceleme konusu yapılmıştır.

Yağma ceza hukukunda taşınır bir malın zilyedini veya suç yerinde bulunan bir başkasını, tehdit veya cebir kullanarak o malın teslimine veya malın alınmasına karşı koymamaya mecbur bırakılması anlamına gelir. Tanımdan da anlaşılacağı üzere yağma suçunun oluşabilmesi için tehdit veya cebirin bir kişiye yönelik olması gerekmektedir.

Yağma suçları niteliği gereği bir yandan cebir veya tehdit araçları kullanılmak suretiyle kişi özgürlüğünü, diğer taraftan da mülkiyet ve zilyedlik haklarını ihlal etmektedir. Bir başka anlatımla, yağma suçlarında suç tipine uygun eylemin gerçekleşmesiyle bireylere yönelik hem maddi değerler hem de kişisel değerler üzerinde saldırı gerçekleşmiş olur. Yağma suçları bu özelliği gereği, diğer suç tiplerinden farklı olarak birden çok hukuki değeri korumaktadır.

Yağma suçları, çok hareketli ve neticesi harekete bitişik suçlardandır. Bu suçta amaç, mal varlığına yönelik bir değer elde edilmesi olup, fail bu amacı gerçekleştirmede bedensel bütünlük ve irade özgürlüğü gibi kişisel değerlere de saldırı gerçekleştirmektedir. Bu saldırı mal varlığı değerinin elde edilmesinde bir araç olduğundan, aslında korunan asıl hukuki yarar mal varlığıdır. Bu nedenle pek çok ülkede yağma suçları düzenlemesine, mal varlığına karşı işlenen suçlar arasında yer verilmiştir

ABSTRACT

The crimes of robbery is clearly set up with the articles 148, 149 and 150 of Turkish Criminal Code with Law No 5237, under the headline “The Crimes Toward Personal Wealth” of the second section of second book. In this study, what has been scrutinized is all the crimes of robbery which is covered by the Turkish Criminal Code.

Known also as law wrongful seizure, the crimes of robbery, in accordance with Turkish Criminal Code, means to oblige someone to not defend the possession of his/her own moveable estate by menacing and or forcing him/her. As it could be seen by this definition, the crimes of robbery occur only in case existence of menace and force.

In this respect, via menace and force, the crimes of robbery violate not only personal rights and freedom but also property and possession rights. In another saying, both the personal assets and personal values are offended by this kind of criminal actions, where a despoliation crime happens. Resulting from these characteristics, the legislations pertaining to the despoliation crimes protect many legal values in contradistinction to the other types of crimes in this sense.

The crimes of robbery quite active crimes which its result is connected to the action. The aim in this case is gaining something from someone’s property holdings and moreover, while acting so, the perpetrator offends to the victim’s physical integrity and freedom of will. Actually, the main judicial benefit here is to protect the assets, since this type of offensive action is an instrument to gain others’ personal wealth. Because of that, the the crimes of robbery are legally stated under the framework of the crimes performed toward the assets, in many countries.

KISALTMALAR

ABD.	:Amerika Birleşik Devletleri
AD.	:Adalet Dergisi
AKİP.	:Adalet Açıklamalı Kanun içtihat Programı
B.	:Baskı
Bkz.	:Bakınız
CD.	:Ceza Dairesi
CGK.	:Ceza Genel Kurulu
CHD.	:Ceza Hukuku Dergisi
CK.	:Ceza Kanunu
CMK.	:Ceza Muhakemesi Kanunu
E.	:Esas
ETCK.	:Eski Türk Ceza Kanunu
HPD.	:Hukuki Perspektifler Dergisi
HGK.	:Hukuk Genel Kurulu
K.	:Karar
m.	:Madde
n.	:Numara
s.	:Sayfa
StGB.	:Alman Ceza Kanunu
Sy.	:Sayı
TCK.	:Türk ceza Kanunu
TCY.	:Türk Ceza Yasası
TMK.	:Türk Medeni Kanunu
YCGK:	:Yargıtay Ceza Genel Kurulu
YKD.	:Yargıtay Kararları Dergisi
YTCK.	:Yeni Türk Ceza Kanunu

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	I
ABSTRACT	II
KISALTMALAR.....	III
İÇİNDEKİLER.....	IV
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

YAĞMA KAVRAMI, TARİHSEL GELİŞİM, KARŞILAŞTIRMALI HUKUKTA DURUM, YAĞMA SUÇUNUN BENZER SUÇLARDAN FARKI

I- YAĞMA KAVRAMI	2
A- GENEL OLARAK.....	2
B- TERİM VE KAVRAM	3
II. TARİHSEL GELİŞİM	5
A- ROMA HUKUKUNDA	5
B- CERMEN HUKUKUNDA.....	8
C- MÜŞTEREK HUKUK	8
D- İSLAM HUKUKU.....	9
E- TÜRK HUKUKU.....	10
1- Türklerin İslamiyeti Kabulünden Önceki Dönem	10
2- Türklerin İslamiyeti Kabulünden Sonraki Dönem	11
a) Tanzimat Öncesi Dönem	11
b) Tanzimat Sonrası Dönem	12
c) Cumhuriyet Dönemi	13
F- KARŞILAŞTIRMALI HUKUKTA YAĞMA SUÇU	16
1- Genel Olarak.....	16
2- Amerika Birleşik Devletleri	16

3- Almanya	16
4- Fransa	18
5-Yunanistan.....	19
6- İsviçre	19
7- İtalya	19
III- YAĞMA SUÇUNUN BENZER SUÇLARDAN FARKLARI	20
A- GENEL OLARAK.....	20
B- MALVARLIĞINA KARŞI İŞLENEN KİMİ SUÇLARDAN FARKI	20
1- Hırsızlık Suçundan Farkı	21
2- Dolandırıcılık Suçundan Farkı	23
3- Mala Zarar Verme Suçundan Farkı	25
C- DİĞER BENZER SUÇLARDAN AYRIMI	26
1- İrtikap Suçundan Farkı	26
2- Şantaj Suçundan Farkı	28
3- Tehdit Suçundan Farkı	30

İKİNCİ BÖLÜM

MALIN YAĞMASI SUÇU

I- YASAL DÜZENLEME	32
II- SUÇLA KORUNAN HUKUKİ DEĞER, SUÇUN FAİLİ, SUÇUN MAĞDURU, SUÇUN MADDİ KONUSU	32
A- SUÇLA KORUNAN HUKUKİ DEĞER.....	32
B- SUÇUN FAİLİ.....	34
C- SUÇUN MAĞDURU.....	34
D- SUÇUN MADDİ KONUSU	36
1- Mal Kavramı.....	36
2- Malın Taşınabilir Olması.....	38
3- Malın Başkasına Ait Olması.....	39
III- SUÇUN UNSURLARI.....	39

A- KANUNİ UNSUR (TİPİKLİK).....	39
B- MADDİ UNSUR.....	40
1- Hareket	40
a) Tehdit.....	42
b) Cebir	44
2- Netice (Malın Alınması).....	46
3- Nedensellik Bağı	48
C- HUKUKA AYKIRILIK UNSURU	48
D- MANEVİ UNSUR.....	50

IV- MALIN YAĞMASI SUÇUNDA CEZAYI AĞIRLAŞTIRAN NEDENLER 53

A- SUÇUN SİLAHLA İŞLENMESİ	55
B- SUÇUN KİŞİNİN KENDİSİNİ TANINMAYACAK BİR HALE KOYMASI SURETİYLE İŞLENMESİ	57
C- YAĞMA SUÇUNUN BİRDEN FAZLA KİŞİ TARAFINDAN BİRLİKTE İŞLENMESİ.....	58
D- YOL KESMEK SURETİYLE YA DA KONUT VEYA İŞ YERİNDE İŞLENMESİ.....	59
1- Yağma Suçunun Yol Kesmek Suretiyle işlenmesi.....	59
2- Yağma Suçunun Konut veya İşyerinde İşlenmesi.....	60
E- YAĞMA SUÇUNUN BEDEN VEYA RUH BAKIMINDAN KENDİSİNİ SAVUNAMAYACAK DURUMDA BULUNAN KİŞİYE KARŞI İŞLENMESİ.....	64
F- YAĞMA SUÇUNUN VAR OLAN VEYA VAR SAYILAN SUÇ ÖRGÜTLERİNİN OLUŞTURDUKLARI KORKUTUCU GÜÇTEN YARARLANILARAK İŞLENMESİ.....	66
G- YAĞMA SUÇUNUN SUÇ ÖRGÜTÜNE YARAR SAĞLAMAK MAKSADIYLA İŞLENMESİ	66
H- SUÇUN GECE VAKTİNDE İŞLENMESİ.....	67

V- MALIN YAĞMASI SUÇUNDA CEZAYI HAFİFLETEN FİİLİ NEDENLER68

A- BİR HUKUKİ İLİŞKİYE DAYANAN ALACAĞIN TAHSİL AMACIYLA YAĞMAYA BAŞVURULMASI	68
B- MALIN DEĞERİNİN AZ OLMASI	70

VI- ŞAHSİ CEZASIZLIK SEBEBİ

VII- ETKİN PİŞMANLIK HALİ.....	72
VIII- SUÇUN ÖZEL GÖRÜNÜŞ ŞEKİLLERİ	73
A- SUÇA TEŞEBBÜS VE GÖNÜLLÜ VAZGEÇME.....	73
B-İŞTİRAK.....	75
C- İÇTİMA	76
IX-YAPTIRIM VE KOVUŞTURMA USULÜ	78
A-YAPTIRIM.....	78
B- KOVUŞTURMA USULÜ	79

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SENEDİN YAĞMASI SUÇU

I- YASAL DÜZENLEME	80
II- SUÇLA KORUNAN HUKUKİ DEĞER, SUÇUN FAİLİ, SUÇUN MAĞDURU, SUÇUN KONUSU.....	80
A- SUÇLA KORUNAN HUKUKİ DEĞER	80
B- SUÇUN FAİLİ.....	81
C- SUÇUN MAĞDURU.....	81
D- SUÇUN MADDİ KONUSU	81
III- SUÇUN UNSURLARI.....	83
A- KANUNİ UNSUR (TİPİKLİK).....	83
B- MADDİ UNSUR.....	84
1- Hareket	84
a) Tehdit.....	85
b) Cebir	85
2- Netice.....	86
3- Nedensellik Bağı	87
C- HUKUKA AYKIRILIK UNSURU	87
D- MANEVİ UNSUR.....	87

IV- SENEDİN YAĞMASI SUÇUNDA CEZAYI AĞIRLAŞTIRAN NEDENLER	88
V- SENEDİN YAĞMASI SUÇUNDA CEZAYI HAFİFLETEN FİİLİ NEDENLER	88
A- BİR HUKUKİ İLİŞKİYE DAYANAN ALACAĞIN TAHSİLİ AMACIYLA SENEDİN YAĞMASINA BAŞVURULMASI	88
B- SENEDİN YAĞMASINA KONU MALIN DEĞERİNİN AZ OLMASI	88
VI- ŞAHSİ CEZASIZLIK SEBEBİ	89
VII- ETKİN PİŞMANLIK HALİ	89
VIII- SUÇUN ÖZEL GÖRÜNÜŞ ŞEKİLLERİ	90
A- TEŞEBBÜS	90
B- İŞTİRAK	90
C- İÇTİMA	90
IX- YAPTIRIM VE KOVUŞTURMA USULÜ	91
A- YAPTIRIM	91
B- KOVUŞTURMA USULÜ	92
SONUÇ	94
KAYNAKÇA	100

GİRİŞ

Yağma suçları malvarlığına karşı ağır bir saldırı oluşturmaktadır. Karmaşık yapısı dikkate alındığında, 5237 sayılı YTCK'da çözümlenmesi en zor suç tiplerinin başında gelmektedir. Bu nedenle inceleme konusu yapılmıştır.

Yağma suçları 765 sayılı TCK'da, "Mal Aleyhine Cürümler" başlığını taşıyan onuncu Bab'ının ikinci faslı "Yağma ve Adam Kaldırmak" başlığı altında 495 ile 502. maddeler arasında, 5237 sayılı 01.06.2005 tarihinde yürürlüğe giren TCK'da ise özel hükümler kitabında, kişilere karşı suçlara ilişkin ikinci kısmın, "Mal Varlığına Karşı Suçlar" başlıklı onuncu bölümünde, 148 ile 150.maddeler arasında düzenlenmiştir

Bu çalışmamız üç bölümden oluşacaktır.

Birinci bölümde suçla ilgili genel bilgiler, yağma suçunun önemi, tarihsel gelişim, karşılaştırmalı hukukta durum ve yağma suçunun benzer suçlardan farkı detaylı şekilde ele alınacaktır.

İkinci bölümde TCK'nun 148. maddesinin 1. fıkrasında düzenlenen Malın Yağması suçu inceleme konusu yapılacaktır. Bu çerçevede yasal düzenleme, suçla korunan hukuki değer, suçun faili, suçun mağduru, suçun konusu ve suçun unsurları ayrıntısıyla ele alınacaktır. Daha sonra Yağma suçunda cezanın artırılmasını ve azaltılmasını gerektiren nitelikli unsurlar başlıklar halinde açıklanmaya çalışılacaktır. Müteakiben suçla ilgili şahsi cezasızlık sebebi olup olmadığı, etkin pişmanlık hali bulunup bulunmadığı irdelenecek ve suçun özel görünüş şekilleri ele alınmaya çalışılacaktır. Bu bölümde son olarak suçun yaptırım ve kovuşturma usulünü incelemeye çalışacağız.

Üçüncü bölümde ise Senedin Yağması suçu inceleme konusu yapılacaktır. Bu suç tipi incelenirken de Malın Yağması suçuna paralel bir yöntem izlenecektir.

Bu incelemeler yapılırken, konunun daha iyi anlaşılabilmesi amacıyla doktrin ve uygulamada savunulan görüşler belirtilerek, sık sık güncel, örnek kriterler getiren, tespitler içeren içtihatlardan da yararlanılacaktır. Son olarak ta, genel bir değerlendirmeye çalışmamıza son vereceğiz.

BİRİNCİ BÖLÜM

YAĞMA KAVRAMI, TARİHSEL GELİŞİM, KARŞILAŞTIRMALI HUKUKTA DURUM, YAĞMA SUÇUNUN BENZER SUÇLARDAN FARKI

I- YAĞMA KAVRAMI

A- Genel Olarak

Yağma suçları, Türk Ceza Kanunu'nun özel hükümler kitabında, kişilere karşı suçlara ilişkin ikinci kısmın mal varlığına karşı suçlar başlıklı onuncu bölümünde 148 ila 150.maddeler arasında düzenlenmiştir.

Türk Ceza Kanunu'nun “Yağma” başlığını taşıyan 148. maddesinin 1. fıkrasına göre, “(1) Bir başkasını, kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden ya da malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratacağından bahisle tehdit ederek veya cebir kullanarak, bir malı teslim veya malın alınmasına karşı koymamaya mecbur kılan kişi, altı yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.” Bu hal, malın yağması suçunun temel şeklini oluşturmaktadır¹.

Yağma suçuna, uygulamada gasp da denilmektedir. Yağma suçu, yağmanın maddi konusuna göre, “malın (taşınır malın) yağması” ve “senedin yağması” olmak üzere, iki farklı şekilde düzenlenmiştir. TCK'nun “Yağma” başlığını taşıyan 148. maddesinin 1. fıkrasında malın yağmasına, 148. maddenin 2. fıkrasında senedin yağmasına yer verilmiştir². Nitelikli yağma ise TCK'nun 149. maddesinde, daha az cezayı gerektiren haller TCK'nun 150. maddesinde düzenlenmiştir.

1 Nur Centel / Hamide Zafer / Özlem Çakmut, *Kişilere Karşı İşlenen Suçlar*, Beta Yayınları, İstanbul 2007, s. 334.

2 Centel/Zafer/Çakmut, *Kişilere Karşı İşlenen*, s. 334.

Taşınır malın yağması suçu, cebir veya tehdit kullanılarak gerçekleştirilen hırsızlıktır. Bu nedenle karma unsurlu suç niteliğindedir. Ancak, yağma kendisini meydana getiren suçlardan (hırsızlık, cebir ve tehditten) bağımsız bir suçtur³.

Senedin yağması suçu, taşınır malın yağması suçunun bir türüdür. Bu suçta da cebir veya tehdit kullanılarak mağdur, bir senedi vermeye, senedin alınmasına karşı koymamaya, senedi imha etmeye veya imhasına karşı koymamaya mecbur edilmektedir⁴.

Yağma suçları, araç ve amaç hareketlerinden oluşan çok hareketli suçlardan olup, taşınır malın ve senedin yağmasında cebir veya tehdit, araç hareketlerini; taşınır malın yağmasında malın alınması, senedin yağmasında ise mağdurun, kendisini veya başkasını borç altına sokabilecek bir senedi veya var olan bir senedin hükümsüz kaldığını açıklayan bir vesikayı vermeye, böyle bir senedin alınmasına karşı koymamaya, senedi imha etmeye veya imhasına karşı koymamaya mecbur edilmesi amaç hareketini oluşturmaktadır. Bu nedenle yağma, araçları bakımından kişiye yönelik bir saldırı, amacı bakımından ise zilyedlik ve mülkiyete yönelik bir saldırıdır⁵.

B- Terim ve Kavram

Farsça asıllı bir kelime olan yağma, anlam olarak “Çapul, zorla mal alma, bir mala zorla sahip olma” manalarını içermektedir. Arapça bir kelime olan gasp ise “zorla alma, zaptetme, kapma” demektir⁶.

Ayrıca “yağma” ve “gasp” terimleri, gerek günlük dilde, gerekse hukuk literatüründe çeşitli tamlamalar oluşturularak, değişik anlamlarda kullanılmaktadır. Örneğin, halk dilinde sıkça kullanılan “yağma yok!” ifadesiyle, “öyle şey olmaz, buna kimse razı olmaz” veya “boşuna ümitlenme, bir şey elde edemezsin, razı olmam” şeklinde, bir kimseye hak etmediği bir şeyi elde etmesine izin verilmeyeceği

3 Ayhan Önder, *Şahıslara ve Mala Karşı Suçlar Cürümler ve Bilişim Alanında Suçlar*, Filiz Kitabevi, İstanbul 1994, s. 343; Aynı yönde . Centel/Zafer/Çakmut, *Kişilere Karşı İşlenen*, s. 335; Mahmut Koca , *Yağma Cürümleri*, Seçkin Yayınları, Ankara 2003, s. 25 ; Mahmut Koca, “5237 sayılı Türk Ceza Kanununda Yağma Suçu”, *Legal Hukuk Dergisi*, Ağustos 2005, s. 2801

4 Centel/Zafer/Çakmut, *Kişilere Karşı İşlenen*, s. 363; Nevzat Toroslu, *Ceza Hukuk Özel Kısım*, Savaş Yayınevi, Ankara 2007, s. 149.

5 Koca , *Yağma Cürümleri*, Seçkin Yayınları, Ankara 2003, s. 25 .

6 Ferit Develioğlu, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*, 18. B, Ankara 2001, s. 1155.

anlatılmak istenmektedir. Öğretide, yağma ve gasp kavramlarını, geniş anlamda bir kimseye hukuken tanınan bir hakkı veya yetkiyi onun iradesine aykırı olarak elinden alma anlamına geldiği de belirtilmektedir⁷.

Yağma kavramı uygulamada genel olarak “gasp” kelimesiyle karşılanmaktadır. Gasp kelimesi, zorla alma anlamında kullanılmaktadır⁸. Bu kelime sözlükte, bir malı sahibinin izni ve haberi olmadan, zorla veya hile ile alma anlamına gelmektedir⁹.

Halk arasında, yağma, “gasp” olarak ta zikredilmekte ve yağmanın özel halleri ayrı suç isimleriyle anılmaktadır. Bunlardan en fazla görüleni ise, mağdurun yedinde bulunan bir eşyanın, olağanüstü bir gayret sarfı ile kapılarak kaçırılması şeklinde görülen “kapkaç” suçu için yapılan kullanımdır. Hatta bazen silahla, tehdit yardımıyla işlenen ve apaçık nitelikte yağma suçunu oluşturan fiiller dahi, kapkaç suçu şeklinde değerlendirilebilmektedir. Oysa kapkaç suçu diye ayrı bir suç yoktur. Bu tür fiiller, hırsızlığın veya yağmanın konusu olabilir¹⁰.

Yağma suçu için “soygun” kelimesi de kullanılmaktadır. Bu kelime de esas itibariyle faydalanma amacıyla bir başka kişinin malvarlığına karşı işlenen bütün fiilleri kapsamaktadır. Hatta geniş bir yorumla, kara paranın aklanması gibi sair bazı suç çeşitleri için kullanılmakta ise de, esas anlamının hırsızlık olduğu açıktır. Özellikle işyerlerinden gerçekleşen yağma fiilleri için soygun ibaresinin kullanıldığını görülmekte, hatta bu kavramı resmi yetkililerin de bu şekilde kullandıklarını duymaktayız¹¹.

Öğretide, ceza hukuku terminolojisinde ve teknik anlamda yağma veya gasp kavramını açıklayan tanımlar bulunmaktadır. Dönmezer, yağmayı: “Bir menkul malın zilyedini veya cürüm halinde bulunan bir başkasını cebir ve şiddet kullanarak şahsen veya malen büyük bir tehlikeye düşüreceği beyanı ile tehdit ederek o malı teslimine yahut o malın kendisi tarafından zaptına sessiz kalmaya mecbur

7 Koca , *Yağma Cürümleri*, s. 30 .

8 A.Nevzat Odyakmaz, *Ceza Hukuku El Kitabı*, 3. B, İstanbul 1993, s. 72.

9 <http://sozluk.turkcebilgi.com/gasp>, (28.04.2009).

10 Sulhi Dönmezer, İki Suç Türü ve Kolluk, http://www.egm.gov.tr/egitim/dergi/eskisayi/36/web/kriminoloji/ord_prof_dr_sulhi_donmezer.htm, (06.06.2009).

11 Haşim Karaaslan, Mala Karşı İşlenen Suçlarla Mücadele Semineri Sunuş Konuşması, 24 Mayıs 2000, İstanbul, s. 26.

etmektedir¹²” şeklinde tanımlanmaktadır. Başka bir tanıma göre yağma; “başkasının zilyetliğindeki taşınabilir bir malı, zilyedin rızası olmaksızın, faydalanma amacıyla tehdit veya cebir kullanmak suretiyle almaktır¹³”, bu tanımlamaların dışında yağmanın “tehdit veya cebir kullanarak malın alınması¹⁴” ve “kişiler üzerinde tehdit veya cebir kullanmak suretiyle yapılan hırsızlıktan ibaret¹⁵” olduğu şeklinde tanımlar da bulunmaktadır.

Bu tanımlar dışında Soyaslan; cebir veya tehdidin uygulandığı zamanı esas alarak şu şekilde tanımlamaktadır: “Cebir veya tehdit ile başkasının malının zilyedi olunmasına tam yağma, alınan şeyin muhafazasının sürdürülmesini sağlamak için, cebir veya tehdit kullanılmasına tam olmayan yağma¹⁶” adı verilir.

Uygulamada Yargıtay ise, yağmayı cebir veya tehdit kullanmak suretiyle yapılan hırsızlık şeklinde tanımlamaktadır¹⁷.

II. TARİHSEL GELİŞİM

A- Roma Hukukunda

Yağma suçları, tarihin en eski dönemlerinden bu yana mala karşı işlenen suçların en tehlikelisi sayılmış ve cezalandırılmıştır¹⁸. Dönemi içerisinde en gelişmiş hukuk düzeni olarak kabul edilen ve bugünkü modern hukuka kaynaklık eden Roma Hukukunda “*rapina*” olarak ifade edilen yağma, cezalandırılan fiillerden

12 Sulhi Dönmezer, *Kişilere ve Mala Karşı Cürümler*, 14.B, İstanbul 1995, s. 346.

13 Ali Suat Ertosun/Ahmet Taşkın, Yağma Suçu, *Atatürk kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Araştırma Merkezi, Türk Ceza Hukuku Derneği, Sulhi Dönmezer Armağanı*, Ankara 2008, s. 779; Erdal Noyan, *Hırsızlık Suçları*, Adalet Yayınevi, Ankara 2007, s. 413.

14 Mahmut Koca, *Yağma Cürmünün Kimi Suçlardan Ayrımı*, Prof.Dr.Ömer TEOMAN’a Armağan, İstanbul 2002, s. 1482.

15 Faruk Erem /Nevzat Toroslu, *Türk Ceza Hukuku, Özel Hükümler*, 8. B, Ankara 2000, s. 592.

16 Doğan Soyaslan, *Ceza Hukuku Özel Hükümler*, 5. B, Yetkin Yayınları, Ankara 2005, s.318.

17 “...T.C.Yasasının 495 ve devam eden maddelerinde düzenlenen ve yağma "gasp" olarak tanımlanan suç; cebir ve şiddet (maddi cebir) veya tehdit (manevi cebir) kullanmak suretiyle yapılan hırsızlıktır. Hırsızlık ve yağma cürümleri aynı ortak unsurlara sahip olmakla beraber, ayrıldıkları tek nokta malın alınması için cebir ve şiddet veya tehdit kullanılmasıdır. Bu haliyle yağma suçu karma suçlardandır. Yağma suçlarına cebri hırsızlık da denilmektedir...”, CGK. 1996/6-242 E, 1996/264 K., AKİP.

18 Naci Şensoy, *Basit Hırsızlık ve Çeşitli Mevsuf Hırsızlıklar (Türk Ceza Kanununun 491, 492 ve 493'üncü, Maddeleri)*, 2.B, İstanbul 1963, s. 8.

sayılmıştı¹⁹. *Rapina* (gasp, cebir) yani zor kullanılarak bir kişinin malının alınması olup, eşkıyalığı ve yağmacılığı da içine alan bir kavramdır²⁰.

Roma Hukukunda, haksız fiil (*delictum*) kavramı modern hukuktakinden daha farklı sonuçlar doğurmaktaydı ve haksız fiiller suç sayılıyordu. Suçlar da, kamu suçları ve özel suçlar olmak üzere iki gruba ayrılmıştı. Kamu suçlarının sayıları son derece sınırlı idi. Bu suçlar, toplumsal düzeni bozduğu ve bütün kamunun menfaatini ihlal eden fiiller sayıldığından, devlet tarafından kovuşturuluyordu. Bunların dışında kalan ve kişilere karşı işlenen tüm suçlar ise, kişiler tarafından açılan ceza davaları yoluyla takip edilirdi²¹.

Eski Roma hukukunda yağma (*rapina*), önceleri bağımsız haksız fiil olarak değil, hırsızlığın, yani *furtumun* özel bir şekli sayılıyor ve “kötü hırsızlık” olarak nitelendiriliyordu. Yağma, mal varlığına saldırı olarak nitelendirilen bir fiil olarak kabul edilse de ayrı bir suç olarak nitelenmiyordu. Roma'nın en eski kanunlaştırma hareketi olan XII. Levha Kanunu'nda mal varlığına yapılan her saldırı, hırsızlık suçu kapsamında kabul ediliyor ve yağma suçunu işleyen kişi hırsızlık suçundan sorumlu tutuluyordu. Bu kanuna göre hırsızlığın nasıl yapıldığı önem taşıyor, malı şiddet kullanarak elde eden kişiye hırsız deniliyordu. Malın cebir ve şiddet kullanılarak alınması (yağma), hırsızlığın ağırlatıcı nedeni sayılıyor ve başkasının malını gasp edene de “namussuz hırsız (*improbus fur*)” denilmekteydi²².

Roma Hukukunda uzun süre hırsızlık kavramı içinde yer alan ve hırsızlık suçunun ağırlatıcı nedeni olarak kabul edilen yağmanın, bağımsız bir suç türü olarak tanınması, M.Ö. 76 yılında praetor M.Terentius Lucullus tarafından yayınlanan bir beyanname (*edictum*) ile gerçekleşmiştir²³. Ancak bu beyannamede yağma suçu, hem bir eşyanın cebir ve şiddet kullanılarak alınmasını, hem de çete veya silahlı kişiler tarafından eşyaya verilen zararları kapsamaktaydı²⁴.

19 Fahrettin Kıyak, *Türk ve Askeri Ceza Kanunlarında Yağma Cürümleri ve Tatbikatı*, Ankara 1955, s. 12.

20 Türkan Rado, *Roma Hukuku Dersleri, Borçlar Hukuku*, Filiz Kitabevi, İstanbul 1983, s. 193.

21 Koca, Yağma Cürümleri, s. 32; Ziya Umur, *Roma Hukuku Ders Notları*, İstanbul 1987, s. 390.

22 Koca, Yağma Cürümleri, s. 32.

23 Koca, Yağma Cürümleri, s. 33; Nurcan İpek, *Roma Hukukunda Gasp (Rapina)*, İstanbul 2001, s. 8.

24 Koca, Yağma Cürümleri, s. 32, 33.

İmparatorluk döneminden itibaren ise, örneğin, büyük yollarda yapılan yağma, yol kesme ve yağma sırasında adam öldürme gibi eylemler, kamu düzeni açısından büyük tehlike oluşturduğundan, adam öldürme suçuna verilen cezalarla cezalandırılan kamu suçu haline gelmişti. Bu dönemde, olağanüstü yargılama yöntemine (*crimonia extraordinaria*) göre kovuşturulan bu suçlardan ölüm sonucunu doğuran yağma ve yol kesme, daha sonra eylemin özel bir türü oldu. Böylelikle, başlangıçta sadece bir tazmin yükümlülüğünü gerektiren mala karşı işlenen suçların, kullanılan araca göre niteliği de değişmiş, cebir ve şiddetle işlenen yağma ve yol kesme, Roma Hukuku'nda (*post klasik dönemde*) kamuyu ilgilendiren suçlardan sayılmıştır²⁵.

Roma Hukuku'ndaki *rapina* (yağma) suçunun unsurları, günümüz ceza kanunlarında tanımlanan yağma suçu ile hemen hemen aynıdır. *Rapinanın* konusunu taşınabilir mallar (*res mobiles*) oluşturmaktadır. Bu suça konu taşınabilir malın başkasına ait olması gerekmektedir. Kendi malını gasbeden sorumlu değildir. Malın ele geçirilmesi gerekir (*contrectatio*). Taşınır malı ele geçirme, şiddet ve cebirle gerçekleştirilmeli, suç kasten işlenmelidir. Ancak bu kast hırsızlıktaki yararlanma kastı olmayıp, malikin iradesine aykırı hareket etme kastıdır²⁶. *Rapina*, bir malın gasbedilmesinin yanında, çete şeklinde bir araya gelmiş silahlı kişilerin zarar vermesini de kapsadığından, doğan zarar da yağma suçunun unsurları içerisinde sayılmıştır²⁷.

Roma Hukuku'nda *Rapina* suçunu işleyen faile karşı, *actio vi bonorum raptorum* (cebir kullanılarak gasbedilmiş malların davası) açılmaktaydı. Bu dava ile fail, ister suçüstü yakalansın, ister sonradan yakalansın, şayet dava bir yıl içinde açılmışsa gasbettiği şeyin değerinin dört misli kadar, aradan bir yıl geçtikten sonra açılmışsa ancak o şeyin değeri kadar para cezasına mahkum edilmekteydi. Ayrıca bu davada mahkum edilen kimse *infamis*, yani şerefsiz sayılmaktaydı²⁸.

25 Koca, Yağma Cürümleri, s. 33; Dönmezer, Kişilere, s. 271.

26 Umur, s. 393; Koca, Yağma Cürümleri, s. 33.

27 Koca, Yağma Cürümleri, s. 33.

28 İpek , s. 75 vd.

B- Cermen Hukukunda

Yağma, bağımsız bir suç kavramı olarak, Cermen Hukuku kaynaklıdır. Cermen hukuku yağmayı başkasının eşyasını cebir kullanmayı gerektirmeyen, açıktan alma olarak kabul etmişti. Hırsızlık ise başkasının eşyasını gizlice almaktı²⁹. Bu dönemde dar anlamda yağma ise, “hırsızlık” tarzında olmayan, menkul bir eşyayı almaktı. Bununla birlikte çok sayıda kaynağın açıktan almayı cebren alma olarak nitelendirdiği belirtilmektedir³⁰.

1495 yılından sonra Cermen Hukuku cebir unsurunu yağma kavramına dahil ederek, hırsızlık ve yağma farklı suçlar olarak ele alınmış ve yağmanın cezası ağırlaştırılmıştır³¹.

C- Müşterek Hukuk

Müşterek Hukuk, esas itibariyle Roma Hukukuna dayanmaktaydı. Ancak, Roma Hukukundaki suç kavramının belirsizliği, müşterek hukuk döneminde tamamen ortadan kalkmıştır. V.List’e göre, müşterek hukukta, yağma konusunda iki görüş ileri sürülmüştür. Bunlardan ilki, *Carpzov* tarafından savunulmakta ve yağma, yol kesme olarak kabul edilmekteydi. *Meister, Engau ve Böhmer* tarafından ileri sürülen görüşte ise yağmanın niteliğinin, kişiye karşı cebir kullanmanın oluşturduğu şeklindeydi³².

Müşterek Hukukun en önemli ceza ve ceza muhakemesi kodu olan *Carolina*, yağmayı ölüm cezasını gerektiren bir suç olarak öngörmüştü (m.126-157). *Carolina*, kendisinden önceki hukuksal gelişmeler ile bağlantılı olarak, bu suçu unsurları açısından ayrıntıya girmeksizin, sadece genel olarak tarif etmişti. Ancak *Carolina*, hırsızlığın koşullarına, bir kişiye karşı şiddet ve cebir kullanılmasını düzenleyerek, önceki anlayıştan esaslı bir ayrılma oluşturmuştur. *Carolina’nın* sertliğinden müşterek hukuk uygulaması doğmuştur. Müşterek hukuk döneminde yağma, hırsızlığa göre daha ağır bir cürüm olarak görülüp, cebir unsuru ön plana çıkmıştı..

29 Koca, Yağma Cürümleri, s. 34.

30 Ayrıntı bilgi için Bkz., Koca, Yağma Cürümleri, s. 35.

31 Koca, Yağma Cürümleri, s. 34.

32 Koca, Yağma Cürümleri, s. 35.

Fakat bu dönemde, yağmanın cebir kullanmakla mı, yoksa çalmakla mı tamamlandığı tartışılmış olup çoğunluk, zorla almayı, mecbur edilerek vermeye özdeş görmüştü. Bu görüşe göre³³, suçun konusu, sadece başkasının eşyası olabilir, kendi eşyası olamaz. Yağma özellikle kişiye ve mülkiyete aynı anda yönelmiş özel bir suç olarak kabul edilmekte ve sadece cebir kullanmayı değil, aynı zamanda başkasının taşınabilir bir eşyasını almayı da gerektirmekteydi³⁴.

D- İslam Hukuku

İslam hukukunda suça “*cerime*” denmektedir. Cerime; “Allah’ın yasaklayıp, hakkında ceza tayin ettiği bir fiili terk” şeklinde tarif edilmektedir. İslam Hukukunda suçlar, kısas, had ve ta’zir olmak üzere üçe ayrılmıştır. Bu üç terim, ceza anlamına da geldiğinden, had , kısas ve taziri gerektiren suçlar tasnifi de yapılmaktadır³⁵.

Had suçlarının biri geniş diğeri dar olmak üzere iki tarifi vardır. Geniş anlamda had suçları deyince, suç tarifinin ve müeyyidenin Allah ve Peygamber tarafından tespit edildiği suçlar anlaşılmaktadır³⁶. Bu tarife kısas suçları da girmektedir. Zira kısas suçları ve cezaları da Allah ve Peygamber tarafından belirlenmiştir. Dar anlamda had suçları ise tanımı ve cezası Allah ve Peygamber tarafından belirlenen ve Allah haklarına yönelik olarak işlenen suçlardır. İhtilafli olmakla birlikte dar anlamda had suçları yedi tanedir: Hırsızlık, zina, zina iftirası (*kazf*), yol kesme (*hirâbe*), şarap içme-sarhoşluk, irtidat ve isyan. Kısas suçları ise adam öldürme ve müessir fiil (*cerh*) suçlarından ibarettir. Ta’zir suçları yukarıda adı geçen iki grup suçun dışında kalan, tanımı ve cezası Allah ve Peygamberi tarafından belirlenmemiş, bunların tespitinin devlet başkanına veya hakime bırakıldığı suçlardır³⁷.

İslam Hukukunda yağma ve yol kesme suçuna hırabe, bu suçu işleyene de “*harami*” denilmektedir. Hırabe, yol kesmek veya büyük hırsızlık (*sirkati Kübra*)³⁸

33 Görüşler için Bkz., Koca, Yağma Cürümleri, s. 35.

34 Koca, Yağma Cürümleri, s. 34, 35.

35 Koca, Yağma Cürümleri, s. 36, 37; Şakir Sabri Ansay, *Hukuk Tarihinde İslam Hukuku*, 3.B, Ankara 1958, s. 280.

36 Koca, Yağma Cürümleri, s. 37; Ayrıntılı bilgi için bkz., Hayrettin Karaman, *Mukayeseli İslam Hukuku*, C.I, İstanbul 1986, s. 125.

37 Mehmet Akman, *Osmanlı Devleti'nde Ceza Yargılaması*, Eren Yayınevi, İstanbul 2004, s. 24, 25; Ömer Düzbakar, İslâm-Osmanlı Ceza Hukukunda Hırsızlık Suçu: 16-18. Yüzyıllarda Bursa Şer’iyye Sicillerine Yansıyan Örnekler, <http://www.tsadergisi.org/arsiv/agustos2008/05.pdf> (14.08.2009).

38 Halil Cin/Ahmet Akgündüz, *Türk Hukuk Tarihi*, C.I, Kamu Hukuku, 3.B, İstanbul, 1995, s. 316.

anlamına da gelmektedir³⁹. Haraminin aldığı malın, hırsızlık nedeniyle alınan malda aranan şartları taşıması, alınan malın zilyedliğinin ele geçirilmesi, malın dayanıklı olması, başkasının malı olması, malı alanın o mal üzerinde herhangi bir mülkiyet hakkı olduğuna ilişkin şüphenin olmaması gerekmektedir⁴⁰.

E- Türk Hukuku

1- Türklerin İslamiyeti Kabulünden Önceki Dönem

İslamiyetin kabulünden önce kurulan Türk Devletlerinde uygulanan ceza hükümleri hakkında kapsamlı, düzenli bir bilgi bulunmamaktadır. Bunun nedeni, eski Türk hukukunu anlatan herhangi bir hukuki düzenlemenin olmaması, ayrıca konuyu detaylı şekilde inceleyen bir eserin de bulunmamasıdır. Elimizde bu yönde bir kaynağın bulunmaması eski Türk devletlerinde yazılı bir hukukun olmadığı anlamına gelmemektedir⁴¹. İslamiyet öncesi kurulan Türk devletleri hakkında elde edilen bilgilere, milli kaynaklar olarak belirtebileceğimiz arkeolojik ve epigrafik kaynaklar, tarihi, edebi, ilmi eserler, hukuki örf ve adetler, dil üzerinde yapılan çalışmalar ve Çin, İslam kaynaklarındaki eserlerin derlenmesi sonucunda ulaşılmıştır.

İslamiyetin kabulünden önce kurulan en önemli Türk devletlerinden olan Hunlar, Göktürk'ler ve Uygurlar uygulanan ceza hukuku bakımından incelediğimizde, kanunnamelerin önemli bir yere sahip olduğunu görmekteyiz. Eski Türk devletlerinde kanuna muhalefet etmek, en büyük suç ve günah olup, kanuna muhalefet eden hakan dahi olsa azledilebilmekteydi⁴².

İslamiyet öncesi eski Türk devletlerinde, suçlar iki kısma ayrıldığı anlaşılmaktadır. Birinci kısımda, vatana ihanet, isyan, adam öldürme, evli kadının ırzına geçme, bağlı atı çalmak, hırsızlık, başkasına kılıç çekmek, zina ve savaş sırasında gevşeklik gösterme suçlarından oluşan ağır suçlar bulunmakta olup

39 Udeh, s. 289.

40 Ayrıntılı bilgi için bkz., Abdülkadir Udeh (Çev.: Ruhi Özcan/Alı Şafak), *Mukayeseli İslam Hukuk Ve Beşeri Hukuk*, C. IV, Ankara 1990, s. 293.

41 Cin/Akgündüz, s. 20.

42 Cin/Akgündüz, s. 32.

bunların cezası idamdı⁴³. İkinci kısımda yer alan hafif suçlar ise, bağısız atı çalmak, kavgada yaralamak, diğer malları çalmak suçları olup, cezası mali tazminattı⁴⁴.

2- Türklerin İslamiyeti Kabulünden Sonraki Dönem

a) Tanzimat Öncesi Dönem

Türk'lerin İslamiyeti kabul etmelerinden sonra kurdukları Türk devletlerinde asıl olarak İslam hukuku uygulanmıştır. Osmanlı Devleti'nde de kuruluşundan itibaren İslam Hukuku devletin hukuki yapısının temelini oluşturmuştur⁴⁵.

Yukarıda, tarihçe kısmında "İslam Hukuku" başlığı altında yaptığımız açıklamalar⁴⁶ doğal olarak Osmanlı Devleti açısından da geçerli olacaktır. Fakat Osmanlı Devletinde, İslam Hukuku'nun yanında padişahların emir ve fermanlarından oluşan ve ceza hukukunu da kapsayan çeşitli alanlarda düzenlemeler içeren Örfi Hukuk da uygulanmıştır⁴⁷.

İnceleme konumuzu oluşturan yağma suçu hakkında da, bu kanunnamelerde hükümlere rastlamak mümkündür. Osmanlı Devletinde ceza hukuku alanında düzenlemeler içeren ilk kanunu Fatih Sultan Mehmet yapmıştır. Fatih'in "Kanun-i Osman-i" diye anılan iki büyük kanunundan birincisi teşkilat kanunudur ve ceza hukukuyla ilgili olarak tek maddesi devlete isyan eden kardeşlerin öldürülmesine ilişkindir. İkincisi ise daha sonra bütün Osmanlı kanunlarının temelini teşkil edecek olan askeri, mülki ve cezai hükümler içeren kanundur. Bu kanunun ilk bölümü üç fasıl halinde ceza hukukuna ayrılmıştır. Birinci fasıl, zina vb.suçlara, ikinci fasıl, dövüşme, sövüşme ve katle, üçüncü fasıl ise içki içmek, hırsızlık ve iftira suçlarına ilişkindir. Fatih bu kanunname ile sadece ta'zir cezalarını tanzim etmiş, had ve kısas cezalarına karışmamıştır⁴⁸.

43 M.Akif, Aydın, *Türk Hukuk Tarihi*, 3. B, İstanbul 1999, s. 15; Koca, Yağma Cürümleri s. 39.

44 Koca, Yağma Cürümleri, s. 39, Aydın, s. 15.

45 Ahmet Gökçen, *Tanzimat Dönemi, Osmanlı Ceza Kanunları ve Kanunlardaki Ceza Müeyyideleri*, İstanbul 1989, s. 3.

46 İslam Hukukunda Yağma için Bkz., s. 9, 11.

47 Koca, Yağma Cürümleri, s. 39.

48 Cin/Akgündüz, s. 331; Koca, Yağma Cürümleri, s. 40.

II. Bayazid'e ait kanun ise, üç bab ve on dokuz fasıldan oluşmaktadır. Birinci babın dört faslı ceza hukukuna ait hükümler taşımaktaydı. Birinci fasıl zina, ikinci fasıl dövüşme, sövüşme ve katle, üçüncü fasıl içki içme, gasp, hırsızlık ve tecavüze ait suçlara, dördüncü fasıl ise yankesicilik ve rüşvet gibi ta'zir cezası gerektiren suçlarına ayrılmıştı⁴⁹.

Yavuz Sultan Selim'in hazırlattığı Umum-i Osmanlı Kanunnamesi ise II. Beyazıt'ın kanunnamesi ile aynı hükümleri taşımaktaydı⁵⁰.

Osmanlı Devletinde en çok kanun yapan ve bu yönüyle de “Kanuni” ismiyle ünlenen padişah Sultan Süleyman'dır. Kanuni Sultan Süleyman, eyalet ve sancaklara ait özel kanunlardan başka iki genel kanunname hazırlatmıştır. Bu genel kanunnamelerdeki ceza hukukuna ilişkin hükümler, önceki padişahlar tarafından çıkartılan kanunnamelerdeki hükümlerden farksızdır. Bu devirde çıkarılan kanunnamelerde içki içmek, hırsızlık etmek, gasp ve başkasının malına ve canına tecavüz etmek suçlarına ilişkin ayrı bir fasıl oluşturulmuştur. Bu fasılda gasp suçuna dair getirilen şu hüküm tüm sancak ve eyalet kanunnamelerinde de yer almıştı: “*Hırsızın ve haraminin ve kanlının bi-hesabil meratip siyaseti ancak sancak beyinindir. Ve zikr olunan yerlerde bedel-i siyaset akçe almak kanuna muhaliftir. Ve siyaset olunan kimselerden cürm almak yoktur. Amma afv olucak cürm sahibi tumarındır*⁵¹.” Diğer bir hüküm ise şu şekildedir: “*Her kim yol kesüp, haramilik etse, boğazından asub ziyade zecr ederler*⁵².”

b) Tanzimat Sonrası Dönem

Tanzimattan sonraki dönemde yayınlanan ceza kanunnamelerinde de⁵³, yağma suçuna yer verilmiştir. Sultan Abdülmecit döneminde çıkarılan, 1256/1840 tarihli “Ceza Kanunname-i Hümayunu” 13 fasıl ve 40 maddeden oluşmaktaydı. Bu

49 Koca, Yağma Cürümleri, s. 40; Cin/Akgündüz, s. 332.

50 Koca, Yağma Cürümleri, s. 40.

51 Koca, Yağma Cürümleri, s. 40.

52 Ahmet Akgündüz, *Osmanlı Kanunnameleri ve Hukuk Tahlilleri*, 6. Kitap, *Kanuni Devri Kanunnameleri*, II. Kısım, *Eyalet Kanunnameleri*, İstanbul 1993, s. 226; Koca, Yağma Cürümleri, s. 40.

53 Geniş bilgi için Bkz., Ahmet Akgündüz, *Mukayeseli İslam ve Osmanlı Hukuk Külliyatı*, Diyarbakır 1986, s. 809 vd.

kanunun üç maddeden ibaret on birinci faslında, yağma ve yol kesme suçları düzenlenmiştir.

Bu madde hükümleri şu şekildedir: “*Bazı yollarda kutta-ı tarik olanlar (yol kesenler) eğer itlaf’ı nüfusu beşeriye etmeyerek (adam öldürmeyerek) fakat (yalnız) adam soymak fazihasına (rezaletine) cesaret etmişlerse yedi sene müddet için küreğe vaz oluna*”. “*Bu makulelerin adam itlaf ettiklerine cezm ve yakın hasıl olduğu halde on sene için küreğe konula*”. “*Adam telef ettikleri halde bittahkik sabit olduktan sonra mesele-i kısısiye icra kılma*”. Bu maddelerde yağma ve yol kesme suçları, bu suçlara teşebbüs edenler ve bu suçları işledikleri sırada adam öldürmeye teşebbüs edenler ile adam öldürenler için öngörülen cezalar belirtilmiştir⁵⁴.

1256 tarihli Kanunun eksiklerini tamamlamak için çıkarılan 1267/1851 tarihli “Kanun-i Cedid”in birinci faslının 9. maddesinde yol kesme ve yağma suçu düzenlenmiştir. Bu kanunun 9. maddesi ile 1256 tarihli kanunnamedeki yağmaya ait hükümler birleştirilmiş ve aynen tekrar edilmiştir. Kanunun 10. maddesinde ise silahlı olarak yol kesenlerin idamla cezalandırılacağı belirtilmiştir⁵⁵.

1810 tarihli Fransız Ceza Kanunu’nun iktibas edilmesi suretiyle oluşturulan ve ülkemizde genel suç teorisi içeren ilk ceza kanunu olarak kabul edilen, 1274/1858 tarihli “Ceza Kanunname-i Hümayunu”nda da yağma suçunu, hırsızlık suçunun ağırlaştırıcı sebebi olarak düzenlemiştir⁵⁶.

c) Cumhuriyet Dönemi

1274/1858 tarihli “Ceza Kanunname-i Hümayunu”, ülkemizde, 765 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun yürürlüğe girdiği 1 Temmuz 1926 tarihine kadar uygulanmıştır. 765 sayılı Türk Ceza Kanunu, 1889 tarihli İtalyan Ceza Kanunu esas alınarak hazırlanmıştır. 765 sayılı TCK, yağma suçlarını, “Mal Aleyhine Cürümler” başlığını taşıyan onuncu babının ikinci faslında “yağma ve yol kesmek ve adam kaldırmak” başlığı altında düzenlemiştir⁵⁷.

54 Akgündüz, Mukayeseli, s. 818; Koca, Yağma Cürümleri, s. 41.

55 Akgündüz, Mukayeseli, s. 823.

56 Koca, Yağma Cürümleri, s. 41.

57 Dönmezer, Kişilere, s. 270.

765 sayılı TCK'nun onuncu babının ikinci faslında düzenlenen suçların kural kısmı, 13.03.1926 tarihli Resmi Gazete'nin 320. sayısında yayınlanan ilk şekli, kanunun yürürlükten kalktığı 01.06.2005 tarihine kadar esaslı hiçbir değişikliğe uğramamıştır. Fasılda yer alan suçlar, 09.07.1953 tarih ve 6123 sayılı, 28.09.1971 tarih ve 1490 sayılı ve 1990 yılında 3679 sayılı kanunlarla bazı değişiklikler yapılmıştır. Ancak bu kanunlar, suçlar hakkında esaslı değişiklik yapmamıştır. İlk iki kanunla suçların cezaları artırılmıştır. 765 sayılı TCK'nun 495. maddesindeki suçun, üç seneden on seneye kadar ağır hapis olan cezası, önce 6123 sayılı kanunla beş seneden on beş seneye, sonra da 1490 sayılı Kanunla on seneden yirmi seneye kadar ağır hapse yükseltilmiştir. Yine ilk değişiklikte, 765 sayılı TCK'nun 495. maddesinin ikinci fıkrasındaki “fiili icra ve itmam etmek” ibaresi “fiili icra veya itmam etmek” haline getirilmiştir. Aynı şekilde 765 sayılı TCK'nun 496. maddesinin ilk şeklindeki üç seneden on beş seneye kadar ağır hapis olan ceza, önce beş seneden on beş seneye, sonra da on seneden yirmi seneye kadar ağır hapse yükseltilmiştir⁵⁸.

765 sayılı TCK'nun 495 ve 496. m. ağırlatıcı nedenlerine yer veren TCK 497. maddenin, Resmi Gazete'de yayınlanan ilk metni, tek bir fıkradan ibaretti. Tüm ağırlatıcı sebepler arasında herhangi bir ayırım yapılmaksızın, bunlardan birinin varlığı halinde cezanın yedi seneden on beş seneye kadar ağır hapis cezası olacağı öngörülüyordu. Bu madde, 09.07.1953 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan 6123 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle, 01.06.2005 tarihine kadar, suçların geceleyin veya silah ile tehdit ederek işlenmesi hallerini düzenleyen ETCK'nun 497. maddesinin birinci fıkrası olarak düzenlenmiş ve bu durumlar için suçların basit halindeki cezaların aynı yasayla artırılmasına paralel olarak cezalar on seneden on beş seneye kadar ağır hapis cezasına çıkarılmıştır⁵⁹.

765 sayılı ETCK'nun 498. maddesinde ise, ilk metinde beş seneden on beş seneye kadar ağır hapis olan ceza, 6123 sayılı Kanunla sekiz seneden on beş seneye, 1490 sayılı kanunla yapılan değişiklik sonucunda ise, on beş seneden yirmi seneye kadar ağır hapse yükseltilmiştir. Kanunda, 499. Maddedeki adam kaldırma suçu için, ilk metinde, fail maksadına nail olsun olmasın, on seneden on beş seneye kadar ağır

58 Koca, Yağma Cürümleri, s. 42, 43.

59 Koca, Yağma Cürümleri, s. 43.

hapis cezası öngörülüyordu. 6123 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle, failin maksadına nail olup olmamasına göre cezada farklılık yapılmıştır. 1490 sayılı Kanunla, 499. maddede iki değişiklik yapılmıştır. Bunlardan birinci değişiklik, maksadına nail olamayan failin cezasının on beş seneden yirmi seneye kadar ağır hapse yükseltilmesi, ikinci değişiklik ise, maddeye bir ağırlatıcı nedenin ikinci fıkra olarak eklenmesidir. Eklenen bu fıkra, daha sonra 1990 tarih ve 3679 sayılı Kanunla tekrar değiştirilerek kanun metninde yer alan “maksadına nail olma-olmama” ayırımına son verilmiştir. Fail, fıkroda belirtilen maksatlara nail olsa da olmasa da, müebbet ağır hapis cezasıyla cezalandırılmaktaydı⁶⁰.

765 sayılı ETCK'nun 500. maddesinde düzenlenen “Adam Kaldırma Haberleşme Nakli” suçunda, 6123 sayılı Kanunla, bir seneden beş seneye kadar hapis olan ceza yaptırımı, iki seneden beş seneye, 1490 sayılı Kanunla da üç seneden beş seneye kadar hapis cezasına çıkarılmıştır. Yine, fasılda yer alan 501 ve 502. maddeler ise yürürlükten kalktıkları 01.06.2005 tarihine kadar hiçbir değişikliğe uğramamıştır⁶¹.

YTCK 01.06.2005 tarihinde yürürlüğe girmiş⁶², yağma suçları, “Yağma”, “Nitelikli Yağma” ve “Daha Az Cezayı Gerektiren Hal” başlıkları altında, 148,149,150. maddelerde düzenlenmiş olup, YTCK'da korkutarak yararlanma (765 sayılı TCK m. 498) ve adam kaldırma (765 sayılı TCK m. 499) suçlarına yer verilmemiştir. YTCK yürürlüğe girdikten sonra inceleme konumuzla ilgili olarak sadece YTCK. m. 150/2 'de bir değişiklik⁶³ yapılmıştır. Bu değişiklikle yağma suçunda malın değerinin azlığı nedeniyle cezada belli oranda indirim yapılmasını gerektiren eski düzenleme hakimnin takdirine bırakılmıştır.

60 Koca, Yağma Cürümleri, s. 43-44.

61 Koca, Yağma Cürümleri, s. 44.

62 R.G. 12/10/2004, No: 25611.

63 08/07/2005 tarih ve 25869 Sayılı R.G. de yayımlanan, 29/06/2005 tarih ve 5377 sayılı kanunun 17. maddesi ile değiştirilen madde metni şu şekildedir:

YTCK Madde 150 - (1) Kişinin bir hukukî ilişkiye dayanan alacağını tahsil amacıyla tehdit veya cebir kullanması hâlinde, ancak tehdit veya kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır.

(2) Yağma suçunun konusunu oluşturan malın değerinin azlığı nedeniyle, verilecek ceza üçte birden yarıya kadar indirilir.

F- Karşılaştırmalı Hukukta Yağma Suçu

1- Genel Olarak

Mala karşı işlenen suçların en ağırlarından biri olan yağma suçları, kişi ve toplum üzerinde doğurduğu ağır etkiler nedeniyle birçok ülkenin ceza kanunlarında çeşitli şekillerde düzenlenmiştir. Yağma suçlarına yer vermeyen ceza kanunu yoktur. Tüm devletler yağma ve benzeri suçları ceza kanunlarında düzenlemişlerdir. Karşılaştırmalı hukuk başlığı altında Amerika Birleşik Devletleri, Almanya, Avusturya, Fransa, İsviçre, İsveç, İtalya, Macaristan ve Yunanistan Ceza Kanunlarının yağma cürümlerine ilişkin düzenlemeleri ele alınacaktır.

2- Amerika Birleşik Devletleri

Yağma suçları, ABD Federal Temel Kanununun (United States Code) 18. babının birinci bölümünün 103. faslında, 2111 ve devam eden maddelerinde ayrıntılı bir şekilde düzenlenmiştir. Federal Temel Yasasının 2111. maddesine göre “*Birleşik Devletlerin yargı yetkisindeki deniz ve topraklarda, her kim, cebir ve şiddet veya tehditle, bir kişiden veya orada bulunan başka bir kişiden her hangi bir varlığı alır veya almaya teşebbüs ederse on beş yıldan fazla olmamak üzere hapsedilir*” denmektedir. Yasanın 2113 maddesinde münhasıran banka soygunu ve neden olduğu suçlar, 2113 maddede bu suçların ağırlaştırıcı sebepleri, 2114 maddesinde ise Birleşik Devletlerin postasının, parasının veya başka mallarının yağma edilmesi veya çalınması veya aşırılması suçuna yer verilmiştir⁶⁴.

3- Almanya

Yağma suçları, Alman Ceza Kanunu'nun (StGB) Özel hükümlere ait kısmının 20.bölümünde, “Yağma ve Şantaj” başlığı altında düzenlenmiştir. Alman Ceza Kanunu, bu suçların hangi hukuki değere yönelik olduğunu, genel bir başlık altında belirtmemiştir. Fakat, yağma suçlarının Kanunda düzenlendiği yer dikkate alındığında, bu suçların, malvarlığına karşı işlenen suçlardan olduğu açıkça ifade

64 Koca, Yağma Cürümleri, s. 44, 45.

edilebilir. Nitekim Alman doktrini de, yağma suçlarını, malvarlığına karşı işlenen suçlar arasında incelemektedir⁶⁵.

Alman Ceza Kanunu'nun, TCK'nun 148. maddesinin 1. fıkrasında düzenlenen yağma suçuna, 249. paragrafında (*raub*) düzenleme altına almıştır. Bu düzenlemeye göre, (1) “Her kim, bir kişiye karşı cebir kullanarak veya vücut ya da hayat bakımından halihazır bir tehlike ile tehdit ederek, bir başkasının taşınabilir bir eşyasını, kendisi veya üçüncü bir kişiye haksız bir mal edinmek maksadıyla alırsa, bir yıldan aşağı olmamak üzere hürriyeti bağlayıcı ceza ile cezalandırılır”. (2) “Hafif hallerde ceza, altı aydan beş yıla kadar hürriyeti bağlayıcı cezadır”. Görüldüğü üzere, 249.paragrafta, Ceza Kanunumuzdan farklı olarak, yağma suçunda araç olan tehdidin yöneldiği konular sınırlandırılmış ve eşyanın fail veya üçüncü bir kişiye mal edinmek amacıyla alınması gerektiği hususları da açıkça belirtilmiştir⁶⁶.

Alman Ceza Kanunu 250. paragrafta, yağmanın ağırlatıcı nedenleri düzenlemiştir. Bu maddedeki düzenlemeye göre;

(1) “Aşağıdaki hallerde hürriyeti bağlayıcı ceza üç yıldan aşağı olamaz:

1.Fail veya diğer bir suç ortağı,

a) Silah veya başka bir tehlikeli aleti taşıyorsa,

b) Bir başkasının mukavemetini, cebir veya tehdit yoluyla engellemek veya kırmak için başkaca bir alet veya araç taşıyorsa,

c) Eylem nedeniyle bir kimse, sağlığa zarar veren ağır bir tehlike içine düşürülmüşse ya da fail yağmayı, hırsızlık veya yağma suçların sürekli işlemek için oluşmuş bir çetenin üyesi olarak, diğer bir çete üyesinin iştirakiyle işlerse,

(2) Aşağıdaki hallerde hürriyeti bağlayıcı ceza beş yıldan aşağı olamaz:

1.Fail veya diğer bir suç ortağı,

65 Koca,Yağma Cürümleri, s. 45,46, 47.

66 Koca,Yağma Cürümleri, s. 46.

a) Eylemde bir silah veya diğer bir tehlikeli alet kullanırsa,

b) Yukarıdaki fıkranın ikinci bendinde belirtilen hallerde bir silah taşıyorsa ya da üçüncü bir kişiye fiil sırasında bedensel ağır kötü muamele ediyorsa veya fiil nedeniyle ölüm tehlikesi içerisine düşürüyorsa,

(3) Birinci ve ikinci fıkralarda hafif hallerde ceza bir yıldan on yıla kadar özgürlüğü bağlayıcı cezadır⁶⁷.

Alman Ceza Kanunu'nun 251. paragrafında, Türk Ceza Kanunumuzda yer almayan bir düzenlemeye yer verilerek, yağmanın ölüm sonucunu doğurması halini ayrı bir suç olarak düzenlemiştir. Bu düzenleme uyarınca fail, yağma yoluyla en azından ağır bir taksirle bir başka insanın ölümüne neden olursa ömür boyu veya on yıldan aşağı olmamak üzere hürriyeti bağlayıcı cezayla cezalandırılacaktır⁶⁸.

Alman Ceza Kanunu 252. paragrafında, YTCK'da düzenlenmeyen "Yağmaya Dönüşen Hırsızlık" suçuna yer vermiştir. Bu maddede açıkça, suçüstü hırsızlık esnasında rastlanan failin, çalınan eşyanın zilyetliğini muhafaza etmek için bir kişiye karşı cebir, şiddet veya hayat ya da vücut bakımından mevcut bir tehlike ile tehditte bulunması durumunda, yağma suçunu işleyen faille aynı ceza ile cezalandırılacağı belirtilmektedir⁶⁹.

4- Fransa

1810 tarihli Fransız Ceza Kanunu (m.381/5), yağma suçunu bağımsız bir suç olarak değil, yalnızca cebir ve tehditle işlenen hırsızlık suçu olarak kabul ediyordu. Bir başka ifade ile yağma suçu, hırsızlık suçunun ağırlatıcı sebebinin oluşturuyordu. 1994 tarihli yeni Fransız Ceza Kanunu'nu da, bu geleneksel tutumunu, en azından, asıl yağma suçu (YTCK m.148) açısından sürdürdüğü söylenebilir. Ayrıca yağma suçları ile ilgili olarak Fransız Ceza Kanunu'nun, "Mala Karşı Cürüm

67 Koca, Yağma Cürümleri, s. 46.

68 Koca, Yağma Cürümleri, s. 47.

69 Koca, Yağma Cürümleri, s. 47.

Ve Cünhalar” başlıklı üçüncü kitabının “Hileli Mal Edinmeler” başlığını taşıyan birinci babının ikinci faslında, dokuz madde daha bulunmaktadır⁷⁰.

5-Yunanistan

Yunanistan Ceza Kanunu yağma suçunu 380. maddesinde düzenlemiştir. Bu maddedeki düzenlemeye göre, “*Her kim bir kişiye karşı bedensel, cebir ve şiddetle veya yaşam ya da vücut bakımından mevcut bir tehlikeyle, tehdit yoluyla başka birinin taşınabilir eşyasının tamamını veya bir kısmını hukuka aykırı mal edinme kastıyla alır veya vermeye icbar ederse ağır hapis cezası ile cezalandırılır*”⁷¹.

Maddenin 2. fıkrasında yağma suçunun ağırlatıcı sebebine yer verilmemiştir. Buna göre yağma eylemi bir kişinin ölümünü veya ağır bir müessir fiil sonucunu doğurursa fail ölüm veya müebbet hapis cezası ile cezalandırılır⁷².

6- İsviçre

İsviçre Ceza Kanunu, “Malvarlığına Karşı Suçlar” başlığını taşıyan ikinci kitabında yağma suçları düzenlemesine yer vermiştir. Kanunun 139. maddesinde hırsızlık suçları, 140.maddesinde ise yağma suçları düzenlenmiştir. İsviçre Ceza Kanunu’nun 140. maddesinin 1. bendine göre “*Her kim hırsızlığı, bir kişiye karşı cebir ve şiddet kullanarak veya hayat veya vücut bütünlüğü bakımından mevcut bir tehlike ile tehdit ederek veya mukavemet edemeyecek hale getirdikten sonra işlerse 10 yıla kadar ağır hapis veya 6 aydan aşağı olmamak üzere hapis cezasıyla cezalandırılır*”. İsviçre Ceza Kanunu’nda bu fıkra ile yine yağmaya dönüşen hırsızlık suçu da yaptırıma bağlanmıştır⁷³.

7- İtalya

1930 tarihli İtalyan Ceza Kanunu, yağma cürümlerini “Malvarlığına Karşı İşlenen Cürümler” babında düzenlemektedir. Kanunun 628. maddesinde yağma, 628. maddenin ikinci fıkrasında yağmanın ağırlatıcı sebepleri, 629. maddesinde şantaj,

70 Koca, Yağma Cürümleri, s. 50, 51.

71 Koca, Yağma Cürümleri, s. 55.

72 Koca, Yağma Cürümleri, s. 56.

73 Koca, Yağma Cürümleri, s. 52.

629. maddenin ikinci fıkrasında şantajın ağırlatıcı nedenleri ve 630.maddesinde ise adam kaldırma cürümleri düzenlenmiştir. İtalya Ceza Kanunu'nun 628. maddesinin 1. fıkrasında yağma suçu şu şekilde tanımlanmıştır. *“Her kim bir kişiye karşı cebir, şiddet veya tehdit yoluyla, kendisi veya başkasına haksız bir menfaat sağlamak için, başkasının taşınabilir bir eşyasını elde ederek fiili hakimiyetini alırsa, 3 yıldan 10 yıla kadar hapis ve 200.000 Lire'ten 800.000 Lire'e kadar para cezası ile cezalandırılır.”* Aynı maddenin ikinci fıkrasında yağmaya dönüşen hırsızlık suçu yaptırma bağlanmış ve aynı cezanın yağmaya dönüşen hırsızlık suçunu işleyen faile de verileceğini hüküm altına almıştır⁷⁴.

III- YAĞMA SUÇUNUN BENZER SUÇLARDAN FARKLARI

A- Genel Olarak

Yağma suçları, malvarlığına karşı suçlar dışında, TCK'nun çeşitli kısımlarında ve bölümlerinde yer alan bazı suçlarla benzerlik göstermektedir.

Yağma suçunun unsurları, başka suçların da unsuru veya nitelikli hali olarak düzenlenmiştir. Uygulamada ve doktrinde, aynı kelime ile karşılanan unsurlara farklı manalar verilmek suretiyle birlik sağlanamamaktadır. Bu nedenle uygulamada, yağmaya benzer suç tiplerinin birbirlerinden ayrılmasında, Yargıtay, bazı kararlarında kıstas geliştirmekte ve bu kıstasları kullanmaktadır.

Önce yağma suçunu, malvarlığına karşı işlenen suçlardan, hırsızlık, dolandırıcılık ve mala zarar verme suçları ile karşılaştıracağız. Sonra bu suçun, tehdit, şantaj, cebir ve irtikap suçları ile ilişkisini inceleyeceğiz.

B- Malvarlığına Karşı İşlenen Kimi Suçlardan Farkı

Yağma suçları, aynı bölümde yer alan malvarlığını korumaya yönelik diğer suçlardan kolayca ayırt edilebilecek özelliklere sahiptir. Yağma suçlarını, mala karşı işlenen diğer suçlardan ayıran en önemli özellik, bu suçların aynı zamanda tehdit veya cebir vasıtasıyla kişi hürriyetine yönelik bir saldırı oluşturmasıdır. Bir başka

74 Koca, Yağma Cürümleri, s. 54.

anlatımla, yağma suçlarında fail, cebir veya tehdit kullanarak haksız bir menfaat elde etmektedir. Kuşkusuz, yağma suçları kendi aralarında da bir takım farklılıklar taşımaktadır. Fakat biz bu farklılıkları her bir suç tipini incelerken açıklayacağımızdan burada şimdilik üzerinde durmayacağız⁷⁵.

1- Hırsızlık Suçundan Farkı

Yağma suçu ile hırsızlık suçları arasında yakın bir ilişki vardır. Yağmanın bir tür hırsızlık olduğunu yukarıda belirtmiştik⁷⁶. Ancak bu iki suç arasında birtakım farklar bulunmaktadır.

Yağma karma nitelikli bir suçtur. Yağma suçunun içerisinde, bir malın hırsızlıktaki gibi alınması yanında, cebir veya tehdit gibi kişinin hürriyetini tehdiye yönelik bir fiilin de varlığı şarttır⁷⁷. Nitekim Yargıtay'da bir kararında bu özelliği vurgulamıştır⁷⁸. Yağma suçu hırsızlık ve tehdit suçlarının birleşmesiyle oluşmakta, dolayısıyla hırsızlık yağma suçunun unsuru olduğu halde yağma suçu bağımsız bir suç olarak karşımıza çıkmaktadır. Hırsızlık suçu sadece malvarlığını korurken, yağma suçu malvarlığının yanında kişi özgürlüğünü de korumaktadır⁷⁹.

Hırsızlık suçunun maddi konusu, taşınır bir mal olup, aynı zamanda yağma suçunun da konusunu oluşturmaktadır. Yine, hırsızlık suçunun konusu olmayan şeyler, yağma suçunun da konusunu oluşturmazlar⁸⁰. Hırsızlık yağmada bir unsur olmakla birlikte, yağma suçu ne hırsızlığın ne de cebir kullanma suçunun nitelikli bir hali olmayıp bağımsız bir suçtur. Tehdit veya cebir ile alma hareketinin birbiriyle birleşmesi, eylemin niteliğinin değiştirmektedir⁸¹.

75 Koca, Yağma Cürümleri, s. 58.

76 Ayrıntılı bilgi için Bkz.,s. 3, 4.

77 Erem/Toroslu, s. 593.

78 "...T.C.Yasasının 495 ve devam eden maddelerinde düzenlenen ve yağma "gasp" olarak tanımlanan suç; cebir ve şiddet (maddi cebir) veya tehdit (manevi cebir) kullanmak suretiyle yapılan hırsızlıktır. Hırsızlık ve yağma cürümleri aynı ortak unsurlara sahip olmakla beraber, ayrıldıkları tek nokta malın alınması için cebir ve şiddet veya tehdit kullanılmasıdır. Bu haliyle yağma suçu karma suçlardandır. Yağma suçlarına cebri hırsızlık da denilmektedir....", (CGK. 1996/6-242 E, 1996/264 K.) , AKİP.

79 Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 338.

80 Koca, Yağma Cürümleri, s. 59; Ayhan Önder, Şahıslara, s. 343.

81 Koca, Yağma Cürümleri, s. 59.

Bu nedenle hırsızlık suçu için yasada öngörülen nitelikli haller yağma suçunda uygulama alanı bulamayacağı gibi iki farklı suç olması nedeniyle yağma ve hırsızlık zincirleme suç ilişkisine girmez⁸².

Ayrıca hırsızlık suçunda korunan hukuki değerler, mülkiyet ve zilyetlikten ibarettir. Yağma suçunda ise bunlara ilaveten kişi özgürlüğü de korunmaktadır. Maddi konu ve korunan hukuki değer açısından yağmanın hırsızlık suçundan fazlaca özellikleri bulunmasına karşın, malın taşınabilir olması, zilyedin rızasının bulunmaması, malın alınması ve faydalanma kastının bulunması, yağma ve hırsızlık suçlarının ortak unsurlarıdır⁸³. İki suç arasındaki fark malın alınması amacıyla kişiye karşı cebir veya tehdit kullanılmış olması mecburiyetinden kaynaklanmaktadır. Yağmada hırsızlıktan farklı olarak zilyedin rızasının cebir veya tehdit kullanılarak ortadan kaldırılması söz konusudur. Cebir veya tehdidin malın zilyedinin tasarruf alanından çıkmasına kadar yapılmış olması gerekir. O ana kadar cebir veya tehdit kullanılmamış ise hırsızlık suçu oluşur.

Mal, zilyedin tasarruf olanağı ortadan kalktığı anda alınmış olacağından, bu ana kadar yapılan cebir veya tehdit hırsızlık eylemini yağmaya dönüştürür⁸⁴. Aksi durumda yani zilyedin tasarruf olanağı ortadan kalktıktan sonra mağdura karşı, cebir veya tehdite başvurulması halinde fail hem hırsızlık hemde cebir veya tehditten sorumlu tutulacaktır. Örneğin, evin içindeki eşyayı alıp kapıdan çıkarken mal sahibi ile karşılaşan hırsız, ona karşı cebir veya tehdit kullanacak olursa eylem yağma suçunu oluşturur. Fakat evin içindeki eşyayı alıp kapıdan dışarı çıktıktan sonra

82 Koca, Legal, s. 2801; Durmuş Tezcan / Mustafa Ruhan Erdem / Murat Önok, *5237 Sayılı Türk Ceza Kanununa Göre Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku*, Seçkin Yayınevi, Ankara 2007, s. 515.

83 Koca, Yağma Cürümleri, s. 59- 60.

84 “Tanık M. Ö’ün, aşamalarda birbiriyle örtüşen andlı anlatımına göre: komşusu yakınana ait tarlada bulunan samanları çuvallara dolduran sanıkları görüp, yanlarına gidip müdahale etmesi üzerine, sanıkların hep birlikte, adı geçen tanığın üzerine sopalarla yürümleri sonucunda korkan tanığın olay yerinden kaçarak köyüne gittiği ve yakınana haber vermesi üzerine olaydan bilgisi olan kolluğun, sanıkların evlerinde suça konu samanları yakaladığının anlaşılması ve mahkeme tarafından da kabulün bu şekilde olması karşısında; eylemin yağma suçunu oluşturup oluşturmayacağına ilişkin kanıtları taktir ve tartışmanın üst dereceli Ağır Ceza Mahkemesine ait olduğu gözetilerek görevsizlik kararı verilmesi gerektiği gözetilmeden duruşmaya devamlı yazılı biçimde hırsızlık suçundan hüküm kurulması...”, (YARGITAY 6 CD, 04.05.2009 tarih ve 2006/6221 E 2009/7964 K.),Yayınlanmamış karar.

eşyayı yolda park ettiği otomobiline götürürken mal sahibi ile karşılaşan hırsız ona karşı cebir veya tehdit kullanırsa yağma suçu oluşmayacaktır⁸⁵.

Diğer taraftan her iki suç kusurluluk açısından da birbirinden ayrılmaktadır. Her iki suç için genel kast yeterli olmayıp, faydalanma kastıyla malın alınması şeklindeki özel kast da gerekmektedir. Ancak, yağma suçunda failin kastının cebir veya tehdidi de kapsamaya zorunludur. Bir başka deyişle fail, mağdur üzerinde kullandığı cebir veya tehditle onu malı teslim veya malın kendisi tarafından alınmasına karşı ses çıkarmamaya mecbur bıraktığını bilmesi ve istemesi gerekmektedir⁸⁶.

2- Dolandırıcılık Suçundan Farkı

Malın yağması ve dolandırıcılık suçları mala karşı işlenen suçlardandır. Yağma suçu ile dolandırıcılık suçları dış görünüşleri yönüyle birbirlerine benzemekte, her iki suçta da irade sakatlanarak, fail tarafından haksız yarar elde edilmektedir. Dolandırıcılık suçunda⁸⁷ irade hile ile sakatlanmaktadır. Dolandırıcılıkta hile ile

85 Mahmut Koca, "5237 Sayılı Yeni Türk Ceza Kanunu'nda Malvarlığına Karşı İşlenen Suçlar", *Kazancı, Hakemli Hukuk İşletme ve Maliye Bilimleri Dergisi*, Ocak 2005, Sy. 5, s. 79.

86 Koca, Yağma Cürümleri, s. 60.

87 "...Bu suçun oluşabilmesi için;

1- Hile ve desise yapılması, 2- Hile ve desisenin bir kimseyi kandırabilecek nitelikte olması, 3- Mağdurun veya başkasının zararına, kendisi veya başkasına haksız yarar sağlanması koşullarının gerçekleşmesi gerekir.

1-Hile ve desise;

Suçun maddi ögesi bir kimseyi kandırabilecek nitelikteki hile ve desiselerle haksız yararın sağlanmasıdır.

Ceza Yasasında "hile" ve "desise" tarif edilmemiştir.

Öğretide ve karşılaştırmalı hukukta hile ve desise bakımından iki eğilim vardır. Bir eğilime göre medeni hukuktaki hile ile ceza hukukundaki hile arasında bir fark yoktur. Sadece kullanılan yalan bile dolandırıcılık suçunda hile ve desiseyi oluşturur. Bu nedenle kendi veya üçüncü kişiler yararına hukuka aykırı ekonomik bir çıkar sağlamak amacıyla yalan söyleyerek veya gerçek olayları değiştirmek yahut gizlemek suretiyle başkasında yanılıya dayalı bir inanç meydana getirmek veya mevcut yanılılı inancı korumayı sağlamaya yönelik hareketler hile ve desise niteliğindedir. Diğer eğilim ise soyut yalanın suç teşkil etmeyeceği, yukarıda belirtilen hareketlere, muhatabın inceleme ve araştırma eğilimini etkisiz hale getirecek bir takım dış hareketlerinde eklenmesi gerektiğine ilişkin olup bu görüş "sahneye koyma" (mise en scene) olarak adlandırılmaktadır. Bu görüşe göre dolandırıcılık suçunun oluşması için sanığın aktif bir eylemi gerekir. Hal ve koşullara göre doğru bir açıklamanın haklı olarak beklendiği hallerde, olaya ilişkin yalan açıklamalarda bulunarak mağdurun inceleme eğilimini etkisiz hale getiren aktif hareketlerle suç oluşur. Karşılaştırmalı hukukta bazı yasalar hile ve desiseyi tespit hususunda başvurulacak araçları belirlemişler, buna karşın ikinci sistemde ise hareketlerin önceden saptanıp belirlenebilmesine olanak bulunmadığı kabul edilerek herhangi bir belirleme öngörülmeden yasamızda olduğu gibi, "Bir kişiyi kandırabilecek nitelikte hile ve desiselerle hataya

mağdurun irade özgürlüğü sakatlanmasına karşın; irade özgürlüğü üzerinde yağma suçunda olduğu gibi zorlayıcı bir etki doğurulmamaktadır⁸⁸. Bir başka anlatımla dolandırıcılık suçunda malın teslimine ilişkin irade fesada uğratılmış, yağmada ise zorla bertaraf edilmiştir⁸⁹.

Yağma şiddet suçu olmasına karşılık, dolandırıcılık hile suçudur. Dolandırıcılıkta mağdur aldatılmakta, yağmada ise araç durumuna düşürülmektedir. Bu yüzden dolandırıcılık ile yağmada hareket ve kullanılan araçlar yönüyle farklılıklar bulunmaktadır⁹⁰.

Her iki suçta da korunan hukuki yarar birden fazladır. Yağma suçunda korunan hukuki değer hem mal varlığı hem de kişi özgürlüğüdür. Dolandırıcılıkta ise

düşürmek" ibaresi ile yetinilmiştir. Bu düzenlemede mağdurun inceleme eğilimini etkisiz kılabilecek nitelik taşıyan her türlü dış hareket hile ve desise teşkil edebilir. Bu kabulün sonucu olarak belirtilen hareketler sonsuz şekilde gerçekleştirilebilir. Bu hareketler fail tarafından gerçekleştirilebileceği gibi başka kişiler tarafından da gerçekleştirilebilir. Yazılı ve görsel ilanlarla, sözlü açıklamalarla yalanların onaylanması, yazılı yalanların kullanılması, diğer belirli bazı hareketlerle gerçeğin gizlenerek sahte film, raporlar ve vesikalar gösterilerek merhamet çekilmesi hallerinde de hile ve desise sözkonusudur.

2- Hile ve desisenin bir kimseyi kandırabilecek nitelikte olması; yasamızda bu husus açıkça "bir kişiyi kandırabilecek nitelikte" ibaresiyle ifade edilmiştir. Hile ve desisenin kandırıcılık niteliği, yöneldiği kişi veya kişilerin aldanma yeteneği diğer bir deyişle subjektif durumları itibariyle olaysal olarak değerlendirmelidir. Objektif bir değerlendirme ile kandırıcılık niteliği belirlenmeye çalışıldığı takdirde herkes için genel bir objektif bir ölçütün bulunmasındaki zorluk yanında daha çabuk kandırabilecek zeka seviyesine sahip insanlar hukuki korunmadan yoksun kalacaklardır. Bu nedenle hile ve desisenin kandırıcılık niteliğine ulaşmış ulaşmadığı her somut olayda, olayın özelliği, mağdurun durumu, faille olan ilişkisi, kullanılan hile, desise vb. kriterler ayrı ayrı ele alınarak yargıç tarafından değerlendirilmelidir. Bu bağlamda "geometrik silsile" gereğince artış dolayısıyla vaadedenin bir süre sonra yükümlülüklerini yerine getirememesi halinde dolandırıcılık suçunun oluşup oluşmayacağı öğretide tartışılmış, vaadenin gelecekte yükümlülüklerini yerine getiremeyeceği kaçınılmazsa, hayali bir girişim sözkonusu olduğundan, yükümlülüğün yerine getirilebildiği halde dolandırıcılık suçunun oluşacağı kabul edilmiştir (Dönmezer, Kişilere ve Mala karşı Cürümler, 14. bs . 377. vd.).

3- Mağdurun veya başkasının zararına kendisi veya başkasının haksız yarar sağlanması; TCY.nın 503. maddesindeki "... onun veya başkasının zararına, kendisine veya başkasına haksız bir menfaat sağlayan kişiye..." biçimindeki düzenleme zarar meydana gelmesi, zarar ile fiil arasında illiyet bağının bulunması, failin kendisi veya başkası yararına haksız bir yarar sağlaması, haksız çıkar sağlamak amacıyla hile ve desisenin bilerek ve isteyerek kullanması gerektiği ortaya koymaktadır.

Suçun oluşumu için mağdurun ihlal edilen çıkarının meşru olmaması veya zararın sonradan ortadan kalkmasının önemi yoktur...'', (YARGITAY CCGK, 1998/6-280 E, 1998/359 K.), AKİP.

88 Mustafa Ekinci/ Sinan Esen, *Hırsızlık, Yağma, Güveni Kötüye Kullanma, Dolandırıcılık, Hileli ve Taksirli İflas, Karşılıksız Yararlanma, Belgelerde Sahtecilik ve Bilişim Alanında Suçlar*, Adalet Yayınevi, Ankara 2005, s. 152.

89 Centel/Zafer/Çakmut, *Kişilere Karşı İşlenen*, s. 338 .

90 Centel/Zafer/Çakmut,, *Kişilere Karşı İşlenen*, s .338.

malvarlığının yanında, kişinin irade ve karar verme özgürlüğünün korunması amaçlanmaktadır⁹¹.

Yağmada dahi, suç konusu olan şeyin rıza ile suçluya verilmesi mümkündür. Fakat bu rıza maddi cebir ve manevi cebir (tehdit) ile fesada uğramıştır. Dolandırıcılıkta ise rıza, aldatılmak suretiyle istihsal olunmuştur. Aldatıcı vasıtalarla, örneğin, boş veya uydurma tabanca ile fail amacına ulaşmış ise, ortada yalnız yağma mevcut sayılmalıdır. Zira her türlü cebir dolandırıcılığı bertaraf eder⁹².

Suçların maddi konusu açısından da her iki suç arasında fark bulunmaktadır. Dolandırıcılık suçuna kişilerin taşınabilir ve taşınamaz tüm malvarlığı değerleri konu olabilirken, yağma suçuna sadece taşınabilir malvarlığı değerleri konu olabilmektedir⁹³.

3- Mala Zarar Verme Suçundan Farkı

Mala zarar verme suçu TCK' nun 151 ve 152. maddelerinde düzenlenmiştir. Suçla korunan hukuki yarar mülkiyet hakkıdır. Bu suçla fail mağdurun mal varlığında bir azalmayı gerçekleştirmekte; yağmanın aksine bu maldan kendisi veya bir başkası yararlanmamaktadır⁹⁴. Bu özellikleri itibarı ile mala zarar verme suçu yağma suçundan esaslı şekilde ayrılmaktadır.

Mala zarar verme suçunun maddi unsuru başkasına ait bulunan taşınır veya taşınmaz malın kısmen veya tamamen yıkılması, tahrip edilmesi, yok edilmesi, bozulması, kullanılamaz hale getirilmesi veya kirletilmesi biçimindeki seçimlik hareketlerden birinin gerçekleştirilmesiyle oluşmaktadır. Bu hareketlerin gerçekleştiriliş biçimi önemli değildir⁹⁵. Yağma suçunun unsurlarını ise cebir veya tehditle malın alınması oluşturmaktadır. Suçun unsurları yönünden her iki suç arasında ciddi farklar bulunmaktadır. Yine yağma suçuna sık sık vurgulandığı üzere

91 Centel/Zafer/Çakmut, *Kişilere Karşı İşlenen*, s. 338 .

92 Faruk Erem, *Ümanist Doktrin Açısından Türk Ceza Hukuku*, C. IV, Özel Hükümler, 2. B, Seçkin Kitabevi, Ankara 1985, s. 642.

93 Koca, *Yağma Cürümleri*, s. 62

94 Ali Parlar/Muzaffer Hatipoğlu, *5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu Yorumu*, Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşletmesi, Ankara 2007 , C. II, s. 1176.

95 Parlar/Hatipoğlu, *TCK Yorumu*, C. II, s. 1178.

sadece taşınır mallar konu olabilirken, mala zarar verme suçuna hem menkul, hem de gayrimenkuller konu olabilmektedir.

Yağma suçu ile hem kişi özgürlüğü hem de malvarlığı değerleri koruma altına alınmışken, mala zarar verme suçuyla sadece malvarlığı değerlerine karşı yapılan saldırılara yönelik hukuki koruma sağlanmıştır.

C- Diğer Benzer Suçlardan Ayrımı

1- İrtikap Suçundan Farkı

Yağma suçu TCK'da kişilere karşı suçların yer aldığı ikinci kısımda mal varlığına karşı suçlar arasında düzenlenmiştir. İrtikap ise millete ve devlete karşı suçların yer aldığı dördüncü kısımda kamu idaresinin güvenilirliğine ve işleyişine karşı suçlar arasında düzenlenmiştir.

İrtikap suçunda fail ancak kamu görevlisi olabilir. İrtikap suçunda kamu görevlisinin, görevinin sağladığı, nüfuzu kötüye kullanarak, bir kimseyi kendisine veya başkasına yarar sağlamasına ya da bu yolda vaatte bulunmasına icbar etmesi (tehdit) söz konusudur⁹⁶. Yağma suçu ise herkes tarafından işlenebilen suçlardandır. Yağmada başvurulmuş cebir görevin kötüye kullanılmasından kaynaklanmamaktadır. Nitekim Yargıtay'ın ETCK'nun yürürlükte olduğu dönemde verdiği bir kararında her iki suçu birbirinden ayıracak kıstasları ortaya koymuştur⁹⁷.

96 Mehmet Emin Artuk/ Ahmet Gökçen/Caner Yenidünya, *5237 Sayılı Kanuna Göre Hazırlanmış Ceza Hukuku Özel Hükümler*, Ankara 2006, s. 652, 653.

97 “..TCY'nın 209/1. maddesinde "memuriyet sıfatını veya görevini kötüye kullanmak suretiyle kendisine veya başkasına haksız olarak para verilmesi veya sair menfaatler sağlanmasına veya bu yolda vaatte bulunulmasına bir kimseyi icbar eden memura altı yıldan az olmamak üzere ağır hapis cezası verilir" hükmü yer almaktadır. Cebri irtikap suçunun oluşması için;

a) Sanığın memur olması,

b) Memurluk sıfat veya görevinin kötüye kullanılması,

c) Sanığın kendisi veya başkasına çıkar sağlaması ya da mağduru bu yönde vaatte bulunmaya zorlaması,

d) Sağlanan çıkarın haksız olması,

e) Çıkar sağlaması için mağduru icbar edilmesi gerekir.

TCK'nun 250. maddesinin 1. fıkrasında düzenlenen icbar suretiyle irtikap suçu ile yağma suçu arasındaki temel fark, icbar ile maddi bir zorlamanın kastedilmemesidir. İcbarın, yağma suçunun oluşmasına neden olan cebir veya tehdit boyutuna varmaması gerekir. Eğer maddi cebir söz konusu olur ise fail kamu görevlisi bile olsa diğer suçun unsurlarının varlığı durumunda eylem artık yağma suçunu oluşturacaktır⁹⁸.

TCY'nın 495 nci maddesinde düzenlenen yağma suçu ise, cebir-şiddet veya tehdit kullanılarak yapılan bir hırsızlıktır. Malın alınması için cebir-şiddet veya tehdit kullanılmalıdır. Yağma suçunun unsurları ise;

- a) Fiilin gerçekleştirilmesi için cebir-şiddet veya tehdit kullanılmalı,
- b) Cebir-şiddet veya tehdit, malın zilyetine veya cürüm yerinde bulunan kişilere yönelik olmalı,
- c) Mağdur, malı teslimine veya alınmasına karşı ses çıkartmamaya mecbur bırakılmalıdır.

Cebir ve şiddet, malı teslimine veya malın elde edilmesini sağlamaya yönelik olmalıdır. Mağdurun savunma olanağının kaldırılması da Ceza Yasasının 501. maddesinde "cebir" olarak sayılmıştır.

Cebri irtikap suçunu yağma suçundan ayıran unsurlar, failin sıfatı ile kullandığı icbarın maddi cebir veya tehdit aşamasına gelmemiş olmasıdır. Mağdurun iradesini zorlayan bir etki olan icbarın cebir-şiddet veya tehdide dönüşmesi halinde eylem, irtikap suçunu değil, yağma suçunu oluşturacaktır.

İncelenen olayda;

Haklarındaki mahkûmiyet hükümleri kesinleşen emekli polis memuru sanık Ş.G. ve A... Emniyet Müdürlüğü kadrosunda polis memuru olarak çalışan ancak olay tarihinde raporlu olması nedeniyle İstanbul'da bulunan sanık O.Y. 'ın, yanlarında arkadaşları sanık İ.K olduğu halde Ş. Factoring isimli kuruluşun irtibat bürosunu işleten mağdure A.D. 'nin 4. Levent'te bulunan işyerine, olay günü saat 12.00 sıralarında sivil vaziyette gittikleri, sanıklardan Ş. 'in kendisini komiser F. diğerlerinin ise Mali Şube Müdürlüğünde görevli polis olarak tanıtır mağdur A. 'yı sordukları, daha sonra sekreteri dışarı çıkartıp büroya ait resmi evrakı kontrol edeceklerini belirterek belgeleri karıştırmaya başladıkları, mağdurenin kendilerinden kimlik sorması üzerine sanık Ş.G 'in emekli polis kimliğini çıkartıp hızlı bir şekilde gösterip cebine koyduğu, diğer sanık O. 'ın ise elinde telsiz olduğu halde bürodaki belgeleri karıştırdığı, çek kırdığı, naylon fatura düzenlediği, yasal çalışmadığı yolunda hakkında şikayet bulunduğunu belirterek, "evrakın nerede, kestiğin faturaları çabuk görelim" diyerek mağdureyi sürekli sorgu altında tuttukları, kendisini Şahin olarak tanıtan sanık O. 'ın elindeki telsizden polis konuşmalarının duyulduğu, bu sırada masa çekmeceğinde bulunan deste halindeki toplam iki milyar parayı gördükleri, sanık O. 'ın "buna kelepçe vuralım, şubeye götürelim" diye söylediği, diğerlerinin ise "boşver burada bağlarız" diye söyledikleri, bu sırada sürekli olarak "rezil edeceklerini, bayram üstü mağdur olmamasını, alt katta bir şahsın kendisi gibi naylon fatura düzenlediğini, bu şahsı Şubeye götürceklerini, para vermemesi halinde kendisini de götürceklerini" söyledikleri, bu konuşmalar sırasında sanık Ş. 'in gömleğini düzeltir gibi yaparak montunu kaldırmak suretiyle belindeki silahını mağdureye göstermek suretiyle o ana kadarki söz ve davranışları ile mukavemetini kırıp iyice korkmasını sağladıkları, sanıklardan O. 'ın çekmecedeki paraları aldığı ve hep birlikte dışarı çıktıkları sırada telsizle "tamam temiz çıktı" diye söylediği anlaşılmaktadır. Sanıkların işyerine gittikten sonra, sekreterini odadan çıkarttıkları mağdureye kendilerini mali şubede görevli komiser ve polis memurları olarak tanıtmak, kelepçe vurup emniyete götürceklerini, çevreye rezil edeceklerini, bayram öncesi mağdur edeceklerini söylemek, montlarının altındaki silahın gözükmesini sağlamak şeklinde gerçekleşen eylemleri korkutucu nitelikte olduğundan ve belli bir yoğunluğa erişerek tehdide dönüştüğünden somut olayda yağma suçu oluşmuştur...'' (YCGK, 2001/6-192 E, 2001/217 K.), AKİP.

98 Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 339.

Her iki suçun müşterek özelliği ise faile veya üçüncü kişiye haksız bir yararın sağlanması amacıyla mağdurun iradesinin zorlanmasıdır. İrtikap suçunun oluşumu için, yarar sağlama vaadinin yerine getirilmesi şart olmadığı halde, yağma suçunun oluşumu için mağdurun malvarlığında azalma olması gerekmektedir⁹⁹.

2- Şantaj Suçundan Farkı

Şantaj suçu TCK'nun 107. maddesinde düzenlenmiştir. Tehdit ile menfaat sağlama suçu olarak ifade edilen şantaj suçu ile yağma suçu arasında farklılıklar bulunmaktadır.

Şantaj suçunun oluşması için kişinin bir şeyi yapmaya veya yapmamaya veya yapmamaya zorlanması gerekmektedir. Kişinin kendisine veya başkasına yarar sağlamak amacıyla bir başkasının şeref ve saygınlığına zarar verecek nitelikteki hususların açıklanacağı veya isnad edileceği tehdidinde bulunulması hali şantaj olarak kabul edilmiştir. Şantaj suçunda fail hakkı olan veya yükümlü olduğu bir şeyi yapacağından veya yapmayacağından bahisle mağduru kanuna aykırı veya yükümlü olmadığı bir şeyi yapmaya veya yapmamaya ya da haksız çıkar sağlamaya zorlamaktadır¹⁰⁰.

Şantaj suçunun oluşabilmesi için mağdurun zorlanması yeterlidir. Bu zorlama karşısında, mağdurun istenileni yapması suçun oluşması için gerekli değildir. Buradaki zorlama maddi nitelikte bir zorlama değildir¹⁰¹.

Yağma suçu, mal varlığına karşı işlenen suçlar arasında düzenlendiği halde şantaj ise hürriyete karşı suçlar arasında düzenlenmiştir.

Yağma suçu cebir veya tehditle işlenirken, şantaj suçunda cebir kullanılmamakta, tehdit vasıta olarak kullanılmaktadır.

99 Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 339.

100 Artuk/ Gökçen/ Yenidünya, Özel Hükümler, s. 202.

101 Ahmet Gökçen, "Hürriyete Karşı Suçlar", *Legal Hukuk Dergisi*, Yıl 3, Sy. 32, İstanbul 2005, s. 2772, 2773.

Yağmada cebir veya tehditle, mağdura ait malın alınması amaçlanmaktadır. Şantaj suçundaki zorlama, yağmanın aksine maddi bir zorlama değildir. Şantaj suçu özel nitelikli bir tehdit, manevi zor kullanarak yarar sağlama suçu görünümündedir¹⁰². Tehdidin bu amaçla mağdura yöneltilmesi¹⁰³ suçun oluşumu için yeterlidir.

Şantaj ve yağma suçlarında kullanılan tehditin nitelikleri farklıdır. Şöyle ki şayet failin açıklamakla tehdit ettiği husus gerçek olan bir olay değil de fail tarafından uydurulan bir olaya (iftira) dayanıyorsa, eylem yağma suçunu oluşturur. Çünkü bu durumda fail, kendisi tarafından gerçekleştirilecek bir kötülükle mağdura tehdit etmektedir. Öğretide Koca, Soyaslan'a katılarak şu örneği vermektedir: Failin bir politikacıya yakınını işe almazsa, gayri meşru işleri hakkında açıklama yapacağını söylemesini şantaj kabul ederken ve fakat bir iftirayı açıklama tehdidiyle para veya malvarlığına ait başka bir menfaat elde etmesini yağma suçunu oluşturacağını belirtmektedir¹⁰⁴. Nitekim Yargıtay¹⁰⁵ “müştekinin rızası hilafına evine girip, kapısının arkasına saklanan sanığın, müşteki eve döndüğü sırada arkasından bir eliyle ağzını kapatıp, diğer eliyle beline sarılarak kendisine çekip, ses çıkarması halinde *iftira edeceği yolunda tehditte* bulunup korkutarak kolundaki bileziğini alma eylemini yağma suçunu oluşturduğu” na karar vermiştir.

Yargıtay son tarihli bir kararında Yağma suçunun ögesi olan tehdidin, mağdurun kendisinin veya yakınlarının yaşamına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştirileceğinden ya da malvarlığı yönünden büyük bir zarara uğratılacağından bahisle yapılması gerektiğini belirttikten sonra, somut olayda ticaretle uğraşan mağdurun , fail tarafından "vergi kaçırdığını, maliye ile sorunları olduğunu, kendilerine 50.000.000.000 lira

102 “Gasp edildiği iddia edilen para ve zorla imzalatıldığı ileri sürülen senedin ele geçmemiş bulunmasına göre, eylemin fotoğraf çekilerek, bu fotoğrafların neşredileceği ve başkalarına gösterileceği tehdidiyle para istemekten ibaret bulunduğu ve bu haliyle 765 Sayılı TCK'nun 192/1 maddesindeki suçu oluşturduğu gözetilmeden...”, (YARGITAY, 6 CD. 06/04/1999, 2512-2901 E-K), Parlar/Hatipoğlu, TCK Yorumu, C.I, s. 894.

103 “Karısı ile ilişkide bulunmak üzere evine giren müştekiyi çıplak vaziyette yatakta gören ve bu durumunu babasına ve ağabeyine söyleyeceği tehdidiyle ondan para ve senet almaktan ibaret sanıkların eylemlerinin 765 Sayılı TCK'nun 192/1-2 maddelerinde yazılı suçu oluşturacağını düşünülmemesi...”, (YARGITAY, 6 CD. 15/05/1999, 1675-3852 E-K), Parlar/Hatipoğlu, TCK Yorumu, C.I, s. 894.

104 Koca, Yağma Cürümleri , s. 69.

105 YARGITAY 6. CD. 19.12.1995, 13683/13758 E-K.(Taşdemir /Özkepir, s. 598) ‘den naklen Koca , Yağma Cürümleri , s. 69.

verilmediği takdirde, ellerindeki bazı belgeleri Maliyeye vereceklerini" söyleyerek, tehdit edilmesini şantaj olarak kabul etmiştir¹⁰⁶.

Suçun maddi konusu açısından da her iki suç arasında fark vardır. Yağmada suçun maddi konusu para, mal, ekonomik değer taşıyan bir şey olabilirken; şantajda sağlanmak istenen yarar para, mal veya bir hizmetin sağlanması biçiminde ekonomik değer taşıyan bir yarar olabileceği gibi başkaca herhangi bir yarar da suçun konusunu oluşturabilir¹⁰⁷. Şantaj suçunun maddi konusu yağmaya nazaran çok daha geniştir.

3- Tehdit Suçundan Farkı

Tehdit suçu TCK'nun 106. maddesinde düzenlenmiştir. Yağma suçu, mal varlığına karşı işlenen suçlar arasında düzenlendiği halde tehdit suçu ise hürriyete karşı suçlar arasında düzenlenmiştir.

Yağma suçunda tehdit, eylemin manevi cebir unsurunu oluşturur¹⁰⁸. Tehdit, yağma suçunda bir unsur olduğu için TCK. m. 106'daki tehdit suçu bağımsızlığını kaybedecek ve faile sadece yağma suçunun cezası verilecektir. Yağma suçunda eğer tehdiye başvurulmasına rağmen istenen sonuç elde edilmemişse, tehdit suçundan değil yağma suçuna teşebbüsten dolayı ceza verilecektir.

Tehdit suçunun oluşabilmesi için mağdurun ağır ve haksız bir zarara uğratılacağı, ciddi bir tavırla bildirilmesi yeterlidir¹⁰⁹. Burada suçun oluşabilmesi için, suçla korunan hukuki yararın zarara uğraması gerekmez¹¹⁰. Yağma suçunun unsuru olan tehdit sözleri, fail tarafından, mağdurun huzurunda ve duyabileceği, görebileceği mesafede söylenmelidir¹¹¹.

106 YARGITAY 6. CD., 2004/1975 E, 2006/2445 K, AKİP.

107 Parlar/Hatipoğlu, TCK Yorumu, C.I, s. 892.

108 İsmail Malkoç/Mahmut Güler, *Uygulamada Türk Ceza Kanunu Özel Hükümler*, C.IV, Ankara 1996, s. 4360.

109 Osman Yaşar, *Uygulamada ve Öğretide Hürriyet Aleyhinde İşlenen Suçlar*, Ankara 2001, s. 212.

110 Hatice Karaçoban, "Türk Ceza Kanunu'nda Tehdit ve Cebir Kullanma Cürmü", İstanbul Hukuk Dergisi, İstanbul, Sayı:1, Eylül 2002, www.muharrembalci.com/doc/misafir/tehid_cebir.doc, s. 9, (09.03.2009).

111 Bahri Öztürk/Mustafa Ruhan Erdem/Veli Özer Özbek, *Ceza Hukuku, Genel Hükümler ve Özel Hükümler*, Ankara 2001, s. 249 ; Malkoç, s. 1161.

Tehdit suçunda tehdidin konusu bir başkasını, kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştirileceği veya malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratacağı yada sair bir kötülük edileceği beyanı söz konusu iken, yağma suçunda tehdidin konusu yukarıda sayılan değerlere saldırı gerçekleştirileceği beyanı ile para, mal veya eşyanın alınmasına veya teslimine yöneliktir¹¹².

Tehdit suçuyla kişinin karar verme ve hareket etme özgürlüğü korunur. Buna karşın yağma suçuyla, kişinin malvarlığını elde etme ve irade özgürlüğüne yönelen saldırıya karşı koruma sağlanmaktadır¹¹³.

Tehdit suçunun konusunu sadece insan oluşturduğu halde yağma suçunun konusunu insan ve malvarlığı değeri oluşturmaktadır. Bu yönüyle de her iki suç arasında fark vardır¹¹⁴. Tehdit suçu, yağma suçunun unsuru olduğu için bu suça yönelik açıklamalar aşağıda daha ayrıntılı olarak ele alacağımızdan buradaki açıklamalarımızla yetinmekteyiz.

112 Engin Şafak, *Hırsızlık, Yağma (Gasp) ve Dolandırıcılık Suçları ile Müsterek Hükümler*, Ankara, 2002, s. 122.

113 Koca, *Yağma Cürümleri*, s. 64.

114 Koca, *Yağma Cürümleri*, s. 64.

İKİNCİ BÖLÜM

MALIN YAĞMASI SUÇU

I- YASAL DÜZENLEME

Malın yağması suçu Türk Ceza Kanununun özel hükümler kitabında, kişilere karşı suçlara ilişkin ikinci kısmın mal varlığına karşın suçlar başlıklı onuncu bölümünde 148/1. maddede ele alınmıştır. Türk Ceza Kanununun yağma başlığını taşıyan 148. maddesinin 1. fıkrasına göre “*Bir başkasını, kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden ya da malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratacağından bahisle tehdit ederek veya cebir kullanarak, bir malı teslim veya malın alınmasına karşı koymamaya mecbur kılan kişi, altı yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.*” hükmü bulunmaktadır. Bu durum malın yağması suçunun temel şeklini oluşturmaktadır.

Yağma suçu yağmanın konusuna göre, taşınır malın yağması ve senedin yağması olmak üzere yasada iki farklı şekilde düzenlenmiştir. Türk Ceza Kanunu’nda yağma başlığını taşıyan 148. maddenin 1. fıkrasında malın yağması, 148. maddenin 2. fıkrasında ise senedin yağması suçları düzenlemesine yer verilmiştir.

II- SUÇLA KORUNAN HUKUKİ DEĞER, SUÇUN FAİLİ, SUÇUN MAĞDURU, SUÇUN MADDİ KONUSU

A- Suçla Korunan Hukuki Değer

Kanun koyucu, suç şeklinde bir hukuka aykırılık alanı oluşturarak korunması gereken bir takım değerleri o suç tipinde somutlaştırmaktadır. Bu nedenle her suç en az bir hukuki değerle ilişkilidir. Bir başka anlatımla suç teşkil eden her eylem aynı zamanda hukuk düzeni tarafından korunan bir değer ihlalini oluşturur¹¹⁵. Kanun koyucunun suçu düzenlemekle hangi hukuksal değeri ya da değerleri korumayı

115 Yener Ünver, *Ceza Hukukuyla Korunması Amaçlanan Hukuksal Değer*, Ankara 2003, s. 135.

amaçladığını Kanunun sistematığında o suça hangi bölümde yer verdiğine bakarak anlayabiliriz.

İhlal edilen hukuksal değerlerin önemi ve ağırlığına göre de suçlar ceza kanunları içerisinde ağır cezalarla karşılanmıştır¹¹⁶. Yasa koyucu yağma eylemini suç sayıp ceza öngörmekle, mülkiyet hakkı ile birlikte kişi özgürlüğünü de koruma amacı gütmüştür.

Yağma suçu, hırsızlık suçunda olduğu gibi zilyedliğin sağladığı hakları korumaktadır. Ancak bu suç yalnız eşya üzerindeki hakları ihlal etmez. Aynı zamanda kişinin özgürlüğüne ve güvenliğine de zarar verir. Bu nedenle yağma suçuyla hem taşınır mallar üzerindeki zilyedliğin sağladığı haklar hem de kişi özgürlüğü korunmaya çalışılmaktadır¹¹⁷.

Ceza hukukundaki zilyedlik kavramı ile medeni hukuk'taki zilyedlik kavramı aynı değildir. Medeni hukukta zilyedlik, eşya üzerinde fiili hakimiyet olarak tanımlanmaktadır. Unsurları fiili hakimiyet ve zilyedlik iradesidir¹¹⁸. Ceza Hukuku'nda ise zilyedlik için fiili hakimiyet kurulması yeterlidir. Yani zilyedlik kavramı ceza hukukunda medeni hukuka göre daha geniş bir anlam ifade etmektedir. Mülkiyet ile zilyedlik çoğu zaman bir arada bulunmasına rağmen bu durum bir zorunluluk değildir. Zilyedlik bir hak değil, bir durumdur¹¹⁹. Erem'in de haklı olarak belirttiği üzere, Kanun yağma suçunda zilyedliğin ihlalini hakim vasıf saymış ve bu suçu mala karşı suçlar bölümünde düzenlemiştir¹²⁰.

116 Mahmut Koca, "5237 Sayılı Yeni Türk Ceza Kanunu'nda Malvarlığına Karşı İşlenen Suçlar", *Kazancı, Hakemli Hukuk İşletme ve Maliye Bilimleri Dergisi*, Ocak 2005, Sy.5, s. 67.

117 Centel/Zafer/Çakmut, *Kişilere Karşı İşlenen*, s. 339, 340.; Aynı yönde: Dönmezer, *Kişilere karşı*, s. 346; Koca, *Legal*, s. 2801; Durmuş Tezcan / Mustafa Ruhan Erdem / Murat Önok, *5237 Sayılı Türk Ceza Kanununa Göre Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku*, Seçkin Yayınevi, Ankara 2007, s. 515.

118 Şeref Ertaş, *Eşya Hukuku*, Ankara 2002, s. 112.

119 Bilge Öztan, *Medeni Hukukun Temel Kavramları*, Turhan Kitabevi, 11. B, Ankara 2003, s. 611, 612.

120 Faruk Erem, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*, 3.B, Seçkin Kitabevi, Ankara 1985, s. 796; Aynı yönde: Centel/Zafer/Çakmut, *Kişilere Karşı İşlenen*, s. 339, 340.; Bu konuda Tezcan/Erdem/Önok Hırsızlıkta hukuki değeri mülkiyet olarak belirlediklerinden, yağma suçunda hem mülkiyet hem de zilyetliğin korunduğunu kabul etmektedirler. Tezcan / Erdem / Önok, *Teorik ve Pratik*, s. 515.

Yağma suçunda cebir belirli bir amaca yönelik yaralama sayıldığından bu suçla vücut dokunulmazlığının da korunduğu ileri sürülmüştür¹²¹.

B- Suçun Faili

Yağma suçunda herkes fail olabilir. Fail ile mağdur arasındaki yakınlık ilişkisinin önemi yoktur¹²². Suç fail açısından bir özellik göstermemektedir. Yağmayı, en az iki kişinin gerçekleştirmesi halinde, suçun nitelikli hali söz konusu olmakta, ceza ağırlaşmaktadır¹²³.

C- Suçun Mağduru

Ceza hukukunda mağdur veya pasif suje kavramı suç ile zarar verilen veya tehlikeye sokulan hukuksal değer sahibi olan kişiyi ifade eder¹²⁴.

Suç teşkil eden eylemle doğrudan doğruya tecavüze uğrayan yani, ceza normu tarafından korunan hukuki değer veya yararın sahibi, o suçun mağduru veya pasif sujesidir¹²⁵.

Malın yağması suçunun mağduru, bu suçun işlenmesi ile ihlal edilen hukuksal değerlerin (irade özgürlüğü, mülkiyet ve zilyetlik) sahibi olan kişi veya kişilerdir. Bir başka deyişle hem malın zilyedi, hem de malı alınan, cebir veya şiddete maruz kalan kişi sayılır. Bununla birlikte, kullanılan cebrin, mağdurun davranışına etkide bulunmaya yönelik olması şart olduğundan, ölmüş bir kişi üzerinden malın alınması durumunda yağma suçu oluşmaz¹²⁶. Buna karşın; mağdur öldükten sonra üzerindeki

121 Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 340; Aynı doğrultuda : Mahmut Koca, Yağma Suçları, Hukuki Perspektifler Dergisi (HPD), Sonbahar 2004, Sy. 2, s. 126.

122 Abdullah Pulat Gözübüyük, *Yağma Cürümleri*, Adalet Dergisi (AD), 1974, Sy.10, s. 3.

123 Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 340.

124 Ünver, Hukuksal Değer, s. 145 ;Koca, Yağma Cürümleri, s. 84.

125 Nevzat Toroslu, *Cürümlerin Tasnifi Bakımından Suçun Hukuki Konusu*, Ankara 1970, s. 176.

126 "...Maktulenin evinde kiracı olarak kalan sanığın, parasız kalması nedeniyle kolundaki bilezikleri zorla almayı kararlaştırdığı, olay gecesini saat 22.00 sıralarında bu amaçla maktulenin evine geldiği, saat 24.00 sıralarına dek bazı elektrikli ev aletlerini tamir ederek vakit geçirdiği, bu sırada evden ayrılmak üzere ayağa kalktığı, kendisini geçirmek üzere davranan maktulenin türbanını alarak onu boğduğu, daha sonra da piknik tüpü ile kafasına vurarak öldürdükten sonra, kolundaki iki bilezik ile parmağındaki bir adet yüzüğünü alarak kaçtığı, bilahare yakalanınca, bilezikler ve yüzüğü sattığı kuyumcu dükkanını gösterdiği, suç konusu bilezikler ve yüzüğe el konulduğu, sanığın açık kabulü, tanık anlatımları, olay tutanağı ve tüm dosya kapsamından anlaşılmaktadır.

Öncelikle belirtmek gerekir ki; YCGK.nun 13.2.1984 gün ve 1983/322, 1984/64 ve 12.3.1984 gün ve 1983/174, 1984/86 sayılı kararlarında ayrıntılı biçimde açıklandığı üzere; TCY.nın 450'nci maddesinin 7, 8, 9. bentlerinde düzenlenen ve adam öldürme suçuna nitelik veren; "Diğer bir suçu hazırlamak veya kolaylaştırmak veya işlemek -Bir suçtan hasil olacak faydayı elde etmek veya bu gayeye vasıl olmak maksadıyla yapılan ihzaratı saklamak için veya takip edilen gayeye vasıl olamamaktan mütevellit infial ile- bir suçu gizlemek veya delil ve emarelerini ortadan kaldırmak veya kendisinin yahut başkasının cezadan kurtulmasını temin maksadıyla vukua getirmek" gibi bir amacın, belirli bir suça nitelik vermesi halinde birleşik suçtan sözedilemez. Bu hallerde amaç ve araç suçlar bağımsızlıklarını korurlar. Zira, amaç suçu işlemek için araç suçu (adam öldürmek) işlemekten çekinmeyen, bu derecede ağır bir suçu işlemeyi dahi göze alan failin, toplum açısından tehlikeli bir kişiliğe sahip olması bu kabulün dayanağını oluşturmaktadır.

Duraksamasız bir biçimde, amaç ve araç suçların bağımsızlıklarını koruduklarını benimseyen YCGK. 1994 yılına dek süren uygulamalarında, parasını veya eşyasını zorla almak için kişinin öldürülmesi durumunda, adam öldürmek suçunun (araç suç) nitelik aldığına ve TCY.nın 450/7nci maddesinin uygulanması gerektiğine, öldürdükten sonra paranın veya eşyanın alınması (amaç suç) (mal aleyhine işlenen suç) eyleminin ise, kişinin ölümü ile hukuki ve fiili anlamda kişiliğin sona ermesi ve suça konu para veya eşyanın mirasçılara intikal etmek üzere terekeyi oluşturacağı kabulünden hareketle, açıktan hırsızlık suçunu oluşturduğunu benimsemekteydi.

Ancak, ayrıntıları YCGK.nun 11.4.1994 gün ve 68/94 sayılı kararında açıklandığı üzere; sorunun çözümü için öncelikle yağma (gasp) suçunun unsurlarını belirlemek gerekir.

TCY.nın 495 ve devam eden maddelerinde düzenlenen ve yağma olarak adlandırılan suç; cebir ve şiddet (maddi cebir) veya tehdit (manevi cebir) kullanmak suretiyle yapılan bir hırsızlıktır. Hırsızlık ve yağma cürümleri ortak unsurlara sahip olmakla beraber, ayrıldıkları tek nokta, malın alınması için cebir ve şiddet veya tehdit kullanılmasıdır. Bu haliyle yağma (gasp) karma suçlardandır. Yasa iki ayrı suç tipini (hırsızlık- cebir veya tehdit kullanmak) tek ve bağımsız bir suç haline getirmiştir. Bu nedenle, yağma suçuna cebri hırsızlıkta denilmektedir.

O halde yağma (gasp) suçunun unsurları:

- a) Failin, eylemi gerçekleştirmek için cebir, şiddet veya tehdit kullanması,
- b- Cebir, şiddet veya tehdidin malın zilyedine veya cürüm yerinde bulunan bir başka kişiye karşı olması,
- c- Mağdurun malı teslim veya alınmasına karşı susmaya mecbur kılınmasıdır.

Burada şunu da belirtmek gerekir ki, mağdurun savunma olanağının kaldırılması cebir olarak sayılmıştır. (TCY.nın 501. Md.)

Suçun unsurlarını bu şekilde belirledikten sonra, uyuşmazlık konusu olaya bakıldığında; sanık, ölenin bileziklerini zorla almaya karar vermiş, bu amaçla geceleyin saat 22.00de onun evine giderek, saat 24.00e dek etrafın sakinleşmesini beklemek için oyalanmış, daha sonra da türbanı ile boğazından sıkarak onu boğduktan sonra, kafasına piknik tüpü ile vurarak öldürüp, suça konu bilezikleri ve yüzüğü almıştır.

Burada ölenin bilezikleri ve yüzüğünün zorla alınması amaç suçu, suça konu şeylerin alınması için kişinin öldürülmesi de araç suçu oluşturmaktadır.

Sanık, her ne suretle olursa olsun, ölenin bileziklerini almayı kararlaştırmış ve bu amaçla suçun icra hareketlerine başlamıştır. Burada suçun icra hareketleri TCY.nın 501nci maddesinde açıklandığı üzere, ölenin boğazının türbanla sıkılması ve başına piknik tüpü ile vurulması suretiyle, mukavemetinin kırılmasıdır. Demek ki yağma suçunun icra hareketlerine hukuki ve fiziki kişiliğin devam ettiği bir zamanda, yani kişi sağ iken başlanmıştır. Bilahare, boğazı sıkılarak ve başına vurularak öldürülmüştür. Kişinin türbanla boğazının sıkılması ve kafasına piknik tüpü ile vurulması maddi cebiri oluşturmaktadır. Bu maddi cebir, kişinin bileziklerinin alınması amacıyla yapıldığından, nitelikli adam öldürme suçu yanında, yağma suçunun da oluştuğu kabul edilmelidir. Zira, daha hafif cebir ve şiddette (etkili eylem) yağma suçunun oluştuğu kabul edilirken ölüm sonucunu doğuran cebir ve şiddet kullanılması halinde yağma suçunun oluşmadığını kabul, çelişki yaratır.

para ve altınlarının alınması halinde mirasçılarına yönelik hırsızlık suçu oluşur¹²⁷. Suçun beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişilere karşı işlenmesi halinde suç ağırlaşır, bu durumda yağmanın nitelikli hali söz konusu olur¹²⁸.

Eşyanın mülkiyeti bir kişiye değil de örneğin, banka gibi bir kuruma ait ise bu durumda suçun mağduru, kurumun parasını koruyan ve kendisine cebir veya tehdit uygulanan kişidir. Parası alınan kurum, suçun mağduru değil suçtan zarar görendir¹²⁹.

D- Suçun Maddi Konusu

Malın yağması suçunun maddi konusu, suçun isminden de anlaşılacağı üzere “mal”dır. Yağmanın maddi konusu sadece alınabilen mal, yani menkul (taşınır) mal olabilir¹³⁰.

1- Mal Kavramı

Yağma suçunun maddi konusunu hırsızlıkta olduğu gibi taşınabilir “mal” oluşturur. Mal kavramı, medeni hukuk açısından değil, ceza hukuku açısından incelenmelidir. Öğretide mal kavramının anlamı konusunda değişik fikirler ileri sürülmüştür. Önder’e göre; “mal, günlük yaşamda ve ilişkilerde herhangi bir gereksinimin karşılanması için kullanılan taşınır şeylerdir”¹³¹. Erem/Toroslu’ya göre “mal, malvarlığı haklarının konusunu oluşturan, hukuken ekonomik değere sahip ve

O halde, sanığın önceden kişinin zorla bileziklerini almaya karar verip, sağ iken maddi veya manevi cebir oluşturan icra hareketine başladığı, bunun sonucunda onu öldürerek bileziklerini ve yüzüğünü aldığı anlaşıldığına göre eylemi yağma suçu niteliğindedir.

Ancak, eğer sanık ölenin para veya eşyasını almak kararı ile hareket etmeksizin, onu öldürdükten sonra, o anda oluşan ani bir kararla ve yeni bir kastla para veya eşyayı alma eylemini gerçekleştirseydi, öldürme eylemi (kasten öldürme) para veya eşyanın alınmasına yönelik olmadığından, hırsızlık suçu oluşacaktı...”, (YCGK, 05.12.1994,1994/1-283 E, 1994/320 K), AKİP.

127 Önder, Şahıslara, s. 343; Aynı yönde: Durmuş Tezcan/Mustafa Ruhan Erdem/ Murat Önok, *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku*, Seçkin Yayınevi, 6.B, Ankara 2008 , s. 553.

128 Centel/Zafer/Çakmut, *Kişilere Karşı İşlenen*, s. 340.

129 İzzet Özgenç/ Cumhur Şahin, *Uygulamalı Ceza Hukuku*, Seçkin Yayıncılık, 3.B, Ankara 2001, s. 113.

130 Centel/Zafer/Çakmut,, *Kişilere Karşı İşlenen*, s. 340.

131 Önder, şahıslara, s. 288 ; Aynı yönde Centel/Zafer/Çakmut, *Kişilere Karşı İşlenen*, s. 285; Tezcan/Erdem/Önok, *Teorik ve Pratik*, s. 474.

dış dünyada var olan nesnelendir"¹³². Şensoy'a göre ceza hukuku anlamında, taşınabilir mal, hareket ettirilebilen her şey, yani fiilen bir yerden diğer bir yere taşınması mümkün olan mallardır¹³³. Bu bakımdan medeni hukuk açısından gayrimenkul sayılan bazı mallar, taşınabildikleri için yağma suçunun konusunu oluşturmaktadır. Örneğin, gemiler gayrimenkul mal niteliğinde olmasına rağmen, taşınabildiklerinden yağma suçunun konusunu oluşturmaktadır¹³⁴. Ayrıca, gayrimenkul malın parçası niteliğinde iken gayrimenkulün bütününden ayrılıp, koparılan ve taşınabilen hale gelen mallarda suçun konusunu oluşturur. Örneğin maden ocağında çıkan madenler vs.

Malın fiziki yapısı olmalı, başka bir deyişle mal mevcut olmalı, mevcut olmayan şey alınamaz. Talepler , diğer haklar ve hizmet yağmaya konu olamaz¹³⁵.

Yağma suçunda malın, maddi veya manevi bir değer taşıması gerekmektedir¹³⁶. Fikir ve sanat eserleri, keşifler, maddi varlığı olmayan mal olarak nitelendirildiğinden, eşya kavramının dışında kalırlar ve yağma suçuna konu olamazlar¹³⁷. Bu haklar esas itibariyle Fikir ve Sanat Eserleri Hakkındaki Kanunla¹³⁸ korunmaktadır¹³⁹. Ancak fikir ve düşünceler, bir metne veya belgeye geçirilmişse ve sonra bu kağıt veya belge cebir veya tehdit kullanılmak suretiyle elde edilirse, o takdirde yağma suçunun kapsamına girecektir¹⁴⁰.

Yağma suçunda mal ekonomik değere sahip olmalıdır¹⁴¹.Ekonomik değer taşımasa bile manevi değeri olan ve kişinin malvarlığında bir fonksiyon gören şeyler

132 Faruk Erem/Nevzat Toroslu, “Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler”, Ankara 2003, s. 537.

133 Naci Şensoy, *Basit Hırsızlık ve Çeşitli Mevsuf Hırsızlıklar*, 2.B, İstanbul 1963, s. 48. ; Aynı yönde Önder, şahıslara, s. 288 ; Karşı görüş: Tezcan/Erdem/Önok, Teorik ve Pratik, s. 474; Bu yazarlara göre mal kavramı medeni kanuna göre belirlenmelidir..

134 İsmail Malkoç, *Sahtecilik suçları ve Mala Karşı Suçlar*, Seçkin Yayınevi, Ankara 1990, s. 216, 217.

135 Tezcan/Erdem/Önok, Teorik ve Pratik, s. 474; Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 285.

136 Muhtar Çağlayan, *Basit Hırsızlık Cürmü ve Tatbikatımız*, A.D. 1981, Sy. 1, 6, s. 91.

137 Dönmezer, Kişilere, s. 290; Önder, Şahıslara, 289; Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 285; Tezcan/Erdem/Önok, Teorik ve Pratik, s. 474; Koca, Yağma Cürümleri , s. 93.

138 Fikir ve Sanat Eserleri Hakkındaki Kanun için Bkz., R.G.: 13.12.1951/7981.

139 Fikir ve Sanat Eserleri Kanununda yer alan suçlar hakkında geniş bilgi için Bkz., Duygun Yarsuvat, *Türk Hukukunda Eser Sahibi ve Hakları*”, Güryay Matbaacılık, İstanbul 1984, 2.B, s. 226-241.

140 Dönmezer, Kişilere, s. 290.

141 Önder, Şahıslara, s. 289; Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 285.

de mal kavramı içine girmektedir¹⁴². Sahipli hayvanlar da ceza hukuku anlamında mal kavramına dahil olup yağma suçunun konusunu teşkil eder¹⁴³.

Sahipsiz mallar ise, kimsenin tasarrufunda olmadığı yani başkasına ait olmadığından, yağma suçunun konusunu teşkil etmezler, ancak bu mallar gerçek veya tüzel kişilerce sahiplenildiği zaman, başkasının malı olacağından ve sahipli mal haline geleceğinden, suçun konusunu oluşturacaktır¹⁴⁴.

Haysiyetiyle donanımlı bir hukuk süjesi olarak yaşayan insan eşya değildir. Bu nedenle yaşayan insan bedeni hiçbir ayni hakka konu olamaz ve hukuki anlamda “mal” sayılamaz, yağma suçunun konusunu oluşturamaz¹⁴⁵. Dolayısıyla insan ve insanın doğal vücut organları, vücuda yapay olarak birleştirilen uzuvlar, örneğin diş dolgusu, suni göz gibi şeyler kişilik ve kişiliğin bir parçası olarak kabul edildikleri için bunlar yağma suçunun konusunu oluşturamaz¹⁴⁶. Ancak vücuttan ayrılacak şekilde takılan yapay uzuvlar, örneğin peruk, ağızda sabit olmayan takma diş, sabit olmayan protez bacak, protez kol gibi şeyler, eşya niteliğinde olduğundan yağma suçuna konu olabilirler¹⁴⁷. Cesetler ise, kimsenin mülkiyetinde bulunmadığı ve hukuki ilişkiye konu yapılamayacağından mal kavramı dışında kalmaktadır¹⁴⁸.

2- Malın Taşınabilir Olması

Yağma suçunun maddi konusu taşınabilir maldır; taşınmaz mallar yağma suçunun konusunu oluşturmaz. Ancak malın taşınabilir olması medeni hukuk ilkelerine göre değil ceza hukuku ilkelerine göre belirlenmektedir. Malın taşınabilir kabul edilebilmesi için yalnız niteliği gereği yerinden taşınabilen olması veya kendi kendine hareket edebilir olması şart olmayıp, taşınmaz malın bulunduğu yerden sökülüp götürülebilen taşınmaz mal eklentileri de taşınabilir mal sayılır. Dolayısıyla

142 Önder, Şahıslara, s. 289; Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 285; Tezcan/Erdem/Önok, Teorik ve Pratik, s. 475.

143 Soyaslan, Özel Hükümler, s. 291; Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 287.

144 Malkoç, Sahtecilik, s. 217.

145 M. Kemal Oğuzman/özer Seliçi, s. 4; Koca, Yağma Cürümleri, s. 97.

146 Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 285; Önder, Şahıslara, s. 289; Koca, Yağma Cürümleri, s. 97.

147 Önder, Şahıslara, s. 289.

148 Önder, Şahıslara, s. 289.

hırsızlık suçunda malın taşınabilir olması medeni hukukta kabul edilenden daha geniş bir kavramdır¹⁴⁹.

3- Malın Başkasına Ait Olması

Malın yağması suçunu düzenleyen TCK. m. 148/1'de açıkça hırsızlık suçunda olduğu gibi, “başkasına ait taşınır mal” olma şartı belirtilmemiş ise de; yağma suçunun unsurunu oluşturan hırsızlık suçuna ait bu unsurun, yağma suçu açısından da aranması zorunludur.

Malın başkasına ait olmasından maksat, zilyedliğin başkasında bulunması demektir. Çünkü hukuki ilişkilerle bir malın zilyedliği başkasına devredilebilir; ancak mal devredene ait olmaya devam edebilir. Başka bir deyişle, malın kuru mülkiyeti ile zilyetliği ayrı ayrı kişilerde bulunabilir. Malın bu anlamda başkasına ait olup olmadığı özel hukuk kurallarına göre belirlenir¹⁵⁰. Bu nedenle failin medeni hukuk anlamında alınan şeyin maliki olma sıfatını yitirdiği andan itibaren yağma suçu oluşur. Yağma suçu açısından malı elinden alınan kişinin, malın meşru maliki veya zilyedi olmasının önemi yoktur¹⁵¹.

III- SUÇUN UNSURLARI

A- Kanuni Unsur (Tipiklik)

Tipiklik, doktrinde “kanuni unsur”, “suç kalıbı” olarak da isimlendirilmekte olup, işlenen fiilin ceza kanununda yapılmış bulunan suç tanımına uygun bulunup bulunmadığının tespitiyle ilgilidir. Tipiklik, suç sayılı fiilin ceza normundaki soyut tasviridir¹⁵².

Malın yağması suçunda, cebir veya tehdit kullanılarak taşınabilir bir malın alınması, tipe uygun eylem unsurunu oluşturur. Bu nitelikte olmayan hareketler

149 Dönmezer, Kişilere, s. 346 vd. ;Önder , Şahıslara, s. 289; Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 287; Soyaslan , Özel Hükümler, s. 293; Malkoç, Sahtecilik, s. 216, 217. ; Şafak, s. 9

150 Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 288; Tezcan/Erdem/Önok, Teorik ve Pratik, s. 479.

151 Dönmezer, Kişilere, s. 346 vd.

152 Artuk/Gökçen/Yenidünya, “5237 Sayılı Yeni TCK’ya Göre Hazırlanmış Ceza Hukuku Genel Hükümler”, Turhan Yayınevi, 2.B, Ankara 2006, s. 411 vd.

sonucunda taşınabilir bir mal alınmış olsa da TCK. m.148/1'deki eylemin tipiklik unsuru gerçekleşmiş olmaz. Bu durumda TCK'nun 148/1. maddesini göz önünde bulundurarak, malın yağması suçunun tipe uygun eylem unsurunu şu şekilde ifade edebiliriz:

- a. *Bir başkasını, kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden ya da malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratacağından bahisle tehdit etme, veya cebir kullanma,*
- b. *Başkasının taşınabilir bir eşyasını alma,*
- c. *Kullanılan cebir veya tehdit ile alma arasında bir nedensellik bağının bulunması bu suçun tipiklik unsurunu oluşturmaktadır.*

Malın yağması suçunda tipiklik unsurunun oluşması için bu unsurların gerçekleşmesi gerekir. Yapılan hareketler tipe uygun olmadığı takdirde malın yağması suçu oluşmaz.

B- Maddi Unsur

Suçun maddi unsurunu cebir veya tehditle bir malın alınması ya da bir malı teslimine veya malın alınmasına karşı koymamaya zorlamak oluşturmaktadır¹⁵³. Suçun maddi unsurunun hareket kısmı cebir veya tehdit, netice kısmı ise almadır.

1- Hareket

Malın yağması suçunda hareket, başkasının taşınabilir bir malını cebir veya tehdit kullanarak almaktır. Suçun kanundaki tanımında, hangi tür hareketlerle gerçekleştirilebileceği belirtilmişse “bağlı hareketli suç” söz konusu olur¹⁵⁴. Malın yağması suçu hareketin önemine göre bağlı hareketli bir suçtur¹⁵⁵. Çünkü kanun, bir malı teslimine veya malın alınmasına karşı koymamaya mecbur kılma bakımından,

153 Tezcan/Erdem/Önok, Teorik ve Pratik, s. 516.

154 Artuk/Gökçen/Yenidünya, Ceza Hukuku Genel Hükümler I, s. 434; Uğur Alacakaptan, *Suçun Unsurları*, Ankara 1970, s. 43.

155 Koca, Yağma Cürümleri, s. 128.

cebir veya tehditi aramaktadır. Cebir veya tehdit dışında bir hareketle örneğin, hile, hızlılık, çeviklik, hakaret ve tahrik yoluyla almalar yağma suçunu oluşturmaz¹⁵⁶.

Hareketin şekli bakımından malın yağması suçu icrai hareketle işlenebilen bir suçtur¹⁵⁷. Bu suçun ihmali hareketle işlenmesi mümkün değildir¹⁵⁸. İcrai hareket, yasak şeklinde ortaya çıkan ve toplum düzenini bozucu davranışların yapılmamasını emreden normlara aykırılıktır. Bir başka deyişle, “yapma”, “işleme”, yasaklama kuralını bozan olumlu davranışlar icrai suçlara vücut verir¹⁵⁹.

Hareketin sayısı bakımından malın yağması suçu seçimlik hareketli bir suçtur¹⁶⁰. Kanun belirli bir neticeyi meydana getirmeye elverişli birkaç hareketi göstermiş ve bunlardan birinin yapılması halinde suçun oluşacağını kabul etmiş ise “seçimlik hareketli suç” vardır. Bu hareketlerden bir tanesinin yapılması suçun oluşumu için yeterlidir¹⁶¹. Yağma suçu, seçimlik hareketli suç olduğundan bir malı teslim veya malın alınmasına karşı koymamaya mecbur kılmak amacıyla, bir kişinin tehdit edilmesi veya o kişiye cebir uygulanmasıyla suçun maddi unsuru gerçekleşmiş olur¹⁶².

Cebir veya tehdidin, cebir veya tehdide maruz kalan kişiyi, zilyedliğindeki malı teslim veya malın alınmasına karşı koymamaya uygun olması gerekmektedir. Cebir veya tehdidin yoğunluğu ortalama bir kişi üzerinde etki göstermeye uygun olmalı, aksi halde işlenemez suç durumu söz konusu olur¹⁶³.

Mağdurun aşırı korkak olması nedeniyle cebir veya tehdit, mağdur üzerinde etki göstermiş ve mal teslim edilmiş ya da alınmışsa artık yağma suçu değil, hırsızlık suçu oluşacaktır¹⁶⁴.

156 Koca, Yağma Cürümleri, s. 128.

157 Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 341; Koca, Yağma Cürümleri, s. 129.

158 Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 341.

159 Artuk/Gökçen/Yenidünya, Ceza Hukuku Genel Hükümler I, s. 434.

160 Koca, Yağma Cürümleri, s. 129.

161 Artuk/Gökçen/Yenidünya, Ceza Hukuku Genel Hükümler I, s. 423; Sedat Bakıcı, *Olaydan Kesin Hükme Kadar Ceza Yargılaması ve Ceza Kanunu Genel Hükümler*, Adalet Yayınevi, Ankara 1997, s. 60.

162 Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 341.

163 Nur Centel, *Türk Ceza Hukukuna Giriş*, Beta Yayınları, İstanbul 2001, s. 413.

164 İzzet Özgenç, *Türk Ceza Kanunu Gazi Şerhi Genel Hükümler*, Adalet Bakanlığı Eğitim Dairesi Başkanlığı, Ankara 2006, s. 858.

Mal mağdurun üzerinde ise alınmasına, mal mağdurun üzerinde değilse onun tarafından teslim edilmesine veya alınmasına karşı koymamaya yönelik cebir veya tehdit söz konusu olmalıdır. Cebir veya tehdidin malın tesliminden veya alınmasından önce ya da malın teslimi veya alınması sırasında kullanılması gerekir. Yağma suçunun tamamlanabilmesi için cebir ya da tehdidin malın zilyedinin tasarruf alanından çıkmasına kadar yapılmış olması gerekir¹⁶⁵. O ana kadar cebir veya tehdit kullanılmamış ise, eylem hırsızlık suçunu oluşturur¹⁶⁶. Hırsızlık suçu oluştuktan sonra mağdur malı geri almak istediğinde, cebir veya tehdit mağdura yöneltilmiş ise eylem cebir veya tehdit suçları bağlamında değerlendirilmesi gerekir. İkinci eyleminde fail ayrı bir kast ile hareket etmiştir. Ayrı bir kast ayrı bir suçu oluşturmuştur¹⁶⁷. Bu durumda gerçek içtima hükümlerinin uygulanması gerekir¹⁶⁸.

a) Tehdit

Tehdit failin isteğinin yerine getirilmemesi halinde belirli bir kötülük yapılacağına mağdura bildirmesidir. Tehdit mağdurun iç dünyasındaki dinginliği, sükunu, huzuru bozarak belirli bir konuda özgür iradesiyle karar vermesini engellemektedir¹⁶⁹.

Tehdidin, mağdura veya yakınının hayatına, vücut dokunulmazlığına veya cinsel dokunulmazlığa yönelik bir saldırı gerçekleştirileceğinden veya mal varlığı itibariyle büyük bir zarara uğratılacağından söz edilerek yapılmış olması gerekir. Yağma

165 “Gasp ve yağma suçunda cebir, şiddet veya tehdidin yalnız malın alınması anında yapılması şart olmayıp, malın alınmasına müteakip fiili tamamlamak veya malı kaçırmak ... için icrası hallerinde bu suçun unsurları oluşur”, (YARGITAY 6. CD. 1963, 6345 E- 6329 K.), Dönmezer, Kişilere karşı, s. 349.

166 Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 341; Özgenç, s. 859.

167 Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 341; Aynı yönde Mustafa Duran ,5237 sayılı Yasada Düzenlenen Yağma Suçu, <http://www.ceza-bb.adalet.gov.tr/makale/141.doc,s,2>, (07.07.2009).; “...Sanığın, olay günü yakalanamayan ve kimlikleri saptanamayan iki arkadaşı ile birlikte gündüzleyin saat 14.10 sıralarında cadde üzerinde telefonuyla konuşup yürüyen yakınının arkasından gelerek, arkadaşlarından birisinin telefonu kapıp birlikte kaçtıkları, yakınının peşlerinden koşarak sanığı yakaladığı, aralarında boğuşma çıktığı, sanığın cebinden çıkardığı bıçağı açmaya çalışırken yakınının farkına varıp bıçağı elinden aldığı, sanığın bir fırsatını bulup kaçtığına anlaşılması ve kabul edilmesi karşısında; sanığın eylemini, 765 sayılı TCY'nın 495/2. maddesi yollamasıyla aynı Yasanın 497/1. maddesine uyan, kendisini cezadan kurtarmaya yönelik yağma suçuna karşılık, 5237 sayılı Yasanın dolaylı yağma suçuna yer vermemiş olması da gözetildiğinde, aynı Yasanın 142/2-b ve 86/2-3-e, 35/1-2. maddelerine uyan, hırsızlık ve yaralamaya kalkışma suçlarını oluşturur...”, (YARGITAY 6. C.D. 2007/95 E, 2007/8476 K.), AKİP.

168 Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 341; Özgenç, s. 859.

169 Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 342.

suçunda tehdidin yöneleceği değerler TCK'nun 148. maddesinde sınırlandırılarak sayılmıştır¹⁷⁰. Yapılacak olan kötülük, hayata, vücut veya cinsel dokunulmazlığa ya da mal varlığına yönelik bir kötülük olmalıdır¹⁷¹. Tehdit bu hukuki değerler dışında bir değere yönelmiş ise yağma suçu oluşmayacak, duruma göre hırsızlık, şantaj ya da hakaret gibi başka suçlar oluşabilecektir¹⁷². Tehdide konu olan kötülük failin kendisi kadar; bir yakınına da yönelmiş olabilir. Yakınlık kavramı sadece mağdurun akrabalarını değil diğer yakın hissettiği herkesi kapsamaktadır¹⁷³.

Tehdidin konusunun o anda yerine getirilecek olup olmaması önem taşımaz. Önemli olan mağdurun, tehdidi ciddiye alması, yapılan tehdidin mağdur üzerinde etki yaratmış olması¹⁷⁴ ve tehdit sonucunda istenileni yapmadığı takdirde, tehdidin konusunun gerçekleştirileceğine dair korkuya kapılmasıdır. Bir başka deyişle malın verilmesine veya alınmasına rıza gösterilmesi ile tehdit nedeni ile duyulan korku arasında nedensellik bağı olmalıdır¹⁷⁵.

Tehdidin mağdurun önünde veya onun duyabileceği bir yerde yapılmış olması¹⁷⁶ ve ayrıca mağdurun kendisinin veya yakının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yada malvarlığına yönelik olması gerekir¹⁷⁷.

Öğretide Soyaslan ise, tehdit yapılırken, fail ile mağdurun yüz yüze olabileceği gibi olmayabileceğini de ileri sürmekte ve tehdidin mektup, telefon, faks ve

170 Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 342 .

171 “ ...Yağma suçunun ögesi olan tehdidin, mağdurun kendisinin veya yakınlarının yaşamına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştirileceğinden ya da malvarlığı yönünden büyük bir zarara uğratılacağından bahisle yapılması gerekir.

Somut olayda, sanıkların ticaretle uğraşan katılanı, "vergi kacırdığını, maliye ile sorunları olduğunu, kendilerine 50.000.000.000 lira verilmediği takdirde, ellerindeki bazı belgeleri Maliyeye vereceklerini" soyleyerek şantaj yaptıklarının anlaşılması karşısında eylemlerine uyan 765 sayılı TCK'nun 192/1-2, 59/2. maddelerine göre hükümden sonra 1.6.2005 tarihinde yürürlüğe giren 5237 sayılı TCK'nun aynı suçu uyan 107/1-2, 62/1. maddelerinde öngörülen özgürlüğü bağlayıcı cezanın alt ve üst sınırları bakımından, anılan Yasanın 7/2, 5252 sayılı Yasanın 9/3. maddeleri ışığında sanıklar yararına olması ve 5237 sayılı Yasa hükümleri uyarınca yeniden değerlendirme ve uygulama yapılmasında zorunluluk bulunması...”, (YARGITAY 6.C.D,2004/1975 E-2006/2445 K.T:13.03.2006), AKİP.

172 Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 343.

173 Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 343.

174 Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 343.

175 Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 343.

176 Tezcan/Erdem/Önok, Teorik ve Pratik, s. 519.

177 Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen,s. 343; Aynı yönde Tezcan/Erdem/Önok, Teorik ve Pratik, s. 519.

elektronik posta vasıtası ile de gerçekleştirilebileceğini, hatta tehdidin, üçüncü bir kişi vasıtasıyla da mağdura ulaştırılabileceğini savunmaktadır¹⁷⁸.

Tehdide konu kötülüğün mutlaka fail tarafından yerine getirileceğinin bildirilmesi gerekmeyp, kötülüğü başka bir şahsın gerçekleştireceği de söylenebilir. Tehdidin konusunu oluşturan kötülüğün gerçekleştirilmesi malın o anda teslim edilmemesi veya alınmasına karşı çıkılması koşuluna bağlanması gerekir. Ayrıca malın alınmasıyla cebir veya tehdit arasında zaman birliği bulunmalı; alma eylemi, cebir veya tehdide bağlı olarak gerçekleşmelidir. Eğer cebir veya tehditle alma eylemi arasında zaman aralığı girerse, yağma suçu oluşmayacak, duruma göre cebir veya tehdit suçu oluşacaktır¹⁷⁹.

Bu durumla ilgili olarak Soyaslan, aynen “mağdur istenen mal veya parayı cebir veya tehditle aynı zamanda teslim edebileceği gibi, daha sonra da teslim edebilir. Yeter ki teslim, tehdit veya cebirden sonra olsun ve mağdur malı teslim etmek zorunda kalmış bulunsun” demektedir¹⁸⁰.

Ceza kanunumuzda, tehdidin veya cebrin yapılması gereken zaman açısından açık bir düzenleme yoktur. Kısaca cebir veya tehditten sonra malın teslim edilmesi suçun oluşması için yeterlidir.

b) Cebir

Arapça kökenli bir kelime olan “cebir”, kelimesinin Türkçe’deki karşılığı “zor” ve “zorlayış”tır¹⁸¹.

Yağma suçundaki cebir¹⁸², gerçekleştirilmiş bir direnmeyi kırmak yada daha sonra gerçekleştirilecek direnmeyi engellemek amacıyla, kişiye yönelik her türlü

178 Soyaslan,Özel Hükümler, s. 319 .

179 Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 344.

180 Soyaslan,Özel Hükümler, s. 319

181 Bkz. Türkçe Sözlük, TDK; Ertosun/Taşkın, s. 784

182 Cebir hakkında ayrıntılı bilgi için Bkz., Erol Cihan, Cebir Kullanma Cürmü, İstanbul 1978.

zorlama anlamına gelir¹⁸³. Zaten cebir tanımlarındaki ortak nokta da, zorlayıcı hareketin varlığıdır¹⁸⁴.

Cebir, mağdura fiziki olarak etki eden her türlü fiziki tazyik hareketleridir. Cebir, ağır ya da hafif olabilir. Cebir hareketlerinin mağdurun bedeninde bir iz bırakmış olması veya yaralama derecesine ulaşması zorunlu değildir. Bunlar mağdurun ağzını bağlamak, tıkmak vb. gibi hareketler olabilir¹⁸⁵. Cebir, mağdurun üzerinde mevcut veya muhtemel direncini kıran her türlü zorlayıcı hareketlerdir¹⁸⁶.

Yağma suçunun tamamlanabilmesi için kullanılan cebrin etkisiyle mağdurun malı teslim etmesi veya malın alınmasına karşı koymaması gerekmektedir. Bu yönüyle kullanılan cebrin kişiyi malı teslim etmeye veya alınmasına ses çıkarmamaya yöneltmeye elverişli durumda olması gerekir¹⁸⁷.

Cebir vücuda yönelik olmalıdır. Mutlaka vücutla temas zorunlu değildir. Cebrin mağdurun davranışına etkide bulunmaya yönelik olması gerekir. Cebir ve şiddet eşyaya karşı kullanılmış olmakla birlikte eğer bu mağdur tarafından bedensel zorlama olarak algılanıyorsa, cebir ve şiddetin dolaylı olarak kişiye yönelmiş olduğunun kabulü gerekir. Nitekim Yargıtay'ın da aynı yönde verdiği kararlar vardır¹⁸⁸.

Tek başına eşyaya yönelen zorlama, yağma suçunu oluşturmazsa¹⁸⁹ da doğrudan eşyaya yönelik cebir dolaylı olarak kişi üzerinde fiziki etki meydana getirmişse yağmadan söz edilecektir¹⁹⁰.

183 Haydar Erol, *Yeni Türk Ceza Kanunu Şerhi*, Ankara 2005, s. 760; Ertosun/Taşkın, s. 784.

184 Erol Cihan, *Cebir Kullanma Cürmü*, İstanbul 1978, s. 66.

185 Dönmezer, *Kişilere*, s. 347.

186 Centel/Zafer/Çakmut, *Kişilere Karşı İşlenen*, s. 344.

187 Parlar/Hatipoğlu, *TCK Yorumu*, C. II, s. 1127.

188 "...Yakınan D.Yaya'nın yol kenarına park ettiği arabasının kapısını kilitletiği sırada kimliği saptanamayan kişinin kullandığı otomobilin yakınına iki araç arasında sıkıştırarak biçimde durdurduğu, arka koltukta oturan sanığın ise camdan sarkıp yakınına iterek ve hareket etmesine engel olup direncini kırarak suça konu çantayı alması eyleminin yağma suçunu oluşturduğu gözetilmeden yazılı şekilde hüküm kurulması...", (YARGITAY, 6 CD.17/10/2005 tarih ve 17802 E-9156 K.), Parlar/Hatipoğlu, *TCK Yorumu*, C. II, s.1142.

189 "...cebir ve şiddetin eşya üzerinde gösterilmesi halinde yağmadan söz edilemez". Dönmezer, *Kişilere*, s. 347.

190 Tezcan/Erdem/Önok, *Teorik ve Pratik s.552*; Haydar Erol, *5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu*, C.II, Ankara 2008, s. 1650.

Mağdurun herhangi bir vasıtayla ilaç koklatılarak, içeceğine, yiyeceğine uyku ilacı katılarak, hipnotize edilerek kendini bilemeyecek ve savunamayacak hale getirilmesi de yağma suçunda cebir sayılmaktadır¹⁹¹. Bir kişinin direncinin, cebir veya tehdit dışında, kendisini savunamayacak ve bilemeyecek duruma sokacak başka araçlarla ortadan kaldırılması da cebir sayılmaktadır. Bu cebir türüne doktrinde varsayılan (mefruz) cebir denilmektedir¹⁹². TCK 148. maddenin 3.fıkrasında “*Mağdurun, herhangi bir vasıta ile kendisini bilmeyecek ve savunamayacak hâle getirilmesi de, yağma suçunda cebir sayılır*”, denilerek cebir karinesi düzenlemesine yer verilmiştir.

Kısaca cebir yağma maksadına yönelmiş olmalıdır. Yani kullanılan cebrin etkisiyle mağdur malı teslim etmeli veya malın alınmasına karşı koymamalıdır. Bu bakımdan, kullanılan cebrin, kişiyi malı teslim etmeye veya alınmasına karşı koymamaya yöneltmeye elverişli olması gerekir. Bu nitelikte olmayan bir cebir, sırf mağdurun normalden fazla ürkek olması nedeniyle, malı teslim etmeye veya alınmasına yönelmişse, yağma suçundan söz edilemez. Artık fiilin hırsızlık olarak nitelendirilmesi gerekir¹⁹³. Yine cebir eylemlerine muhatap olan kişinin, çok küçük, akli ve bedeni durumu itibarıyla, tehdit veya cebir eylemlerinden etkilenmesi söz konusu değilse eylem hırsızlık suçunu oluşturur¹⁹⁴.

2- Netice (Malın Alınması)

Malın yağması suçunun tipiklik unsuru cebir veya tehdit kullanılarak taşınabilir malın alınmasıdır. Malın teslim edilmesi veya alınması , suçun konusunu oluşturan mal üzerinde mağdurun zilyetliğine son verilmesini; mağdurun bu eşya üzerinde zilyetlikten doğan tasarruf haklarını kullanmasının imkansız hale gelmesini ifade eder. Ancak, malın yağması suçunda alma unsuru, malın zilyetliğinin fiilen el

191 YCGK,06/11/2001-6-232/238, Naklen Mater Kaban, / Halim Aşaner/ Özcan Güven/ Gürsel Yalvaç, *Yargıtay Ceza Genel Kurulu Kararları*, Ankara 2004, No:273.

192 Durmuş Tezcan/ Mustafa Ruhan Erdem/ Murat Önok, *Ceza Özel Hukuku*, 4.B, s. 453.

193 Muhammet Murat Ülkü, <http://www.ceza-bb.adalet.gov.tr/makale/152.pdf>, 5237 sayılı TCK.148-150. Maddelerinde Yer Alan Yağma Suçu, s. 4, (07.07.2009).

194 Malkoç, Sahtecilik , s. 362.

değiştirdiği anda gerçekleşmektedir. Çünkü suç malın tesliminin veya alınmasına karşı konulmamasının sağlanmasıyla tamamlanmaktadır¹⁹⁵.

Malın yağmasında almanın gerçekleşmesi için, failin malı egemenlik alanına sokması zorunlu değildir¹⁹⁶. Nitekim Yargıtay bir kararı da bu görüşü doğrulamaktadır: “Mağdurun evine gece girip, pantolon cebindeki para ile tescil belgesini çalan sanığın, yatak odasında kendisini gören mağdura elindeki tornavida ile saldırıp ikinci kattaki odanın penceresinden aşağıya atlarken, suça konu ruhsat ve parayı düşürdüğüünün tespit edildiği bir olayda, yağma suçunun oluştuğunu, suçun teşebbüs derecesinde kalmadığını belirtmiştir¹⁹⁷.

Bir kısım suçlar sadece ihmali veya icrai hareketin gerçekleştirilmesiyle tamamlanır. Bir başka anlatımla, hareketin yapılmasıyla suç tipi ihlal edilir. Tamamlanmaları bakımından neticenin gerçekleşmesi gerekli olmayan bu tür suçlara neticesiz suç (sırf hareket suçu) denir. Öğretide bu suç tiplerine neticesi harekete bitişik suç denilmektedir¹⁹⁸. Malın Yağması suçu neticesi harekete bitişik suçtur. Mağdurun direnci kırıldığı anda alma gerçekleşmiş ve suç tamamlanmış olur. Mağdurun mal varlığı da o anda zarara uğrar¹⁹⁹.

Henüz alma eylemi tamamlanmadan, cebir veya tehdide başvurulması halinde eylem yağma suçu kapsamında kalır. Ancak alma eyleminin tamamlanmasından sonra başvuru olan cebir veya tehdit ise yağma suçu kapsamında değerlendirilemez²⁰⁰. Yargıtay’ın da bu yönde verdiği kararlar bulunmaktadır²⁰¹. 5237 Sayılı TCK’ da,

195 Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 346; Dönmezer, Kişilere karşı, s. 283; Koca, Yağma Cürümleri, s. 175.

196 Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 346.

197 YARGITAY 6.CD. 13.11.2006-6235/10556 E.- K., Naklen Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 346.

198 Artuk/Gökçen/Yenidünya, Ceza Hukuku Genel Hükümler I, s. 433; Sulhi Dönmezer, *Genel Ceza Hukuku Dersleri, Umumi Kısım*, İstanbul 1958, s. 109, 110; Hakan Hakeri, *Ceza Hukuku*, Ankara 2005, s. 106 ; Sedat Bakıcı, *Olaydan Kesin Hükme Kadar Ceza Yargılaması ve Ceza Kanunu Genel Hükümler*, Adalet Yayınevi, Ankara 1997, s.60.

199 Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 346.

200 Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 347.

201 “Sanığın olay tarihinde 19.00

sıralarında otobüs durağında bekleyen mağdurun pantolon cebindeki cep telefonunu çekip alarak kaçmaya başladığı, mağdurun ısrarlı takibi üzerine sanığın takipten kurtulmak amacıyla telefonu rastgele atıp, kaçmaya devam ettiği, mağdurun sanığın peşini bırakmayıp yakalaması üzerine bu kez sanığın ise; kurtulmak amacıyla yanındaki bıçağı çıkartıp, mağduru tehdit edip kovaladığı, ancak çevreden yetişen yurttaşların yardımıyla yakalanıp, görevlilere teslim

dolaylı yağma suçuna yer verilmemiştir. Alma eyleminden sonra gerçekleşen cebir veya tehdit, olayın niteliğine göre kasten yaralama, tehdit vs. suçlar kapsamında değerlendirilmesi gerekir.

3- Nedensellik Bağı

Failin kullandığı cebir veya tehdit karşısında mağdur bir şeyi failin almasına karşı koymamalı veya faile bu şeyi vermiş olmalıdır. Bir başka ifadeyle, failin elde ettiği mal ile kullanılan cebir veya tehdit arasında sebep- sonuç ilişkisi olmalıdır. Bu sebep- sonuç ilişkisinin gerçek bir nedensellik ilişkisi şeklinde olması şart değildir. Failin kullandığı bu araçlar ile malı ele geçirebileceği, diğer bir deyişle başvuru araç malın verilmesinde objektif olarak uygunluk taşıdığı kabul edilmesi durumunda, bu ilişki vardır ve yeterlidir. Bu nedenle kullanılan araç ile fail malı almış veya mağdur malı faile teslim etmiş ise bu suçta hareketin netice bakımından nedensellik değeri taşıdığı kabul edilecektir²⁰². Nitekim, Yargıtay bir kararında sürü çobanının açılan ateş sonucu korkutularak kaçırılması ve sürünün çalınması olayında, yapılan hareketin sonuç açısından istenilen etkiyi gösterdiğini ve nedensellik değeri taşıdığını kabul etmiştir²⁰³.

C- Hukuka Aykırılık Unsuru

Herhangi bir suçta hukuka aykırılık unsuru denildiği zaman, işlenen ve kanundaki tarife uygun bulunan fiile, hukuk düzenince cevaz verilmemesi, bu fiilin

edildiğinin anlaşılması karşısında; 5237 Sayılı Yasa'nın 765 Sayılı TCK'nın, 495-2. maddesinde tanımlamasını bulan dolaylı yağma suçuna yer vermemiş olması da gözetilerek, hırsızlık suçuna kalkışma eyleminin kesintiye uğraması sonrasında gelişen olayın silahlı tehdit suçunu oluşturduğu gözetilmeden eylemin bir bütün halinde yağma suçunu oluşturduğu gerekçesiyle yazılı şekilde uygulama yapılması yolsuzdur... 05.10.2006 gününde oybirliği ile karar verildi.", (YARGITAY 6.CD.2006/4647-2006/9392 E-K.), AKİP.

202 Önder, Şahıslara, s. 347 ; Aynı yönde Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 346.

203 Yargıtay aynı doğrultuda verdiği bir kararında: "Sanığın; geceleyin 02:00 sıralarında, akli dengesi yerinde olmayan kızı ve torunu ile beraber kalmakta olan mağdurenin, kapısı bulunmayan evine girdiği, evin içinden gizlice aldığı mağdureye ait çantayı odun yığını üzerine bıraktıktan sonra, mağdureye karşı etkili eylemde bulunduğu iddia, tanık anlatımları ve tüm dosya kapsamından anlaşılmaktadır. Etkili eylem, çantanın alınmasına veya teslimine yönelik değildir. Bu itibarla sanığın eylemi, geceleyin bina içerisinden hırsızlık suçunu oluşturur.", Yargıtay CGK, 04.10.1993 tarih 6-173 E 228 K sayılı kararı, YKD, Nisan 1996, s. 656; (6 CD. 23.10.1983,6609/7841), Naklen Önder, Şahıslara, s. 347.

mubah sayılmaması, yalnız ceza hukuku ile değil, tüm hukuk düzenine aykırı olması, onunla çatışma ve çelişki halinde bulunması anlaşılır²⁰⁴.

Türk Ceza Kanununda yağma suçuna özgü bir hukuka uygunluk nedeni öngörülmemiştir. Genel hukuka uygunluk sebeplerinin koşulları varsa uygulanabilir. Tehdit veya cebir kullanılarak başkasının taşınır malının alınmasına izin veren bir hukuk kuralı varsa, örneğin bir icra memurunun zor kullanarak, borcunu ödemeyen borçlunun mallarını haczetmesi nedeni ile elinden alması, kolluk görevlisinin el koyma talimatı gereği mala el koyması hallerinde, TCK'nun 24/1.maddesi uyarınca kanun hükmünün yerine getirilmesi nedeniyle eylem hukuka uygun olduğundan faile ceza verilmez²⁰⁵.

TCK'nun 25/1. maddesinde düzenlenen meşru müdafaa hukuka uygunluk sebebi, yağma suçunda, hemen hemen hiç gerçekleşmez. Örneğin bir kişinin hayatına yönelen saldırıyı savuşturmak için saldırganın elindeki silahın zorla alınması durumunda, meşru savunmadan söz edilebilirse de, burada eylem silahın mal edinilmesine veya silahtan yararlanılmasına yönelik olmadığından yağma suçundan söz edilemez²⁰⁶.

Yağma suçu zorunluluk halinde işlenebilir. Ağır yaralı olan bir yakınına hastaneye yetiştirmek için yoldan geçen bir aracı zorla alan kimsenin eylemi, TCK'nun 25/2. maddesindeki bu duruma örnek gösterilebilir²⁰⁷. Bu durumda da faile ceza verilmez.

Yağma suçunda hakkın kullanılması, TCK'nun 26/1. maddesi kapsamında hukuka uygunluk sebebi değildir. Alacağın tahsil edilmesi amacıyla işlenen yağma suçu, TCK'nun 150/1. maddesinde cezai azaltıcı neden olarak öngörüldüğü için hukuka uygunluk sebebi değildir²⁰⁸.

204 Timur Demirbaş, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 2.B, Seçkin Yayınevi, Ankara 2005, s. 221; Artuk/Gökçen/Yenidüya, *Ceza Hukuku Genel Hükümler I*, s. 479.

205 Parlar/Hatipoğlu, *TCK Yorumu*, C. II, s. 1135.

206 Parlar/Hatipoğlu, *TCK Yorumu*, C. II, s. 1135.

207 Koca, *Yağma Cürümleri*, s. 207.

208 Parlar/Hatipoğlu, *TCK Yorumu*, C. II, s. 1135.

Öğretide Centel/Zafer/Çakmut, malın yağması suçu bakımından failin tehlikeye ve korunmaya ilişkin koşulların gerçekleşmiş olması durumunda, genel nitelikteki zorunluluk halinden (TCK.m. 25.) yararlanmasının söz konusu olabileceğini ileri sürerek; ağır hasta çocuğunu tedavi ettirebilmek için paraya ihtiyaç duyan babanın, cebir veya tehdit kullanarak mağdurun bileziklerini alması halini hukuka uygun kabul etmektedirler.

Oysa YTCK'nun kabul ettiği suç teorisine göre, zorunluluk halinde işlenen fiiller, hukuka uygun değildir. Bununla birlikte zorunluluk halinde işlenen fiiller kusurluluğu ortadan kaldıran bir hal olarak düzenlenmiştir²⁰⁹. Kanaatimizce de zorunluluk halinde işlenen malın yağması suçunda, faile kusur yüklenemeyeceğinden fail hakkında ceza verilmesine yer olmadığına karar verilecektir.

D- Manevi Unsur

Yağma suçu, kasten işlenebilen bir suçtur. Kast, cebir veya tehditle başkasına ait malın alınmasına yada teslimine yönelik olmalıdır. Bu nedenle yağmada, failin, hırsızlık suçundan farklı olarak, malın alınmasını veya teslimini sağlamak için mağdura yönelik bilerek ve isteyerek cebir yada tehdide başvurması gerekir. Fail malı almak veya teslimini sağlamak amacıyla hareket etmelidir. Örneğin, başkasına ait malı tahrip etmek amacıyla hareket edilmesi durumunda yağma suçu oluşmaz²¹⁰.

Failin başka bir suç işlerken, örneğin; cinsel saldırıda bulunma amacıyla cebir veya tehdide başvururken, başkalarının müdahalesi ile bu suçu tamamlayamayıp²¹¹, mağdurenin cep telefonunu alarak kaçması durumunda, yağma değil, cinsel saldırıya teşebbüs ve hırsızlık suçları işlenmiş olacaktır²¹².

209 Artuk/Gökçen/Yenidüya, Ceza Hukuku Genel Hükümler I, s. 664.

210 Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 348.

211 “Şikayetçinin erkek arkadaşı ile piknik yaptığı sırada, yanlarına gelen sanığın, bıçak tehdidi ile şikayetçi ve erkek arkadaşı katılanın, para ve cep telefonlarını silahla yağmaladıktan sonra şikayetçiyi bıçak tehdidiyle 10-15 metre kadar uzağa götürüp, ilişkiye girip girmediğinizi kontrol edeceğim diyerek, soyunmasını istediği, isteğine karşı çıkılması üzerine de sutyenini ve pantolonunu çekerek yırttığı somut olayda, eylemin silahla cinsel saldırı ve yağma suçunu oluşturur.”(YCGK,2007/6-250 E, 2007/239 K.), AKİP.

212 Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 348; Önder , Şahıslara, s. 348.

Kastın varlığı için menfaatin objektif olarak haksızlığı yeterli değildir. Failin objektif olarak haksız olduğunun bilincinde de olması gerekmektedir²¹³.

Ancak yağma, cebir veya tehdide başvurulmuş yapılan bir hırsızlık suçu olduğundan, malın faydalanma özel kastıyla alınması gerekir²¹⁴. Fail, malı tahrip etmek, bozmak kastı ile hareket ederse yağma suçu oluşmaz²¹⁵, başka suçlar oluşabilir²¹⁶.

Failin, mağdurun zilyetliğinde bulunan malı, onun haberi olmaksızın almaya karar vererek harekete geçmesi durumunda hırsızlık söz konusudur. Mağdur, malının alınmakta olduğunu fark ederek faili engellemeye çalıştığında, fail mağdura cebir veya tehdit uygulayarak malı alırsa, artık hırsızlıktan değil, yağmadan söz etmek gerekecektir. Burada, eklenen kastla²¹⁷ yağma suçu işlenmiştir. Bu durumda, eve hırsızlık kastıyla giren fail, cebir veya tehdit uygulamış ancak bir şey alamadan kaçmak durumunda kalmış ise yağmaya teşebbüs söz konusudur.

Her olayda yağma eylemleriyle, kasta konu olan eşyanın birlikte değerlendirilmesi gerekmektedir²¹⁸. Yağma, hırsızlığın cebir veya tehdidin vasıta kullanılması sonucu gerçekleştirilen bir şekli olduğuna göre, kastın karma suç olan yağma suçunun unsurlarına yönelik olması ve bu unsurların fail tarafından bilinip istenmesini gerektirir²¹⁹. Yağma, cebir veya tehdide başvurulmuş gerçekleştirilen hırsızlık eylemi olduğundan, malın özel faydalanma kastıyla alınması gerekir.

213 Soyaslan, Özel Hükümler, s. 324.

214 Dönmezer, Kişilere, s. 351; Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 348.

215 Dönmezer, Kişilere, s. 351, 352.

216 “Sanıkla yakınanın suç tarihinden önce uzun süren yoğun bir arkadaşlık ilişkisi yaşadıkları, olay tarihinde mağdurenin cep telefonuna gelen mesajı okumak için telefonu alan ve başka bir erkek tarafından gönderildiği anlaşılan mesajı okuyan sanığın, bu duruma tepki göstererek yakınana bir tokat vurup cep telefonunu da mağdurenin babasına göstermek amacıyla alıp götürerek; sanığın sonradan söz konusu telefonu satması biçimindeki eyleminin, güveni kötüye kullanma suçunu oluşturup oluşturmadığı, karar yerinde tartışılmadan yağma kabulü ile yazılı biçimde hüküm kurulması,...”, (YARGITAY 6.CD.2007/8126-2008/8801), AKİP.

217 “...hırsızlık yapmak için girdiği evde katılan tarafından yakalanmak istenen sanığın, bıçakla katılanı bacağından yaraladığı ve çaldığı eşyayla birlikte kaçtığı anlaşılmaması karşısında; sanığın zor kullanma eyleminin, çaldığı eşyanın götürülmesini sağlamaya yönelik olduğu ve fiilinin bütün halinde 5237 sayılı TCK’nun 149/1-a-d ve 53/1,2,3 maddelerine uyan nitelikli yağma suçunu oluşturduğu...”, (YARGITAY, 6.CD, 11.02.2008 tarih 19001 E – 1542 K.), Sedat Bakıcı/Gürsel Yalvaç, 5237 Sayılı Yasa Kapsamında Ceza Hukuku Özel Hükümleri, C.II, Adalet Yayınevi, Ankara 2008, s. 366,367.

218 Malkoç, 5237 sayılı YTCK, s. 1280.

219 Önder, Şahıslara, s. 347.

Faydalanmanın geçici olması, başka bir deyişle, failin malı yararlanıp iade etmek için, tehdit veya cebirle alması halinde de yağma suçu oluşur²²⁰. Doktrinde karşıt görüşte olanlar da vardır. Bu görüşü savunanlara göre örneğin, gezmek amacıyla zorla sahibinden otomobilin anahtarını alan fail, yağma suçunu işlemiş olamaz. Bu durumda failin cebir ve hırsızlıktan cezalandırılması gerekir. Çünkü yasada kullanma hırsızlığı düzenlendiği halde, kullanma yağması suçu düzenlenmemiştir görüşüne sahiptirler²²¹.

Yağma suçunda, malın mutlaka sahip olma kastıyla alınması gerekmez. Kullanma amacıyla da olsa, taşınır malın zorla alınması halinde de yağma suçu oluşur²²². Nitekim Yargıtay Ceza Genel Kurulu da vermiş olduğu bir kararda, yararlanmanın geçici olmasının yağma suçunun oluşmasına engel olmadığını, bir şeyin tehdit veya cebir kullanmak amacıyla alınmasının yağma suçunu oluşturduğu belirtilmiştir²²³. Kanaatimizce de kanuni tipe uyan eylemin adaletin gereği olarak cezalandırılması şeklinde gerçekleşen uygulaması oldukça yerindedir.

220 Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 348.

221 Tezcan/Erdem/Önok,Ceza, s. 455, 456.

222 Durmuş Tezcan/Mustafa Ruhan Erdem, Ceza Özel Hukuku, s. 513.

223 "...Sanıkların olay gecesini, Kayaş'tan yakınana ait ticari taksiye bindikleri ancak üzerlerinde taksi ücretini karşılayacak paralarının bulunmadığı, önce Kızılay'a giderek yakınanı bekletip aradıkları kişiyi bulamamaları üzerine bu kez Boğaziçi mahallesine gittiklerinde burada sanıklardan H.K. 'ın, taksimetreyi kapatarak o ana kadar işleyen taksi ücretini sildiği, yakınanın müdahale etmek istediğinde arkada oturan sanık M.Ö.'in, sol eliyle yakınanı boynundan kavrayarak diğer elinde tuttuğu bıçağı arkadan yakınanın karın boşluğuna dayadığı, sanıkların yakından kendilerini Sincan'a götürmesini istedikleri, bıçağı görüp üzerinde hisseden yakınanın korkarak, isterlerse taksi parasını almayacağını inebileceğini söylediği, ancak sanıkların para talep etmeyip, Sincan'a götürmesi konusundaki isteklerini yineledikleri ve silah tehdidi altında olan yakınanın sanıkların bu isteği doğrultusunda Sincan'a gitmek üzere hareket ettiği, ancak şehir içinde seyri halinde sanıkları yakalatma olasılığının yüksek olduğunu düşünerek şehir içi yolları tercih ettiği ve yolculuk sırasında sanık M.Ö. 'in sürekli olarak yakıncı şoförün boğazını tutup diğer elle de bıçağı dayamayı sürdürdüğü, bu arada fırsatını bulan yakınanın, geçen taksicilere ya da polislere tehlikeyi bildirmek amacı ile taksinin üst lambasını yaktığı, bu durumu gören ticari taksi şoförü tanık B. 'in önce yakınanı uyardığı, ancak tepe ışığının sönmediğini görünce Gençlik Parkı'na kadar yakınanın aracını takip edip önüne geçerek taksiyi durdurmak istediği ve bu sırada arkada oturan sanık M. 'un yakınanın boğazını tutup diğer elle de bıçağı dayayarak durmamasını, yola devam etmesini istemesi üzerine yakınanın yola devam etmek zorunda kaldığı, yakınanın sanıklar tarafından zorlandığını gören tanık B.'in telefonla durumu polise bildirmesi üzerine, Şaşmaz civarında polislerin yakınanın aracının önüne geçerek aracı durdurdukları, bu suretle sanıkların yakalandığı, yakınan ve tanığın anlatımları, sanıkların kaçamaklı savunmaları ve tüm dosya kapsamından anlaşılmaktadır.

Esasen açıklanan bu oluştta Özel Daire ile Yerel Mahkemenin görüşleri arasında bir uyumsuzluk da bulunmamaktadır. Uyuşmazlık, sanıkların eylemlerinin hangi suç niteliğine uyduğunun belirlenmesi noktasında toplanmaktadır.

IV- MALIN YAĞMASI SUÇUNDA CEZAYI AĞIRLAŞTIRAN NEDENLER

Yağma suçunun nitelikli halleri, TCK'nun 149. maddesinde sayılmıştır.

“(1) Yağma suçunun;

- a) Silâhla,
- b) Kişinin kendisini tanınmayacak bir hâle koyması suretiyle,
- c) Birden fazla kişi tarafından birlikte,
- d) Yol kesmek suretiyle ya da konut veya işyerinde,
- e) Beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı,

Ceza Yasasının 495 ve devamı maddelerinde düzenlenen yağma suçu, cebir-şiddet veya tehdit kullanılarak yapılan bir hırsızlıktır. Malın elde edilmesine veya tesliminin sağlanmasına yönelik cebir-şiddet veya tehdit kullanılmalıdır. Yağma suçunun unsurları;

- a) Eylemin gerçekleştirilmesi için cebir-şiddet veya tehdit kullanılmalı ve korkutucu nitelikteki bu icbar, belli bir yoğunluğa erişmeli,
- b) Cebir şiddet veya tehdit, malın zilyetine veya cürüm yerinde bulunan kişilere yönelik olmalı,
- c) Mağdur, malı teslimine veya alınmasına ses çıkarmamaya mecbur bırakılmalıdır.

Yağma suçu bir kişinin malını cebir ve şiddet veya tehdit kullanarak almak suretiyle olduğundan, unsurları itibariyle hem zilyetliğe hem de kişinin hürriyetine yönelik bir suçtur. Ancak burada kişi hürriyetine yönelen saldırı, mal aleyhine işlenen suçun gerçekleştirilmesi bakımından bir araç niteliğinde bulunduğundan, bu suç sonuç itibariyle "mal aleyhine" işlenen bir suçtur.

Öğretide ve yargısal kararlarda da benimsendiği üzere, a) Malın taşınabilir olması, b) Mal sahibinin rızasının olmaması, c) Malın alınması, d) Faydalanmak cürmî kastının varlığı, gibi hususlar yönünden hırsızlık suçuna benzeyen yağma suçu, failin malı almak veya fer'i zilyedinin malın alınmasına sükut etmesini sağlamak bakımından cebir ve şiddet veya tehdit kullanılarak işlenmesi itibariyle hırsızlık suçundan ayrılmaktadır.

Yerleşmiş yargısal kararlarda da belirtildiği üzere, hırsızlık suçunda olduğu gibi, sahibinin rızası olmadan cebir-şiddet ve tehdit ile bir şeyin kullanma amacı ile alınması halinde de yağma suçu oluşmaktadır. Nitekim, Ceza Genel Kurulunun 14.12.1981 gün ve 345-424 sayılı kararında da aynı esas kabul edilmiştir.

Konu öğretilerde de ele alınmış ve yararlanmanın geçici olmasının yağma suçunun oluşmasına engel olmayıp, malın mutlaka sahip olmak amacıyla alınmasının şart olmadığı belirtilmiştir. (Prof. Dr. S. Dönmezer, Kişilere ve Mala Karşı Cürümler, 16. Bası, sh. 435)

Bu açıklamalar ışığında somut olay ele alınıp değerlendirildiğinde;

Sanıkların yanlarında yeterli para bulunmadığı halde, yakınının yönetimindeki ticari taksiye binip Ankara içerisinde çeşitli yerlere gittikleri, daha sonra zorlama ile taksimetreyi kapatıp, yakınını, kendilerini Sincan'a götürmesi hususunda bıçakla tehdit ettikleri sabittir. Sanıklar bu eylemleri ile yakınının iradesinin dışında, ticari taksiyi karşılıksız kullanmak için teslimine zorladıkları, bıçakla cebir-şiddet ve tehdit kullandıkları anlaşılmalı, yağma suçunun unsurlarının olduğu açıktır. Yerel Mahkemece, sanıkların herhangi taşınır bir mal talep etmediklerinden bahisle dosya kapsamına uymayan gerekçelerle direnme kararı verilmesi isabetsizdir....”, (YCGK 2004/6-59 E, 2004/93 K.), AKİP.

f) Var olan veya var sayılan suç örgütlerinin oluşturdukları korkutucu güçten yararlanılarak,

g) Suç örgütüne yarar sağlamak amacıyla,

h) Gece vaktinde,

İşlenmesi hâlinde, fail hakkında on yıldan onbeş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(2) Yağma suçunun işlenmesi sırasında kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış hâllerinin gerçekleşmesi durumunda, ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır.”

Suçun, nitelikli hallerinden birkaçının birlikte gerçekleşmesi mümkün olup bu durumda fail hakkında ceza belirlenirken, TCK'nun 149. maddesi bir kez uygulanır. Ancak TCK'nun 61 maddesi uyarınca cezanın alt sınırdan uzaklaşarak tespit edilmesi gerekmektedir. Hakkaniyet ve nesafet ölçüleri de bunu gerektirir. Nitekim Yargıtay'ın yerleşik içtihatları da bu yönde oluşmuştur²²⁴.

TCK'nun 149/2. maddesinde, yağma suçunun işlenmesi sırasında kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış hallerinin gerçekleşmesi durumunda, ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümlerin uygulanacağı öngörülmüştür²²⁵. Yasal düzenleme karşısında, yağma suçu işlenirken uygulanan cebir sonucunda mağdurda oluşan yaralanma, TCK'nun 86. maddesinde belirtilen yaralanmanın ötesine geçmiş ise, gerçek içtima hükümlerine göre fail hakkında, TCK'nun 87. madde kapsamında kalan kasten yaralama suçundan da ceza verilecektir²²⁶.

224 “..Yağma suçunun 5237 sayılı TCY'nın 149. maddesinin 1. fıkrasının (a), (c) ve (h) bentlerine uyan biçimde, geceleyin, silahtan sayılan bıçakla ve birden fazla kişiyle işlendiğinin anlaşılması karşısında; aynı Yasanın 61. maddesi uyarınca temel ceza belirlenirken bu durumun değerlendirilmesi gerektiğinin düşünülmemesi,..”, (YARGITAY 6.C.D 2006/2872 E-2006/10576 K,T:30.10.2006), AKİP.

225 “Sanığın yağma suçunu işlemek amacıyla yakınına yedi gün olağan uğraşından alıkoyacak biçimde yaraladığının anlaşılması karşısında; yaralama suçundan da ayrıca hüküm kurulabilmesi için 5237 Sayılı TCK'nun 149/2 maddesi yollamasıyla aynı yasanın 87. maddesinde sayılan neticesi sebebiyle ağırlaşmış yaralama niteliğinde olması gerektiği gözetilmeden, yazılı biçimde hükümlülüğüne karar verilmesi...”, (YARGITAY, 6 CD.10/05/2006 tarih ve 13570 E-4899 K.), Parlar/Hatipoğlu, TCK Yorumu, C.II, s. 1157.

226 “Yağma suçunu işlemek için yakınına bıçakla yaşamsal tehlike geçirmeyip, yedi gün alışılmış uğraşından geri kalacak biçimde yaraladığı anlaşılan sanığın eyleminin, 5237 sayılı TCY'nın 87.maddesinde yazılı neticesi sebebiyle ağırlaşmış yaralama suçu kapsamında bulunmadığının

A- Suçun Silahla İşlenmesi

Yağma suçunun, silahın mağdur üzerinde doğuracağı korkutucu etkiden yararlanılarak işlenmesi suçun nitelikli hali olarak düzenlenmiştir. Silah kullanılmasıyla, mağdurun faile karşı direnme gücü kırılmaktadır. Silah bir tehdit aracı olarak kullanılmaktadır. Silahın tehdit aracı olmaya elverişli olup olmadığı her olayda hakim tarafından değerlendirilecektir. Örneğin, kuyumcuya gidilerek boş yada gaz tabancası ile tehditte bulunularak yağma eylemi gerçekleştirildiğinde, mağdur durumu bilmediği sürece, silah tehdit unsurunu gerçekleştirmeye uygun bir araçtır

Yasada yağma suçunun silahla işlenmesinden söz edilmektedir. Bu durumda silah, suçun cebir veya tehdit unsurunun gerçekleştirilmesinde bir araç olarak kullanılmalı, mal bu şekilde failden alınmış veya teslimine zorlanmış olmalıdır²²⁷. Bu nitelikli halin söz konusu olabilmesi için failin üzerinde silah taşınması yeterli olmayıp, silah, eylemin icrasında fonksiyonu çerçevesinde kullanılmalıdır²²⁸. Bir başka deyişle fail suçu işlerken silahın korkutucu etkisinden yararlanmalıdır. Sadece silahın kütesinin eylemde kullanılması, bu nitelikli halin uygulanması için yeterli değildir. Örneğin bir silahın kabzasının mağdurun kafasına vurularak eşyasının alınması halinde, bu ağırlaştırıcı sebep gerçekleşmiş olmaz²²⁹. Ancak tehdit aracı olarak ateşli silah kullanılıyorsa, aracın boş olmasının önemi yoktur. Önemli olan silahın mağduru korkutması, mağdur tarafından silahın dolu olduğunun düşünülmesidir²³⁰.

anlaşılması karşısında, somut olaydaki yaralanmanın, aynı yasanın 149/2 maddesi uyarınca yağma suçunun ögesi olduğu gözetilmeden yaralama suçundan “yeniden karar verilmesine gerek bulunmadığına” karar verilmesi...”, (YARGITAY, 6 CD, 05.02.2007 tarih 7990 E 1596 K), Bakıcı/Yalvaç, s. 377.

227 Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 350.

228 “Sanığın yanında diğer sanıkları olduğu halde yakınana polis olduğunu söyleyip, silah çekip, namlusunu mermi sürer gibi yaparak incelemek için cep telefonunu alması biçimindeki eylemi silahlı yağma suçunu oluşturur”, (YARGITAY 6 CD, 20.03.2006, 2004/7368 E, 2006/2642 K.), Centel/Zafer/Çakmut, s. 350.

229 Koca, Legal, s. 2814.

230 Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 350.

Türk Ceza Kanununda nelerin silah kapsamına²³¹ girdiği²³², TCK'nun 6. maddesinin 1. fıkrasının f bendinde²³³ belirtilmiştir. Buna göre ateşli silahlar, patlayıcı maddeler, saldırı ve savunmada kullanılmak üzere yapılmış her türlü kesici²³⁴, delici veya bereleyici alet, saldırı ve savunma amacıyla yapılmış olmasa bile fiilen saldırı ve savunmada kullanılmaya elverişli şeyler, yakıcı, aşındırıcı, yaralayıcı, boğucu, zehirleyici, sürekli hastalığa yol açıcı nükleer, radyoaktif, kimyasal, biyolojik maddelerdir. Görüldüğü üzere TCK'nun 6/1-f bendinde, ceza kanunlarının uygulaması bakımından silah kavramı daha geniş bir biçimde tanımlanmıştır²³⁵.

Kanunda belirtilen tanım kapsamına giren her şey silah niteliğini taşımakla birlikte, silahın bir suçun temel veya nitelikli şekline ilişkin unsur oluşturduğu durumlarda, kullanılan aletin,işlenmesi kastedilen suç açısından elverişli olması

231 “Sanığın, cep telefonunu geri isteyen yakınanın yüzüne tahta parçası ile vurup, yaşamsal tehlike geçirmeksizin ve basit bir tıbbi müdahale ile iyileşecek şekilde yakınanı yaralayıp olay yerinden kaçtığıının anlaşılması karşısında; tahta parçasının 5237 sayılı TCY'nın 6/f maddesinde belirtilen silah kapsamında bulunmadığı gözetilmeden, sanığın eylemine uyan anılan yasanın 148/1 maddesi yerine aynı yasanın 149/1-a maddesi ile hüküm kurulması.”, (YARGITAY 6 CD, 12.04.2007 tarih 11357 E 4695 K), Bakıcı/Yalvaç, s. 372.

232 “Hükümlünün, yakının E. 'ye ait cep telefonunu masanın üzerinden alarak kaçırmaya başladığı sırada, kesintisiz izleme sonucu kendisini yakalamaya çalışan mağdur C. 'den kurtulmak için kurusıkı tabanca ile havaya ateş ederek çaldığı cep telefonu ile birlikte kaçırmaya çalışması biçiminde gerçekleşen eyleminde, gösterdiği cebir ve tehdit içeren davranışının suça konu eşyanın götürülmesini sağlamaya yönelik olduğu ve eylemin 5237 sayılı TCK'nun 149/1-a-h maddesine uyan nitelikte yağma suçunu oluşturduğu”, (YARGITAY 6 CD, 18.06.2007 tarih 18286 E 7385 K), Bakıcı/Yalvaç, s. 368.

233 **TCK Madde 6**, “(1) Ceza kanunlarının uygulanmasında;

...f) Silâh deyiminden;

1. Ateşli silâhlar,

2. Patlayıcı maddeler,

3. Saldırı ve savunmada kullanılmak üzere yapılmış her türlü kesici, delici veya bereleyici alet,

4. Saldırı ve savunma amacıyla yapılmış olmasa bile fiilen saldırı ve savunmada kullanılmaya elverişli diğer şeyler,

5. Yakıcı, aşındırıcı, yaralayıcı, boğucu, zehirleyici, sürekli hastalığa yol açıcı nükleer, radyoaktif, kimyasal, biyolojik maddeler,.. anlaşılır”.

234 “...Sanığın, eylemini gerçekleştirmek için parkta oturmakta olan yakınana, polis olduğunu söyleyerek, kadınlara karşı hayasızca davranışlarda bulunmakla suçlayıp ve kadınlarla yüzleştirmeye bahanesiyle parkın yakınında bulunan inşaatın üçüncü katına çıkartıp, bu suretle özgürlüğünü kısıtlayarak, tekme tokat vurup, kırık bira şişesiyle tehdit ederek cep telefonunu ve 25 Milyon parasını alması biçiminde oluşan eyleminin, dosya içeriği, yakınanın tutarlı anlatımı ve sanığın kaçamaklı kabullenmesi, telefonun sanıktan elde edilmesi ile sübut bulduğu ve 765 Sayılı TCK'nun 499. maddenin 1.fıkrasının 2.cümlesinde tanımlanan yağma suçunu oluşturduğu...” (YARGITAY 6 CD.25/10/2005 tarih ve 19187 E-9551 K), Parlar/Hatipoğlu, TCK Yorumu, C.II, s. 1161.

235 Nevzat Tankut / Ali Parlar, *Ateşli Silahlar, Bıçaklar, Av Tüfekleri ve Patlayıcı Maddeler*, Adalet Yayınevi, Ankara 2004, s. 15.

gerekir²³⁶. Bir başka anlatımla kullanılan aletin, yağma suçuna elverişli silah olup olmadığı her somut olayda hakim tarafından değerlendirilmelidir. Bu çerçevede gaz tabancası, molotof kokteyli gibi aletler dahi kullanılış şekline göre silah kabul edilebilir²³⁷.

B- Suçun Kişinin Kendisini Tanınmayacak Bir Hale Koyması Suretiyle İşlenmesi

Failin kendini tanımayacak hale getirerek suçu işlemesi, nitelikli hal olarak düzenlenmiştir. Fail kendini tanımayacak²³⁸ hale sokarak eylemi gerçekleştirdiğinde yakalanması ve suçun aydınlatılması zorlaşmaktadır. Yine bu hal, mağdurun kendisini savunmasını da zorlaştırarak, duyduğu korkuyu da artıracığından dolayı bu durum nitelikli hal olarak yasada düzenlenmiştir. Failin teşhisini olanaksızlaştıracak şekilde dış görünüşünde yaptığı her türlü değişiklik bu nitelikli hal kapsamına girmektedir. Kişi giydiği kıyafetlerle yapacağı makyajla veya takacağı maskeyle kendisini tanınamayacak hale sokmuş olabilir²³⁹.

Fail kendisini tanımayacak hale getirmesine rağmen mağdurun onu tanımamasının önemi yoktur. Failin dış görünüşünün objektif değerlendirmeye göre değiştirmesi suçun oluşumu için yeterlidir. Kısaca bu nitelikli halin oluşabilmesi için failin kendisini ve kimliğini tanımayacak duruma getirmeye elverişli bir takım değişiklikler yapması yeterlidir. Dış görünüşünü fail bu şekilde değiştirmesine rağmen, suçun işlenmesi sırasında mağdur tarafından tanınıp, teşhis edilmesi bu nitelikli halin uygulanmasına engel değildir²⁴⁰. Örneğin, taktığı atkı, poşu, şapka ya da kar maskesi ile yüzünü gizleyen faili, mağdur sesinden tanımış olsa bile fail

236 Özgenç, s. 107.

237 Ercan Doğan, *Güncel Silah Mevzuatı*, Ankara 2000, s. 60.

238 “Sanık Selim’in, arkadaşları Eyüp ve Vedat ile birlikte hareket ederek, başlarına kadın çorabı giymiş oldukları halde, geceleyin saat 18:00 sıralarında, yolda gördükleri yakımanı silahla tehdit ederek otomobillerine bindirip, orman içinde ıssız bir yer götürerek, üzerinde bulunan 100 milyon TL ve 1000 DM parasını almaları biçiminde gerçekleşen eylemlerinin, 5237 sayılı yasanın 149/1-a-b-c-h maddelerine uyan yağma ve 109/1,2,3-a,b maddelerine uyan kişiyi özgürlüğünden yoksun kılma suçlarını oluşturduğu, bu suçlardan ayrı ayrı hüküm kurulması gerektiği gözetilmeden, sadece yağma suçundan hüküm kurulması...”, (YARGITAY 6 CD, 01.03.2007 tarih 9503 E 3214 K), Bakıcı/Yalvaç, s. 375.

239 Centel/Zafer/Çakmut, *Kişilere Karşı İşlenen*, s. 351; Soyaslan, *Özel Hükümler*, s. 337; Dönmezer, *Kişilere*, s. 357.

240 Mustafa Ekinci/Sinan Esen, *Hırsızlık, Yağma, Güveni Kötüye Kullanma, Dolandırıcılık, Hileli ve Taksirli İflas, Karşılıksız Yararlanma, Belgelerde Sahtecilik ve Bilişim Alanında Suçlar*, Adalet Yayınevi, Ankara 2005, s. 112.

hakkında bu nitelikli hal uygulanacaktır. Yüzün veya bedenin tümünün gizlenmesi gerekmemektedir. Baş ve yüzün örtülmesine rağmen görmek için gözlerin, duymak için kulakların açıkta bırakılması bu bendin uygulanmasına engel değildir²⁴¹.

C- Yağma Suçunun Birden Fazla Kişi Tarafından Birlikte İşlenmesi

Suçun birden fazla kişi tarafından birlikte işlenmesi nitelikli hal olarak düzenlenmiştir. Birden fazla kişiden söz edilmesi nedeniyle eylemin en az iki kişi tarafından birlikte gerçekleştirilmesi gerekir. Birden fazla kişinin bir araya gelmesi suçun işlenmesini kolaylaştırıp mağdurun savunmasını zorlaştırır²⁴². Bu nedenle bu durum nitelikli hal olarak Kanunda kabul edilmiştir.

Suçu birlikte işleme her iki kişinin de fail sıfatına sahip olması yani neticeyi meydana getirmeye uygun hareketleri yapması demektir. Failler arasında TCK'nun 37. maddesi anlamında müşterek faillik söz konusu olmalıdır²⁴³. Suç ortaklarından birisinin yardım eden veya azmettiren olması halinde bu nitelikli hal söz konusu olamaz²⁴⁴. Eğer faillerden birisi diğerini azmettirmiş ve diğeri de cebir veya tehdit ederek malı alma eylemini gerçekleştirmiş ise TCK'nun 149/1-c bendinde aranan suçun birlikte işlenmesi şartı gerçekleşmez. Bu durumda iştirak hükümleri gözetilerek, asıl faile yağmanın temel şeklinden ceza verilecek; azmettiren kişiye de, TCK'nun 38. maddesi uyarınca aynı şekilde, yağma suçunun temel şeklinden ceza verilmesi söz konusu olacaktır²⁴⁵. Bir başka anlatımla bu nitelikli halin uygulanabilmesi için en az iki müşterek failin²⁴⁶ yağma suçunu birlikte işlemeleri gerekmektedir²⁴⁷.

241 Malkoç, 5237 sayılı YTCK, s. 1288, 1289.

242 Soyaslan, s. 337.

243 Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 351.

244 Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 351.

245 Halil Polat, *Teori ve Uygulamada Cumhuriyet Savcısının El Kitabı*, Adalet Yayınevi, Ankara 2008, s. 731.

246 TCK 37/1 maddesinde "suçun kanuni tanımında yer alan fiili birlikte gerçekleştiren kişilerden her biri, fail olarak sorumlu olur" denilerek müşterek faillik tanımı yapılmıştır. Bu çerçevede yukarıda da belirtildiği üzere suçun kanuni tanımında öngörülen fiili gerçekleştiren kişilerin birlikte suç işleme kararına istinaden fiil üzerinde müşterek bir hakimiyet kurmaları gerekir." Cumhuriyet Şahin /İzzet Özgenç, *Uygulamalı Ceza Hukuku*, Seçkin Yayıncılık, 3.B, 2001 Ankara, s. 323, 324.

247 Ali Parlar/Muzaffer Hatipoğlu, *Ağır Ceza Davaları*, Adalet Yayınevi, Ankara 2007, s. 285.

D- Yol Kesmek Suretiyle ya da Konut veya İş yerinde İşlenmesi

Suçun yol keserek ya da konut veya işyerinde işlenmesi durumu da, nitelikli hal kabul edilerek TCK'nun 149/1-d bendinde hüküm altına alınmıştır. Bu halin düzenleniş nedeni, kişilerin seyahat özgürlüğünün kısıtlanması, konut veya işyeri dokunulmazlıklarının ihlal edilmesidir.

1- Yağma Suçunun Yol Kesmek Suretiyle İşlenmesi

Yağma suçunun, yol kesmek suretiyle işlenmesinin nitelikli bir hal olarak kabul edilmesinin nedeni; mağdurun seyahat özgürlüğünün engellenmesi, toplumda huzursuzluk doğuran, asayiş bozan bir hareketin oluşmasıdır²⁴⁸.

Yol, hem taşıtların, hem de insanların geçtiği veya geçebileceği her türlü yeri ifade eder²⁴⁹.

Yol kesme, geçen yolcu ve araçların durdurularak tehdit veya cebir yoluyla malların alınması anlamına gelir.Yol kesme nitelikli halinin gerçekleşmiş kabul edilebilmesi için, failin silahlı olması veya failerin çokluğu gerekmez.Yol kesme halinde, fiilin doğrudan doğruya mağdura karşı işlenmesi gerekir. Yol kesme süresinin kısa veya uzun olmasının, suçun oluşumu için önemi yoktur. Diğer taraftan bu nitelikli hal için,yol kesmenin gece vakti yapılması veya failin silahlı olması ya da eylemin halkın ve araçların kullanımını için yapılmış olan yollarda gerçekleştirilmesi şartları da aranmaz. İnsanların geçebileceği düşünülen her türlü yol, patika, tarla gibi yol olmayan yerlerden geçen kişilerin önüne çıkılarak,bu suçun işlenmesi halinde de bu hal uygulanır. Bu halin uygulanabilmesi için, yoldan geçen her hangi bir şekilde durdurulması yeterli olup, mağdur üzerinde mutlaka ciddi bir korku yaratılmış olması gerekmez. Aracın durması için yolun bozulması, tahrip edilmesi, failin kendisine yolcu süsü vermesi bu nitelikli halin uygulanması için yeterlidir²⁵⁰.

Bu nitelikli halin uygulanabilmesi için, yağma eyleminin yol kesmek suretiyle işleneceğinin tasarlanması gerekir. “Kesme” ifadesi, bu nitelikli halin önceden düşünülmesini, planlanmasını gerektirir. Örneğin failin içinde seyahat ettiği otobüsü

248 Koca, Yağma Cürümleri , s. 240.

249 Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 352; Önder, Şahıslara, s. 355.

250 Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 352; Önder, Şahıslara, s. 355.

tasarlayarak yolda durdurup fiili işlenmesi halinde de bu nitelikli unsurun gerçekleştiğinin kabulü gerekir²⁵¹.

Suçun yol kesmek suretiyle işlenmesi ile anlatılmak istenen, halkın ve araçların gelip geçmeleri için yapılmış yollarda veya insanların ve araçların geçeceği umulan her türlü patika, yol, tarla, bağ, bahçe gibi yerlerden geçen kimselerin önüne çıkmak veya onların buradan geçeceğini önceden bilerek, bu kişilerden önce oraya gelerek, onları bekleyerek bu yerlerden geçtiklerinde, yağma suçunun işlenmesidir. Bu hal için mağdurun yoldan geçmesinin beklenerek, seyahat özgürlüğünün herhangi bir şekilde engellenerek işlenmesi yeterlidir. Bu itibarla tesadüfen yol üzerinde işlenen yağma eylemlerinde bu nitelikli hal gerçekleşmez. Örneğin, bir otobüsün arıza yaparak yolda kalması durumunda, yolcuların yağma suçunu işlemeleri, ya da oradan geçen kişilerin yağma suçunu işlemeleri durumunda bu hal uygulanmaz²⁵².

Uygulamada, Yargıtay bir kararında yol kesmeyi, insanların geçeceği umulan her türlü yolda bekleyerek veya gizlenerek gelen geçenleri, bir malın teslimi veya o malın kendisince alınmasına zorunlu kılınması olarak tanımlamıştır²⁵³.

2- Yağma Suçunun Konut veya İşyerinde İşlenmesi

Yasa koyucu, kişilerin mal varlığına karşı işlenen yağma suçunun, konut ya da işyerinde işlenmiş olması durumunda, kişinin kendisine özgü barış ve sükununun, ikametindeki yaşamın huzur içerisinde sürmesi için gerekli olan güvenlik duygusunun ve iş yerinde güvenlik içinde çalışma özgürlüğünün sarsılması ve ihlal edilmesi nedeniyle, suçun bu yerlerde işlenmesi hali nitelikli hal olarak kabul edilmiştir²⁵⁴.

Konut dokunulmazlığını ihlal, tarihin çok eski dönemlerinden bu yana cezalandırılan bir fiildir. Fakat eski çağlarda konut dokunulmazlığı ilkesi bugün olduğu gibi sosyal nitelik taşımamakta, daha çok dini bir karakter arzietmekteydi. Bu dönemde konut, kutsal bir şey olarak kabul edilmekteydi. Daha sonraları konut

251 Parlar/Hatipoğlu, TCK Yorumu, C. II, s. 1148

252 Ceza Genel Kurulu 26/11/1973 tarih 346 E-733 K. Naklen Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 352

253 Veysel Gültaş, *Uygulamada Ağır Ceza Davaları*, Adalet Yayınevi, Ankara 2002, s.1276

254 Parlar/Hatipoğlu, TCK Yorumu, C.II, s. 1149

kişinin kendisi gibi korunmaya başlanmış ve konut dokunulmazlığı sosyal bir nitelik kazanmıştır²⁵⁵.

TMK’unda bir kimsenin sürekli kalma niyetiyle oturduğu yer ikametgah olarak tanımlanmıştır. Ceza hukuku açısından konut, kısaca bir kimsenin geçici de olsa oturmak için sığındığı her nevi yer olarak tanımlanabilir. Kişisel hürriyet ve ferdin huzur ve sükununu korumayı amaçlayan Ceza Kanunu, sadece ikametgahı değil, ondan daha geniş bir kavram olan, konuta yapılan saldırıları da cezalandırmak zorundadır²⁵⁶.

Konutun bulunduğu yerin açık veya kapalı olması, yapı şekli, toprağa bağlı olup olmaması, sürekli veya geçici olması önemli değildir. Konut, tahsis iradesinin dıştan anlaşıldığı, kişi veya kişilerin ihtiyaçlarını karşılamak için yuva olarak kabul edildiği ve bunun fiilen gerçekleştirildiği, fiilin işlenmesi anında içinde bulunulması gerekmeyen yerdir²⁵⁷.

Konut binayı da içine alan daha geniş bir anlama sahiptir. Buna karşın mesken, kişinin fiilen oturduğu yeri ifade eder²⁵⁸. Yasada konut teriminin kullanılmakla, konut dokunulmazlığının etki alanı, mümkün olduğunca geniş tutulmak istenmiştir²⁵⁹.

Eklenti; konut veya benzeri yapılarının, kullanılış amaçlarından herhangi birini tamamlayan diğer yapı ve yerlerdir. Bir başka deyişle girilmesi, konutta oturma hakkına sahip kişilerin huzur ve güvenliğini bozabilecek ek yapılar veya yerlerdir.

255 Artuk/Gökçen/Yenidünya, s. 296

256 Artuk/Gökçen/Yenidünya, s. 318.

257 Ayhan Önder, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*, İstanbul 1994, s. 61.

258 “...1-Sanıkların, geceleyin yakınının evine, boğazına bıçak dayayarak girip, etkili eylemde bulunarak cep telefonunu ve parasını almak biçiminde gerçekleşen eylemlerini, 5237 Sayılı TCK’nun 37/1, 149/1-a-c-d-e-h maddesine uyan suçu oluşturduğu gözetilmeyerek, yazılı biçimde karar verilmesi,

2-Yağma suçunun konutta işlenmesinin 5237 Sayılı TCK’nun 149 maddesinin 1-d bendi uyarınca bu suçun nitelikli hali olduğu gözetilmeden ayrıca konut dokunulmazlığını ihlal suçundan hüküm kurulması,

3-Yağma suçunun 5237 Sayılı TCK’nun 149. maddesinin 1. fıkrasının a-c-d-h bendlerine aykırı biçimde silahla birkaç kişi tarafından konutta ve geceleyin işlendiği, bu nedenle aynı yasanın 61. maddesi uyarınca temel ceza belirlenirken bunların değerlendirilmesinin gerektiğinin düşünülmemesi...”, (YARGITAY 6 CD. 14/02/2007 tarih ve 20318 E-1119 K.), Malkoç, 5237 sayılı YTCK, s. 1306.

259 Veli Özer Özbek, *Yeni Türk Ceza Kanununun Anlamı-TCK İzmir Şerhi*, Seçkin Yayınevi, Ankara 2008, s.1056.

Örnek vermek gerekirse ahır, bahçe, odunluk, kömürlük ve avlu gibi yerleri bu kapsamda saymak mümkündür²⁶⁰.

Konutun devamlı ya da geçici olarak kullanılmasının önemi yoktur. Yukarıda da açıklandığı üzere konutun mutlaka taşınmaz olma zorunluluğu da bulunmamaktadır. Apartman katı, ev, kulübe, çadır, otel odası²⁶¹, yat ve karavan'ı konut kapsamında saymak gerekir. Bir yerin konut olarak kabul edilebilmesi için bu yönde sürekli tahsis iradesi bulunmalı, dış dünyadan ayrı tutulduğu anlaşılabilir²⁶².

Konutun, tek kişi tarafından kullanılması halinde, rızayı açıklamaya yetkili kişinin tespitinde zorluk yoktur²⁶³. Bir konutu birden fazla kimsenin kullanması halinde, konutun odalarında değişik kişiler oturuyorsa, her oda, burada oturan bakımından konut sayılacağından, sadece ilgili oda sakini rıza beyanına yetkilidir. Buna karşın, ortak kullanılan mahaller açısından her biri tek başına rıza açıklamaya yetkilidir²⁶⁴.

İşyeri, kişinin içinde mutad sanatını, mesleğini icra ettiği yerdir. İşyerinin faaliyeti devamlılık arz etmek zorunda olmakla beraber, geçimin sağlanması amacıyla işyerinden kazanç elde edilmesi şart değildir²⁶⁵.

Açık bir rızayla girilmeyen işyerlerinde yağma suçunun işlenmesi durumunda da işyeri dokunulmazlığı²⁶⁶ ihlal, yağma suçunun nitelikli hali olarak cezaya etki etmektedir. Bu durumda da yasakoyucunun yeni bir bileşik suç oluşturduğunu ifade etmek mümkündür. Açık bir izne ihtiyaç duyulmadan girilen işyerlerinde yağma suçunun işlenmesi durumunda da bu nitelikli hal uygulanabilir. Çünkü, TCK' da işyerinin izinle girilebilen bir işyeri olması gerektiğinden bahsedilmemiştir. Ancak,

260 Polat, s. 497.

261 "Sanığın birlikte kaldıkları otel odasında yakınandan silahını istediği, yakınanın da vermesi üzerine silahı kafasına dayayarak kelepçe ile ellerini, koli bandı ile ayaklarını bağlayıp, silahını para ve cep telefonunu alıp kaçması biçiminde gerçekleşen eyleminin, 5237 Sayılı TCK'nun 149/1-a-d maddesine uyan nitelikli yağma suçunu oluşturduğu gözetilmeden, gerekçeli kararın içeriğinde eylemin silahlı yağma ile nitelendirilmesine karşı, yazılı biçimde aynı yasanın 148/1-3 maddesi ile hüküm kurulması...", (YARGITAY 6 CD. 31/01/2007 tarih ve 10487 E-754 K.), Haydar Erol, *5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu*, C. II, Ankara 2008, s. 1679.

262 Özbek, s.1056.

263 Artuk/Gökçen/Yenidünya, s. 296.

264 Artuk/Gökçen/Yenidünya, s. 308.

265 Özbek, s. 1057.

266 "Sanığın yağma suçunu, yakınanın konfeksiyon işyerinde işlediğinin anlaşılması karşısında; eylemin TCY'nın 149/1-d maddesine uyan suçu oluşturduğu..", (YARGITAY 6 CD, 04.04.2007 tarih 19280 E 4160 K.), Bakıcı/Yalvaç, s. 374.

izne ihtiyaç duyulmaksızın girilen işyerleri yasanın başka bir hükmü ile korunmadığından, bu halde bir bileşik suç halinden bahsetmek mümkün değildir²⁶⁷.

Konut ya da işyerine girilerek yağma suçunun işlenmesi halinde konut veya işyeri dokunulmazlığını ihlal suçu, yağma suçunun ağırlaştırıcı nedeni olarak cezaya etki etmektedir²⁶⁸. Yasakoyucu, yeni bir bileşik suç şekli yaratmıştır²⁶⁹. Yağma suçunun konut veya işyerinde işlenmesi nitelikli hal sayıldığından, faile ayrıca konut ya da işyeri²⁷⁰ dokunulmazlığını ihlali suçundan dolayı, TCK'nun 116. maddesi uyarınca ceza verilmesi de mümkün değildir²⁷¹.

Eklenti de konut kavramı içine girer. Ancak doktrinde, suç ve cezada kanunilik ilkesi uyarınca fiilin eklenti içinde gerçekleştirilmesi bu nitelikli halin uygulanmasına imkan vermeyeceğinden hareketle, konut kavramı ile birlikte eklenti kavramına yer verilmemesi eleştirilmiştir²⁷². Kanaatimizce de bu eleştiri oldukça yerinde olup, eklenti kişinin özel hayatını sürdürdüğü konutun ayrılmaz bir parçası olup konuttan ayrı düşünülmemesi gerekir.

Konut veya işyerlerinin eklentilerine girilerek yağma suçunun işlenmesi durumu yasada nitelikli hal olarak öngörülmemiştir. Eklentileri, konut veya işyerinden ayrı düşünmek mümkün değilse de suç ve cezalarda kanunilik ilkesi gereğince eklentilerde işlenen yağma suçunu nitelikli hal olarak saymak mümkün değildir²⁷³. TCK'nun 61/10. maddesi uyarınca açıkça yazılmamış olmadıkça cezalar

267 Centel/Zafer/Çakmut, *Kişilere Karşı İşlenen*, s. 353.

268 “Sanığın geceleyin saat:20:15 sıralarında katılanın işyerinde çaldığı eşya ile kasadan çıkarken fark edilmesi üzerine, kendisini yakalamak isteyen güvenlik görevlisine ele geçmeyen bıçağı salladığı ve kaçarken üzerindeki eşya ile yakalandığı, iddia, dolaylı kabullenme, tanık anlatımları ve dosya içeriği ile kanıtlandığı, eylemin; geceleyin, silahla, işyerinde yağma suçunu oluşturduğu gözetilmeyerek, yerinde olmayan gerekçeyle yazılı biçimde hırsızlık suçundan hükümlendirilmesi...”, (YARGITAY 6 CD.08/12/2005 tarih ve 20812 E-11565 K), Parlar/Hatipoğlu, TCK Yorumu, C. II, s. 1159.

269 Centel/Zafer/Çakmut, *Kişilere Karşı İşlenen*, s. 352, 353.

270 “Sanıkların geceleyin saat 21:30 sıralarında yakınan M'ye ait markete girerek yakınanı bıçakla tehdit edip el ve ayaklarını bağlayıp, tuvalete götürüp, kapısını kilitleyerek marketten 435.250.000 TL değerinde para ve eşya aldıkları, bu sırada işyerine müşteri olarak gelen yakınan H'yi de bıçakla tehdit ederek el ve ayaklarını bağlayıp, cep telefonu ile 8.500.000 TL parasını aldıklarının anlaşılması ve kabul edilmesi karşısında sanıkların eylemlerinin 765 Sayılı TCK'nun 499/1, 2.cümle, 59/2 (iki kez) maddeleri ile 5237 Sayılı TCK'nun 149/1-a, c, d, h, 62/1; 109/2-3-a, b, 62/1 (iki kez) maddelerine uyan suçları oluşturduğu gözetilmeden yazılı şekilde uygulama yapılması...”, (YARGITAY 6 CD. 08/02/2007 tarih ve 12213 E-958 K.), Malkoç, 5237 sayılı YTCK, s. 1313.

271 Erdal Noyan, *Hırsızlık ve Yağma Suçları*, Bilge Yayınevi, Ankara 2005, s. 374.

272 Özbek, s.1057.

273 Centel/Zafer/Çakmut, *Kişilere Karşı İşlenen*, s. 353.

ne artırılabilir, ne eksiltilebilir ne de değiştirilebilir. Kısaca bu ağırlaştırıcı halin uygulanabilmesi için cebir veya tehdit ile alma unsurlarından birinin konutta veya işyerinde gerçekleşmesi suçun oluşumu için yeterlidir²⁷⁴.

Doktrinde, eklentide işlenen yağma suçuna ilişkin görüşler bu şekilde ise de, Yargıtay bir kararında (Yargıtay 6 CD,18.06.2008 tarih ve 2007/769-2008/13634 sayılı Kararı) “Yağma suçunun, apartmanın içerisinde asansör önünde işlendiği, suçun işlendiği yerin, binanın eklentisi niteliğinde olup konuta dahil olduğu ve temel cezanın belirlenmesinde 5237 sayılı TCY’nın 61.maddesi doğrultusunda, 149.maddesinin birinci fıkrasının (h) bendi ile birlikte (d) bendinin de göz önünde bulundurulması gerektiğini” belirterek, eklenti kavramını konut kavramı içerisinde değerlendirdiğini açıkça ortaya koymuştur²⁷⁵.

E- Yağma Suçunun Beden veya Ruh Bakımından Kendisini Savunamayacak Durumda Bulunan Kişiye Karşı İşlenmesi

Suçun, beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye yönelik işlenmesi nitelikli hali, TCK’nun 149/1-e bendinde hüküm altına alınmıştır. Yaşlılık²⁷⁶, ağır hastalık, yaş küçüklüğü²⁷⁷, engelli olma, sakatlık veya akıl hastalığı gibi nedenlerle, kendisini savunamayacak durumda bulunanlar, mal üzerinde yeterli koruma²⁷⁸ sağlayamayacaklarından suç daha kolay işlenir.

274 Tezcan/Erdem/Önok, Ceza, s. 460.

275 Bakıcı/Yalvaç, s. 365.

276 “Beden ve ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan 87 yaşındaki katılanı, konutunda ölümle tehdit edip, yaralayarak 150 YTL’sini almak biçiminde gerçekleşen sanığın eyleminin, 5237 sayılıTCY’nin 149.maddesinin birinci fıkrasının (d) ve (e) bentlerine uyan suç olduğunun gözetilmemesi”, (YARGITAY 6 CD, 07.11.2006 tarih ve 1270 E 10797 K.), Bakıcı/Yalvaç, s. 380.

277 “Suç tarihinde 13 yaşında olan yakınanın, beden ve ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda olduğuna ilişkin kanıtlar, karar yerinde gösterilip, mahkemenin gözlemleri de tutanağa yansıtılıp tartışılmadan, sanık hakkında 5237 sayılı yasanın 149.maddesinin (e) fıkrasıyla uygulama yapılması”, (YARGITAY 6 CD, 17.05.2007 tarih ve 11103 E 6126 K.), Bakıcı/Yalvaç, s. 371.

278 Koca, savunmasızlık durumunun, kişinin cebir ve tehdidi algılamayacak boyuta ulaşmaması gerektiğini, aksi durumda suçun temel şeklinin oluşmayacağını belirtmekte ve bu nitelikli hale yağmanın temel biçimine uymayan hareketleri daha ağır biçimde cezalandırma riski taşıdığı için yağma suçunda yer verilmesinin yerinde olmadığını savunmaktadır. Koca, Legal, 2005, s. 2815.

Nitekim Yargıtay bir kararında bedensel engellinin cebir uygulanarak yağmalanmasının bu bent kapsamında kalacağını belirtmiştir²⁷⁹.

Mağdurun, bizzat fail tarafından bu duruma getirilmesine gerek yoktur²⁸⁰. Mağdurun, içinde bulunduğu bu durumdan²⁸¹ yararlanmış olması nitelikli halin uygulanması için yeterlidir. Örneğin, suçun mağdurunun intihar girişiminde bulunması veya alkol alarak savunmasızlık durumunu bizzat oluşturmuş olması bu nitelikli halin uygulanmasına engel olmaz²⁸². Kısaca, mağdur kendini savunamayacak duruma kendisi yol açmış olsa bile, nitelikli hal fiille ilgili olduğundan yine nitelikli yağma suçu oluşacaktır²⁸³. Sağır ve dilsizlere yönelik işlenen yağma suçları da bu nitelikli hal kapsamında kalmaktadır. Çünkü bu kişiler, yardım isteyerek kendilerini savunamazlar²⁸⁴, suç daha kolay işlenir.

279 “Bedensel özürlü olan yakınının kaldığı bilardo salonuna gelip,başında poşet bulunan diğer sanığın yakınına tekme vurup yere düşürmesi üzerine, E.’in, yerde bulunan yakınının ellerinden tutarak cebinde bulunan 30-40 TL parasına alıp uzaklaşmaları eylemi, 5237 sayılı TCY’nın 149/1-e maddesine aykırılık oluşturduğu ve aynı maddenin (b)-(c)-(d)-(e)- (h) bentlerine aykırılık oluşturan yağma eylemi nedeniyle 5237 sayılı TCY’nın 61. maddesi uyarınca temel ceza belirlenirken bunların değerlendirilmesi gerektiği”, (YARGITAY 6 C.D, 02.11.2006 tarih ve 3639 E 10701 K.), Bakıcı/Yalvaç, s. 380.

280 “...Kemik kırığı oluşturacak biçimde yaralam suçu bakımından 5237 Sayılı TCY'nin 7/2.maddesi ışığında; somut olayla ilgili 5237 Sayılı TCY'nin 87/3 ve 62/1 maddeleri ile 19/12/2006 tarihinde yürürlüğe giren 5560 Sayılı Yasanın 4. maddesi ile değişik TCY'nın 87/3 ve 62/1 maddelerinin ayrı ayrı ve bir bütün olarak uygulanması sonucunda mahkemece kurulan hükmün sanık yararına bulunduğu anlaşılmış, sanığın ilaçlı bisküviyi ikram ederek yedirdiği katılan F.M'yi yağma suçunun yapıcı davranışlarına başladıktan sonra önceden bulunmayan biçimde kendisini bilmeyecek ve savunamayacak duruma getirmiş ise de, 1932 doğumlu olan adı geçen katılanın yaşı gözetildiğinde suçun işlenmeye başlanmasından önce de kendisini savunayacak durumda bulunduğu anlaşılmış karşısında gerekçedeki yanlışlık sonuca etkili olmadığından, yakınında saptanan kırığın yaşam fonksiyonlarına etkisinin orta derecede olduğunun belirlenmesi karşısında, 5237 Sayılı TCY'nin 86/1 maddesinde yazılı temel cezanın alt sınırı da gözetildiğinde anılan yasanın 87/3 maddesi uyarınca temel ceza belirlenirken alt sınırdan uzaklaşılması gerektiğinin gözetilmemesi karşı temyiz bulunmadığından bozma nedeni yapılmamış, dosya içeriğine, toplanıp karar yerinde incelenerek tartışılan hukuken geçerli ve elverişli kanıtlara, gerekçeye ve Hakimler Kurulunun takdirine göre diğer temyiz itirazları yerinde görülmemiştir...”, (YARGITAY 6.C.D 2007/3565 E-2007/11399 K,T:05.11.2007), AKİP.

281 “Sanığın geceleyin, konutunda içki içip bir süre sohbet ettikten sonra, yakınının bardağına uyku verici ilaç katıp bayılarak, taktiri kıymeti 750 milyon liradan fazla bilgisayar, yazıcı, faks, cep telefonu ve parasının çalınması biçiminde gerçekleşen eyleminin, 5237 sayılı TCY’nin 149/1-c-d-h maddesine aykırılık oluşturduğu ve aynı maddenin birden fazla bendine aykırılık oluşturan yağma eylemi nedeniyle 5237 sayılı TCY’nin 61.maddesi uyarınca temel ceza belirlenirken anılan bentlerin değerlendirilmesi gerektiğinin gözetilmemesi bozmayı gerektirmiştir.”, (YARGITAY 6 CD, 22.09.2005 tarih ve 10849 E 8074 K)YKD, Mayıs 2006 Naklen Tezcan/Erdem/Önok, Teorik ve Pratik, s. 561.

282 Noyan, Hırsızlık ve Yağma, s. 375.

283 Malkoç, 5237 sayılı YTCK, 3.B, CI, s. 1292.

284 Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 353.

Hakim, her somut olayda mağdurun bu bent kapsamında kalan bir kişi olup olmadığını değerlendirerek, gerektiğinde bu konuda adli tıp uzmanından ya da uzman hekimden rapor olarak sonucuna göre uygulama yapması gerekir²⁸⁵.

F- Yağma Suçunun Var Olan veya Var Sayılan Suç Örgütlerinin Oluşturdukları Korkutucu Güçten Yararlanılarak İşlenmesi

Suçun var olan veya varsayılan²⁸⁶ suç örgütlerinin korkutucu gücünden yararlanılarak işlenmesi ağırlaştırıcı neden olup, TCK'nun 149/1-f. bendinde hüküm altına alınmıştır.

Kanun koyucu, gizli veya açık var olan veya varsayılan suç örgütlerinin oluşturdukları tehdit gücünün, kişileri paniğe yol açacak şekilde korkutabilmesi nedeniyle, bu durumu yağmada nitelikli hal olarak kabul etmiştir. Ancak adından yararlanılan örgütün kişiler üzerinde, korku, endişe ve kaygı yaratmaya elverişli olması gerekir. Önemli olan bu örgütün gerçekten var olup olmaması değil, böyle bir örgütün var olduğu yolunda, mağdurda bir izlenim uyandırılması ve suçun örgütün korkutucu gücünden yararlanılarak işlenmesidir²⁸⁷. Yine yağma suçunu işleyen failin, adı kullanılan örgütün üyesi ya da kurucusu olması zorunlu olmayıp, örgütün toplumda yarattığı korkudan yararlanması suçun oluşumu için yeterlidir²⁸⁸.

G- Yağma Suçunun Suç Örgütüne Yarar Sağlamak Maksudıyla İşlenmesi

Suçun, suç örgütüne yarar sağlama amacıyla işlenmesi ağırlaştırıcı hal olup TCK'nun 149/1-g bendinde hüküm altına alınmıştır.

Bu nitelikli halin gerçekleşmesi için TCK' nun 220. maddesindeki tanıma uygun bir suç örgütünün varlığı gerekmekte olup, bu suç örgütünün terör amacıyla veya başkaca bir suç işlemek amacıyla kurulmuş olması önemli değildir. Önemli

285 Çetin Arslan/Bahattin Azizağaoğlu, *Yeni Türk Ceza Kanunu Şerhi*, Asil Yayın Dağıtım Ltd. Şti, Ankara 2004, s. 653.

286 “Hükümlünün, kendisini Yeşil kod adlı Mahmut YILDIRIM olarak tanıtp, yakınandan tehditle para istemesi biçimindeki eyleminin, var olan veya varsayılan suç örgütlerinin oluşturduğu korkutucu güçten yararlanmak niteliğinde bulunmadığı gözetilmeden, 5237 sayılı TCY'nın 148/1 maddesi yerine, yazılı biçimde uygulama yapılması....”, (YARGITAY 6 CD, 28.02.2007 tarih 5725 E 2429 K.), Bakıcı/Yalvaç, s. 375.

287 Parlar/Hatipoğlu, TCK Yorumu, C. II, s. 1150.

288 Centel/Zafer/Çakmut, *Kişilere Karşı İşlenen*, s. 354.

olan suçun böyle bir suç örgütüne²⁸⁹ yarar sağlamak amacıyla, örneğin, bağışta bulunulması, aidat ödenmesi gibi nedenlerle, mağdurdan, tehdit veya cebir yoluyla malın alınması veya mağdurun malın alınmasına ses çıkarmamaya yöneltilmesi yeterlidir²⁹⁰. Burada, TCK'nun 220. maddesinde düzenlenen suç örgütü oluşturma suçu ile yağma suçu arasında, amaç-araç suç ilişkisi bulunmaktadır²⁹¹.

Türk Ceza Kanunu'nun 220. maddesinde suç işlemek amacıyla örgüt kurma ve 314. maddesinde düzenlenen silahlı örgüt olmak üzere iki ayrı suç örgütü türü düzenlenmiştir. Yağma suçunun hangi tür örgüte yarar sağlamak amacıyla işlendiği bu nitelikli durumun uygulanması için önem taşımamaktadır²⁹².

H- Suçun Gece Vaktinde İşlenmesi

Yağma suçunun gece vakti işlenmesi nitelikli bir hal olarak kabul edilerek TCK'nun 149/1-h bendinde düzenlenmiştir.

Yağma suçunun gece vakti işlenmesinin nitelikli hal sayılmasının nedeni, bu durumda mağdurun daha şiddetli bir korkunun etkisi altına düşerek, kendisini savunmasının zorlaşmasıdır²⁹³.

Gece vakti, TCK'nun 6. maddesinin 1-e bendinde tanımlanmıştır. Buna göre “güneşin batmasından bir saat sonra başlayan ve doğmasından bir saat öncesine kadar devam eden zaman süresi” olarak tanımlanmıştır. Bu açıdan, bir suçun gece vakti işlendiğinin tespit edilebilmesi için, suçun işlendiği yerdeki güneşin doğduğu ve battığı saatlerin tespiti zorunludur. Zira bir ülkenin değişik yerlerinde güneşin doğuş ve batış saatleri (yerel saat) farklı olup, gün ve aylara göre de değişiklik göstermektedir²⁹⁴.

289 “Sanığın, suç tarihinde, yakınının aracını durdurup, araçla ayağından geçtiğini belirterek silahını ön sağ koltuğa bıraktığı, bir suç örgütünün elemanı olduğunu söyleyip, hastane masrafiolar 60 milyon lira istediği ve aldığı, sonraki günlerde de telefonla arayıp, yine aynı suç örgütü liderinden bahsetmek suretiyle tedavi ve diğer giderleri için para istediği, yakınının da, sanığın bildirdiği hesap numarasına iki kez 400 milyon yatırdığının anlaşılması karşısında, eylemin yağma suçunu oluşturduğu gözetilmeden, yasal ve yerinde olmayan gerekçeyle hüküm kurulması”, (YARGITAY 6 CD, 16.05.2007 tarih 8758 E 5935 K.), Bakıcı/Yalvaç, s. 371.

290 Parlar/Hatipoğlu, TCK Yorumu, C.II, s. 1151.

291 Mustafa Ruhan Erdem, Türk Ceza Kanununda Mal Varlığına Karşı Suçlar, Makale, www.ceza.bb.adalet.gov.tr, (05/06/2009).

292 Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 355.

293 Parlar/Hatipoğlu, TCK Yorumu, C. II, s. 1151.

294 Ali Parlar/Muzaffer Hatipoğlu, Temel İlkeler, Tanımlar, Uygulama Alanı, Kast ve Taksir, Kazancı Kitap, 2005, s. 136.

Suçun gece vakti işlenmesinden kasıt, icra hareketlerine gece vakti bitmeden başlanması veya suçun tamamlanma anının gece vaktine sarkmasıdır. Bu nedenle cebir veya tehdit ya da malın alınması unsurlarından birisinin gece vakti sayılan bir zaman dilimi içerisinde gerçekleştirilmesi durumunda bu nitelikli hal uygulanır²⁹⁵.

Uygulamada²⁹⁶ gece vakti olduğundan şüphe duyulmayan saatlerde, örneğin saat : 23:00- 03:00 arasında gerçekleştirilen eylemlerde, zamanın niteliği konusunda araştırma yapılmamaktadır. Ancak kritik ve şüphe duyulan saatlerde gerçekleştirilen eylemlerde, gece vaktinin suç tarihi itibarıyla tespiti için, ilgili kurumlardan (müftülük, rasathane) araştırma yapılması yoluna gidilmektedir. Yine uygulamada pratiklik sağlaması açısından Adalet Bakanlığı internet sitesinde bulunan, yıllık, tüm il ve ilçelerdeki güneşin doğuş ve batış saatlerini gösteren çizelgeden²⁹⁷ de yararlanılmaktadır.

V- MALIN YAĞMASI SUÇUNDA CEZAYI HAFİFLETEN FİİLİ NEDENLER

A- Bir Hukuki İlişkiye Dayanan Alacağın Tahsil Amacıyla Yağmaya Başvurulması

Yeni TCK' da, eski TCK' dan farklı olarak, kendiliğinden hak alma (*ihkak-ı hak*) suçu düzenlemesine yer verilmemiştir. Suçun faili, hukuki bir ilişkiye dayanan yani hukukça korunan alacağını elde etme maksadıyla hareket etmiş olmalıdır. Anlaşmazlığa konu alacağın zaman aşımına uğraması, kumar, bahis veya ahlaka ya da kanuna aykırı olması nedeniyle, eksik borç niteliği söz konusu olduğunda, alacağın hukuki bir ilişkiye dayalı olduğundan söz edilemez. Ancak eyleme uyan başka suçlar oluşur²⁹⁸. Bu durumda TCK'nun 150/1. maddesi fail hakkında

295 Durmuş Can / Mustafa Ruhan Erdem, *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku*, Genişletilmiş 2. B, İzmir 2002, Barış Yayınları, s. 551.

296 "...güneşin olay gecesini batış saatinin Adli Tıp veya Kandilli Rasathane Müdürlüğünden sorulup belirlenerek ve konut dokunulmazlığının bozulduğu saat de Yargıtay'ca denetlenebilir açıklıkta tesbit edilerek, ihlalin gece mi yoksa gündüz mü olduğunun saptanması icap ederken mağdur ve görgü tanıklarının akşam vaktine yönelik beyanlarıyla yetinilmesi.... cürmünün geceleyin olduğunun kabulü...", (YARGITAY 1. C.D, 2002/793 E, 2002/859 K.), AKİP.

297 Ayrıntılı bilgi ve çizelge için Bkz., <http://www.uyap.gov.tr/zaman/index.htm>, (12.08.2009).

298 "Kumar oyunu sırasında kaybedenler tarafından kazanana verilmiş olan paralar, kazanan oyuncunun zilyedliğine ve mülkiyetine geçmiş bulunacağından bu paraların kaybeden

uygulanamayacaktır²⁹⁹. Bu suçun faili, ancak bir hukuki ilişkiye dayalı alacağın sahibi olan kişi olabilir. Mağdur ise bir hukuki ilişkinin borçlusunu olan kişidir.

Doktrinde alacağın varlığı konusunda farklı görüşler bulunmaktadır. Centel/Zafer/Çakmut bu hükmün uygulanabilmesi için failin kendi lehine hak doğduğuna inanmasının yeterli olduğunu savunmaktadırlar. Failin hukuki ilişkinin varlığına ve bu ilişkinin kendi lehine hak doğurduğu konusundaki iradesinin hata kuralları çerçevesinde değerlendirilmesi gerektiğini belirterek, kaçınılmaz hatanın irade lehine değerlendirilmesi gerektiğini belirtmektedirler³⁰⁰. Noyan ise ceza yasasının kasta verdiği önem gereği, failin alacağı olduğuna kendince haklı sebeplerle inanması yeterlidir demektedir³⁰¹. Karşıt görüşe taraftar olan Yurtcan'a göre madde hükmünün uygulanabilmesi için hukuki ilişkiye dayanan bir alacağın varlığının sabit olması, alacağın hukuka uygun şartlarda oluşması gerekmektedir³⁰². Bizim de katıldığımız Parlar ve Hatipoğlu'na göre TCK 150/1. maddesinin fail lehine uygulanabilmesi için failin alacaklı olduğu yolundaki soyut savunmasının yeterli sayılmaması, bu savunmanın somut olayda kanıtlanması³⁰³ gerektiğini ifade etmişlerdir³⁰⁴.

Uygulamada, Yargıtay bu halin uygulanması için failin hukuki ilişkinin alacaklı olması gerektiğini kabul etmektedir³⁰⁵. Alacaklı adına hareket eden fail, hukuki ilişkinin tarafı olmayan üçüncü kişi konumunda bulunduğundan, borçlu mağdura alacağın tahsil edilmesi için tehdit veya cebir uygulaması durumunda, failin

oyuncular tarafından zorla geri alınması yağma suçu niteliğindedir...”, (YARGITAY 6 CD. 22/04/1967-1710/1951), AKIP.

299 Parlar/Hatipoğlu, TCK.Yorumu C. II, s. 1166.

300 Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 357.

301 Noyan, Hırsızlık ve Yağma, s. 384.

302 Erdener Yurtcan, *Yeni Türk Ceza Kanunu ve Yorumu, Kazancı Hukuk Yayınları*, İstanbul 2004, s. 281.

303 “Taraflar arasında alacak-borç ilişkisi olduğuna ilişkin kanıt olmadığı gibi, sanığın aşamalarda savunmalarında, katılandan alacaklı olduğunu ileri sürmemesi karşısında; eylemin zincirleme biçimde yağmaya eksik kalkışma suçunu oluşturduğu gözetilmeden yazılı şekilde uygulama yapılması...”, (YARGITAY 6 CD.27/10/2005 tarih ve 10853 E-9263 K.), Parlar/Hatipoğlu, TCK Yorumu, C. II, s. 1174.

304 Parlar/Hatipoğlu, TCK Yorumu, C. II, s. 1167.

305 “Taraflar arasında borç-alacak ilişkisi bulunduğu ilişkin sanık R.C'nin aşamalarda birbiriyle çelişen soyut savunmasından başka kanıt bulunmadığı gibi, bu iddianın katılan tarafından da kabul edilmemesi karşısında, katılanı önce 40.000.000.000 TL, sonra 17.000 ABD Doları vermesi için yüzyüze ve telefon ile birden çok tehdit ettikleri iddia, savunma, tanık anlatımları ve tüm dosya içeriği ile sabit olan sanıkların zincirleme yağmaya eksik kalkışma suçundan mahkumiyetleri yerine yazılı şekilde uygulama yapılması...”, (YARGITAY 6 CD.13/10/2005 tarih ve 10572 E-8990 K.), Parlar/Hatipoğlu, TCK Yorumu C. II, s. 1175.

eylemi yağma suçu kapsamında kalır³⁰⁶. Yani burada TCK'nun 150/1. maddesi uygulanmaz.

B- Malın Değerinin Az Olması

Yağma suçunun konusunu oluşturan malın değerinin az olması, cezayı hafifletici bir neden olarak TCK'nun 150/2. maddesinde hüküm altına alınmıştır. Yağma suçu bir yönüyle zilyedliğin sağladığı haklar aleyhine işlenen suçlardan olması nedeniyle, 5237 Sayılı TCK' da yasakoyucu, diğer mal aleyhine işlenen suçlara ilişkin hükümlerin bu suç açısından da geçerli olmasını benimsemiştir³⁰⁷.

Doktrinde Centel/Zafer/Çakmut bu suçla korunan hukuki değer, aslında sadece mal varlığı olmayıp aynı zamanda kişinin vücut ve beden bütünlüğü, ruh sağlığı olduğundan, malın değerinin azlığı nedeniyle cezanın hafifletilmesinin kabul edilmesini yerinde görmeyerek, eleştirmektedir³⁰⁸.

Madde metninde, malın değerinin az olduğu durumlarda verilecek cezanın indirilebileceğinden bahsedildiğinden, malın değerinin azlığına rağmen hakim cezayı indirmek zorunda değildir. Hakim, gerekçelerini belirterek cezada indirim gitmeme sonucuna da varabilir. Zira cezada indirim nedeni olarak sadece malın değerinin azlığı değil, başka unsurlara da bakmak gerekmektedir. Örneğin failin kişisel ve olaydaki davranış şekli de hükmün uygulanmasına engel olabilmektedir³⁰⁹.

Malın değerinin azlığı konusu somut olayda hakim tarafından yasal ve yeterli gerekçeleri de gösterilerek takdir edilecektir. Bu çerçevede suça konu olan malın suç tarihindeki değeri esas alınmalıdır. Kanun metninde değer azlığı açısından bir ölçüt getirilmemiştir³¹⁰. Nitekim Yargıtay'ın yerleşik hale gelen kararlarına göre, TCK'nun 150. maddesinin 2. fıkrası hükmü, daha çoğunu alabilme olanağı varken, yalnızca gereksinimi kadar, değer olarak da az olan şeyi alma durumunda, olayın

306 Sinan Esen, Mal Varlığına Karşı Suçlar, s. 240.

307 Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 356.

308 Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 356.

309 Malkoç, 5237 sayılı YTCK, C. I, s. 1319.

310 Parlar/Hatipoğlu, TCK Yorumu, C. II, s. 1168.

niteliği ve sanığın kişiliği de gözetilerek, yasal ve yeterli gerekçeleri de açıklanarak uygulanabileceği belirtilmiştir³¹¹.

311 "...olayda çözümlenmesi gereken hukuki uyumsuzluk, sanığın eyleminin kalkışma aşamasında kalması karşısında, hakkında, "çalınan malın değerinin azlığı" halinde cezadan indirim öngören 5237 TCY'nin 150/2. maddesinin uygulanma koşullarının bulunup bulunmadığının belirlenmesine ilişkindir.

5237 sayılı TCY'nin 150/2. maddesinde; "*Yağma suçunun konusunu oluşturan malın değerinin azlığı nedeniyle, verilecek ceza üçte birden yarıya kadar indirilir*" hükmü yer almakta iken, anılan hüküm, 29.06.2005 gün ve 5377 sayılı Yasanın 17. maddesi ile; "*Yağma suçunun konusunu oluşturan malın değerinin azlığı nedeniyle, verilecek ceza üçte birden yarıya kadar indirilebilir.*" şeklinde değiştirilmiştir.

Maddenin ilk hali ile yağma suçlarında, konu değerinin azlığı nedeniyle yargıca, cezada indirim yapma mecburiyeti getirilmiş, daha sonra yapılan değişiklikle ise bu mecburiyet kaldırılmış ve indirim yapma yapmama konusunda takdir yetkisi tanınmıştır.

Madde yağma suçunun konusunu oluşturan değer az olmasını temel almaktadır. Değer azlığı ile Yasa Koyucu tarafından neyin kastedildiği, duraksamaları önleyecek biçimde açıklığa kavuşturulmamış, rakamsal bir sınırlandırma getirilmemiş ve fakat yargıca, yargılama konusu maddi olayla ilgili olarak takdir ve değerlendirme yetkisi tanınmıştır. Yargıç, gasp edilen veya gasp edilmeye kalkışılan şeyin değerinin azlığını ceza indirimi yapmakla değerlendirebilecektir.

Bu nedenle, 5237 sayılı Yasanın 150/2. maddesinin uygulanmasında, 765 sayılı TCY'nin 522. maddesinde öngörülen "hafif" ya da "pek hafif" kavramlarıyla irtibatlı bir yoruma girilmemeli, Yargıtay'dan, anılan maddenin uygulanması sürecindeki içtihatlarına paralel şekilde, yıllık ölçülerini belirlemesi beklenmemelidir.

Yargıç, bu değerlendirmenin yanı sıra her somut olayda, olayın özelliklerini dikkate alacak, 5237 sayılı TCY'nin 3. maddesinde öngörüldüğü üzere, "işlenen fiilin ağırlığıyla orantılı" olacak şekilde ceza adaletini sağlayacaktır. Görüldüğü gibi, madde ile getirilen sistem, sadece malın değerinin objektif ölçütlere göre belirlenerek cezadan indirim yapılmasından ibaret değildir. Olayın özelliği her olayda değerlendirmeye konu edilecek, meydana gelen haksızlığa faili iten etkenler ve bu haksızlığın mağdur üzerindeki etkileri de gözetilerek indirim yapma yapmama konusunda takdir kullanılacak ve maddenin uygulanıp uygulanmamasına ilişkin gerekçe kararda gösterilecektir.

Buna karşılık maddenin uygulanmasındaki en önemli ölçüt, kuşkusuz değer ölçüsüdür. Ölçüye konu edilmesi gereken değer ise, fiilen gasp edilen olmayıp, eylem kastına dahil edilen olmalıdır. Bu değer ise "indirim yapılmasını" haklı saydıracak düzeyde az olması gerekmektedir.

Bu açıklamalar ışığında somut olay değerlendirildiğinde, her ne kadar yağma suçu kalkışma aşamasında kalmış ise de olayın özelliği nazara alındığında, mağdura ait ne bulursa alma kastı ile hareket eden sanık hakkında, yalnızca eylemin kalkışma aşamasında kalması nedeniyle 5237 sayılı TCY'nin 150/2. maddesi uyarınca indirim yapılması kabul edilemez.

Nitekim sanık, 08.03.2006 tarihinde Sulh Ceza Hakimi tarafından müdafii de hazır olduğu halde yapılan sorgusunda, "mağdur benim teyzemdir, ben pazarcılık ile geçinirim, ancak daha fazla paramın olmasını ister idim. Teyzemin de maddi durumunun iyi olduğunu biliyordum. Amacım gidip teyzemin paralarına konmak idi ..." şeklindeki beyanı ile kastının, elde edebileceği her şeyi almak olduğunu açıkça ortaya koymuştur.

Yerel Mahkemece, "çokluk/azlık kavramına ilişkin tespit yapma imkanı bulunmayacağına göre kuşkusundan sanık yararlanır" gerekçesine dayanarak, sanığın cezasından indirim yapması, dosya kapsamındaki kanıtlara ve yasaya aykırı olup, isabetsizdir...", (YCGK. 2008/6-15 E, 2008/59 K.), AKİP; "5237 sayılı TCY'nin 150. maddesinin 2. fıkrasındaki "malın değerinin azlığı" kavramının, 765 sayılı TCY'nin 522. maddesindeki "hafif" ve "pek hafif" ölçütleriyle her iki maddenin de cezadan indirim olanağı sağlanması dışında benzerliği bulunmadığı, "değerinin azlığı"nın 5237 sayılı Yasaya özgü ayrı ve yeni bir kavram olduğu, bunun; daha çoğunu alabilme olanağı varken yalnızca gereksinmesi kadar (örneğin; birkaç meyve veya ekmek, yiyecek; bir iki defter, kalem; sigara, bira ve benzeri) değer olarak az olan şeyi alma durumunda, olayın özelliği ve sanığın kişiliği de değerlendirilerek, yasal ve yeterli gerekçeleri

VI- ŞAHSİ CEZASIZLIK SEBEBİ

Genel olarak TCK'nun 167. maddesinde şahsi cezasızlık sebepleri düzenlenmiştir. Yağma suçunun temel halinin ve nitelikli hallerinin belli yakınlıktaki akrabalara karşı işlenmesi durumunda, mal aleyhine işlenen diğer suçlardan farklı olarak fail lehine cezasızlık hali veya cezadan indirim nedeni oluşturmaz. Bu nedenle, yağma suçu açısından ceza kanunumuzda şahsi cezasızlık düzenlemesi bulunmamaktadır³¹².

VII- ETKİN PİŞMANLIK HALİ

Türk Ceza Kanunu'nun 168. maddesi³¹³ ile mal varlığına karşı işlenen kimi suçlar bakımından ortak hüküm niteliğinde etkin pişmanlık hali düzenlenmiştir. Yağma suçu tamamlandıktan sonra, (kovuşturma başlamadan önce) iddianame kabul edilinceye veya kabul edilmiş sayılıncaya kadar, failin, azmettirenin veya yardım edenin bizzat pişmanlık göstererek, mağdurun uğradığı zararı aynen geri verme veya tazmin suretiyle tamamen gidermesi halinde verilecek ceza, 1/2'den 2/3'üne kadar indirilir. Kamu davası iddianamenin kabulüyle birlikte açılmış ve

de açıklanarak uygulanabileceği gözetilmeden; somut olayda içinde ne olduğunu bilmeden alınan çanta için anılan Yasa maddesinin uygulama olanağı olmadığı halde cezadan indirim yapılması, karşı temyiz olmadığından bozma nedeni yapılmamıştır..”, (YARGITAY 6.C.D.2005/14731 E-2006/4711 K ,T:08.05.2006), AKİP.

312 “...Sanığın babası olan yakınana bıçak çekerek "para vermezsen seni öldürürüm" dediğinin kabul edilmesi karşısında, bu eylemin TCY.nın 495, 61. maddelerine uyabileceği, kanıtları ve suç niteliğini değerlendirmenin Ağır Ceza Mahkemesinin görevine girdiği gözetilmeden yargılamaya devam edilerek aynı Yasanın 188/1. maddesiyle hükümlülük kararı verilmesi...”, (YARGITAY 4. CD. 07.02.2005 tarih ve 2003/16534 E, 2005/589 K.), AKİP.

313 **TCK.Madde 168 - (Değişik madde: 29/06/2005-5377 S.K./20.mad)**

(1) Hırsızlık, mala zarar verme, güveni kötüye kullanma, dolandırıcılık, hileli iflâs, taksirli iflâs ve karşılıksız yararlanma suçları tamamlandıktan sonra ve fakat bu nedenle hakkında kovuşturma başlamadan önce, failin, azmettirenin veya yardım edenin bizzat pişmanlık göstererek mağdurun uğradığı zararı aynen geri verme veya tazmin suretiyle tamamen gidermesi halinde, verilecek cezanın üçte ikisine kadarı indirilir.

(2) Etkin pişmanlığın kovuşturma başladıktan sonra ve fakat hüküm verilmezden önce gösterilmesi halinde, verilecek cezanın yarısına kadarı indirilir.

(3) Yağma suçundan dolayı etkin pişmanlık gösteren kişiye verilecek cezanın, birinci fıkraya giren hallerde yarısına, ikinci fıkraya giren hallerde üçte birine kadarı indirilir.

(4) Kısmen geri verme veya tazmin halinde etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanabilmesi için, ayrıca mağdurun rızası aranır.”

kovuşturma evresi başlamış olur³¹⁴. TCK 168/4. maddesinde kısmen geri verme veya tazmin durumunda etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanabilmesi için ayrıca mağdurun rıza göstermesi aranmıştır.

Etkin pişmanlık hali, icra hareketlerinin tamamlanması ve neticesinin de gerçekleşmesinden sonra, yani suç tamamlanıp ortaya çıktıktan sonra gerçekleşmektedir. Etkin pişmanlık halinin cezada indirim yapılmasını gerektiren şahsi sebep olarak kabulünün nedeni, suç tamamlandıktan sonra failin pişmanlık duyması ile gerçekleştirdiği haksızlığın sonuçlarının mümkün olduğunca ortadan kaldırılabilmesine olanak sağlanması düşüncesidir³¹⁵.

VIII- SUÇUN ÖZEL GÖRÜNÜŞ ŞEKİLLERİ

A- Suça Teşebbüs ve Gönüllü Vazgeçme

Bir suçun işlenmesinde ilk aşama düşünce aşaması olup, fail suç işlemeyi düşündüğü için cezalandırılmaz. Ceza verilebilmesi için failin bu düşüncesini toplumun düzenini bozacak bir suç tanımını ihlal edebilecek biçimde, bir davranışla dışa yansıtması gerekmektedir. Hazırlık hareketleri, suç işleme yolunda ikinci aşama olarak nitelendirilmektedir. Hazırlık hareketleri ile suç işlemeye karar veren kişi bazı faaliyetlerde bulunmaktadır. Hazırlık hareketleri korunan hukuki yarar açısından tehlike yaratmadığından cezalandırılmamaktadır. Suça teşebbüsten söz edilebilmesi için icra hareketlerinin failce gerçekleştirilmeye başlanması gerekir³¹⁶.

Yağma suçuna teşebbüs mümkün olup, failin tehdit veya cebirle suçun icra hareketlerine başladıktan sonra, elinde olmayan nedenlerle, malı kendi egemenlik alanına sokamadığı durumlarda, yağma suçu teşebbüs³¹⁷ aşamasında kalmış sayılır³¹⁸.

314 İsmail Malkoç / Mert Yüksektepe, *Açıklamalarla ve Yorumlarla 5271 Sayılı Yeni Ceza Muhakemesi Kanunu*, C. I, Malkoç Kitabevi, Ankara 2008, s. 993

315 Parlar/Hatipoğlu, TCK Yorumu, CII, s. 1318.

316 Nur Centel / Hamide Zafer / Özlem Çakmut, *Türk Ceza Hukukuna Giriş*, Beta Yayınları, İstanbul 2006, s. 449, 450.

317 “Önceden alınmış oldukları karar uyarınca yağma suçunu işlemek için anlaşılan ve saat:20:30-21:00 sıralarında yolda yürümekte olan yakınlar Y.K, S.Ö, A.K, F.T, M.S ve G.K’yi durdurarak haraçları çıkarın diyerek silahla tehdit edip para isteyen sanıkların yakınlarından F’nin 10.000.000 TL, A’nın 250.000 TL ve kimliği belirlenmeyen diğer iki yakınların

Yağma suçu, neticesi harekete bitişik suçlardan olup, cebir veya tehdit kullanılarak malın alınmasıyla oluşur. Bir başka anlatımla, mağdurun suçunu oluşturan mal üzerindeki zilyedliğine son verilmesi ve bu mal üzerinde failin fiili hakimiyetinin kurulmasıyla tamamlanır³¹⁹. Örneğin, failin icra hareketlerine başlamasına rağmen, mağdurun üzerinden alınabilecek bir eşya çıkmaması³²⁰, mağdurun direnmesi ya da kaçması veyahut da çevreden yetişenlerin, polisin, faile engel olması nedeniyle, mal fail tarafından alınamamışsa yağma eyleminin teşebbüs³²¹ aşamasında kaldığı kabul edilir³²².

Fail, tehdit veya cebiri tamamladıktan sonra, gönüllü olarak malı almaktan vazgeçerse, gönüllü vazgeçme hükümlerinden yararlanır ve sadece cebir veya tehdit suçundan sorumlu tutulur³²³.

Suçun tamamlanmasından sonra suça konu şeyin geri verilmesi durumunda ise, gönüllü vazgeçme (TCK.m. 36) değil, etkin pişmanlık (TCK.m.168) sözkonusudur.

1.000.000 ve 250.000 TL parasını alıp bunlar dışındaki iki yakınandan da para alamadıklarının yakınanların soruşturma evresindeki anlatımları ve sanıkların da aşamalarındaki savunmalarıyla kanıtlandığının anlaşılması karşısında; sanıkların paralarını aldıkları yakınanlara yönelik eylemlerinin ayrı ayrı dört kez tamamlanmış yağma, paralarını alamadıkları iki yakınana yönelik eylemlerinin ise kalkışma aşamasında kalan yağma suçlarını oluşturduğu gözetilmeden, yakınanlar M, G, S ve Y'ye yönelik yağma suçlarından beraatlerine, yakınanlar A ve F'ye yönelik eylemleri bakımından ise hukuki nitelendirmesinde yanılığa düşülerek hırsızlık suçlarından hükümlülüklerine karar verilmesi...", (YARGITAY 6 CD.05/02/2007 tarih ve 6113 E-1155 K.), Malkoç, 5237 sayılı YTCK , s. 1312.

318 Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 359.

319 Parlar/Hatipoğlu, TCK Yorumu, C. II, s. 1135.

320 "Sanık M.D. nin bıçağı yakınan E.B. nin boğazına dayadığı sırada adı geçen yakınanın üzerini arayan sanık M. Ü. nün yağmalanacak bir şey bulamadığının anlaşılması karşısında; sanıkların eyleminin kalkışma aşamasında kaldığının gözetilmeden yazılı biçimde tamamlanmış suçtan hüküm kurulması ...", (YARGITAY 6.C.D 2006/19303 E-2007/5513), AKİP.

321 "Sanığın, aldığı eşyayla birlikte evden çıkınca, kapının önündeki sahanlıkta karşılaştığı yakınana, kalkışma aşamasında kalan hırsızlık eylemini tamamlamak için yumrukla vurup yaralaması ve boğuşma devam ederken olay yerine gelen tanık U. ile yakınana tornavida sağladığının iddia edilmesi karşısında; eyleminin sübutu halinde yağma suçunu oluşturup oluşturmadığına ilişkin kanıtların takdir ve tartışma görevinin üst dereceli Ağır Ceza Mahkemesine ait olduğu..." , (YARGITAY 6 CD, 24.10.2007 tarih 23358 E 10660 K.),Bakıcı/Yalvaç, s. 368.

322 Parlar/Hatipoğlu, TCK Yorumu, C. II, s. 1135.

323 Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 359.

B-İştirak

Yağma suçu, iştirak bakımından herhangi bir özellik taşımamaktadır. Cebir veya tehdit yağma suçunun unsur suçlarıdır. Faillerden birinin cebir veya tehdidi, diğerinin ise malın alınmasını gerçekleştirdiği durumlarda, bu kişiler eylem üzerinde doğrudan hakimiyet kurduklarından, müşterek faillik durumu söz konusu olur (TCK.m. 37)³²⁴.

Yargıtay bir kararında, “Yalnız yaşayan mağdurda, para ve ziynet eşyaları bulunduğunu, bunu gasp etmelerini söyleyip, diğer sanığı gasp yapmaya ikna ederek mağdurun evini gösteren, yaptıkları plan uyarınca da geceleyin mağdurun evine giden, diğer sanığın gasp eylemi sırasında dışarıda bekleyen sanığın eyleme katılma derecesi asli faillik hükmü kapsamında değerlendirilmelidir” demiştir³²⁵.

Müşterek failler, aralarındaki iş bölümü uyarınca suçun kanuni tanımında bulunan maddi unsurlardan bir kısmını gerçekleştirmekle de fiil üzerinde müşterek doğrudan hakimiyet kurabilirler. Buna karşılık suçun icrası açısından müstakil bir fonksiyonu olmayan bir katkıda bulunulması durumunda müşterek faillikten söz edilemez³²⁶.

Yeni Ceza Kanunumuzda asli-fer'i fail ayrımına yer verilmemiştir. TCK'nun 37. maddesinde müşterek faillik düzenlemesi yer almaktadır³²⁷. Yağma suçunun işlenmesinde, başkasını araç olarak kullanan kişi de TCK'nun 37/2. maddesi uyarınca fail olarak sorumlu tutulacaktır. TCK'nun 149/1-c bendinde düzenlenen nitelikli yağma suçunun tek faille işlenmesi mümkün değildir. Yağma suçuna iştiraktan sorumlu tutulabilmek için yağma suçunun en azından teşebbüs aşamasına varmış olması gerekir. Kısaca yağma suçunun kanuni tanımında yer alan fiili birlikte

324 Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 361.

325 (YCGK, 09.04.2002 tarih 6-98 E, 227 K.), AKİP.

326 İzzet Özgenç, / Cumhur Şahin, Uygulamalı Ceza Hukuku, Seçkin Yayıncılık, 3.B, Ankara 2001, s. 323, 324.

327 **TCK Madde 37** – “(1) Suçun kanunî tanımında yer alan fiili birlikte gerçekleştiren kişilerden her biri, fail olarak sorumlu olur.

(2) Suçun işlenmesinde bir başkasını araç olarak kullanan kişi de fail olarak sorumlu tutulur. Kusur yeteneği olmayanları suçun işlenmesinde araç olarak kullanan kişinin cezası, üçte birden yarısına kadar artırılır”.

gerçekleştiren faillerden her biri müşterek fail olarak sorumludur³²⁸. TCK'nun 38. maddede azmettiren, 39. maddede yardım eden biçiminde suça iştirake ilişkin yeni düzenlemeler getirilmiştir.

TCK'nun 38 ve 39. maddeler kapsamında kalan suça iştirak durumu sözkonusu olduğunda, TCK'nun 149/1-c bendinde suçun birden fazla kişi tarafından işlenmesi nitelikli hali gerçekleşmez³²⁹. Suça katılan failer eylemlerinin niteliğine göre suçun temel hali esas alınarak cezalandırılacaklardır.

C- İçtima

Yağma suçu cebir veya tehditle işlenen ve hırsızlığı da içeren tipik bir bileşik suçtur. Suç aslında cebir veya tehdit kullanılarak hırsızlık yapmaktan ibarettir. Bu nedenle yağma suçuna cebri hırsızlık da denilmektedir. Kanunkoyucunun Türk Ceza Kanunu'nda bağımsız olarak düzenlediği hırsızlık, cebir ve tehdit suçlarını TCK'nun 148. maddesinde bir araya getirerek, bu suçlardan bağımsız yapıda ve ayrı isimde başka bir suç daha yaratmıştır. Bu suç, suçların birleşme şekillerinden bileşik suça iyi bir örnek oluşturmaktadır³³⁰.

Tehdit veya cebir, yağma suçunun araç hareketleri niteliğindeki unsuru oluşturduğundan, fail sadece yağma suçundan cezalandırılmaktadır. Faile, ayrıca tehdit veya TCK'nun 87. maddesinde tanımlanan neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış yaralama boyutuna ulaşmayan cebir fiilinden dolayı ceza verilemez. Ancak cebir sonucunda TCK'nun 87. madde kapsamında neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış kasten yaralama niteliğinde bir durum ortaya çıkması durumunda, gerçek içtima durumu söz konusu olup, yağma suçunun yanı sıra, faile TCK. m.149/2 'ye göre kasten yaralama suçundan da ceza verilmesi gerekir³³¹.

Yağmanın konuta girilerek işlenmesi halinde, konut dokunulmazlığını ihlal suçu yağma suçunun ağırlaştırıcı nedeni olarak cezaya etki eder. Bu durumda kişinin

328 Parlar/Hatipoğlu, TCK Yorumu, CII, s. 1137.

329 Suçun birden fazla kişi tarafından işlenmesi nitelikli haline ilişkin ayrıntılı bilgi için Bkz., s. 63.

330 Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 359.

331 Parlar/Hatipoğlu, TCK Yorumu, C. II, s. 1138; Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 360.

Anayasanın 21 maddesiyle korunan konut dokunulmazlığı ihlal edilmektedir. Konut dokunulmazlığını ihlal suçu, TCK'nun 116. maddesinde yaptırıma bağlanmıştır. Kanunkoyucu TCK 149/1-d bendinde getirdiği düzenleme ile yeni bileşik bir suç türü yaratmıştır. Bu nedenle fail ayrıca konut dokunulmazlığından sorumlu tutulmayacaktır³³². Yargıtay bir kararında³³³ TCK'nun 149. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde, yağma suçunun konutta işlenmesinin, nitelikli hallerden birisi olarak düzenlenmiş olması karşısında; sanığın ayrıca konut dokunulmazlığını bozma suçundan da hükümlülüğüne karar verilemeyeceğini belirtmiştir³³⁴. İşyeri dokunulmazlığı ihlal edilerek gerçekleştirilen yağma suçunda da aynı durum söz konusudur³³⁵.

Yağma suçunda zincirleme suç kuralları uygulanmaz. TCK'nun 43/3. maddesindeki açık düzenleme uyarınca³³⁶, yağma suçu aynı suç işleme kararına bağlı olarak ister aynı zamanda değişik kişilere, ister farklı zamanlarda aynı veya değişik kişilere karşı işlenmiş olsun, işlenen her bir yağma suçunun birbirinden bağımsız olarak cezalandırılması yoluna gidilecektir. Örneğin fail, bir yolcu otobüsünü durdurup zorla tüm yolcuların parasını alsa, otobüste bulunan yolcu sayısı kadar yağma suçu oluşacaktır³³⁷. Aynı mağdura karşı ister aynı zamanda ister farklı zamanda yağma suçu işlendiğinde işlenen her bir yağma suçu bağımsız olarak cezalandırılacaktır³³⁸.

332 Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 360.

333 "...Yağma suçunun 5237 sayılı TCY'nın 149.maddesinin 1.fıkrasının (a)- (c)- (d)- (e) bentlerine aykırı biçimde, silahla, üç kişi olarak, konutta, felçli ve yaşlı kişilere karşı işlediği, bu nedenle aynı Yasanın 61.maddesi uyarınca temel ceza belirlenirken, alt sınırdan uzaklaşmak gerektiği düşünülmemesi..." yolsuzdur. (6. CD. 11.07.2006 tarih ve 2005/18306 E, 2006/7488 K.), AKİP.

334 Bakıcı/Yalvaç, s. 376.

335 Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 360.

336 **TCK Madde 43** –“(1) Bir suç işleme kararının icrası kapsamında, değişik zamanlarda bir kişiye karşı aynı suçun birden fazla işlenmesi durumunda, bir cezaya hükmedilir. Ancak bu ceza, dörtte birinden dörtte üçüne kadar artırılır. Bir suçun temel şekli ile daha ağır veya daha az cezayı gerektiren nitelikli şekilleri, aynı suç sayılır. (Ek cümle: 29/06/2005-5377 S.K./6.mad) Mağduru belli bir kişi olmayan suçlarda da bu fıkra hükmü uygulanır.
(2) Aynı suçun birden fazla kişiye karşı tek bir fiille işlenmesi durumunda da, birinci fıkra hükmü uygulanır.
(3) Kasten öldürme, kasten yaralama, işkence, ... ve yağma suçlarında bu madde hükümleri uygulanmaz”.

337 Tezcan/Erdem/Önok, Teorik ve Pratik, s. 524.

338 YARGITAY 6 CD. 13/11/2006 tarih ve 3603 E-11141 K, “Sanığın yakınan S.C’ye karşı işyerinde yağma eylemini gerçekleştirdikten sonra yakınanı ticari araca bindirerek araç içinde bıçak tehdidiyle ayrıca yağma suçunu işlediğinin anlaşılması karşısında eylemlerinin TCK'nun

TCK’da kişiyi hürriyetinden yoksun kılma eylemi yağma suçunun bir unsuru olarak düzenlenmemiştir. Bu halde gerçek içtima hükümleri uygulanır. Suçun, mağdurun özgürlüğünün kısıtlanarak işlendiği durumlarda, hem yağma hem de kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçu oluşmaktadır³³⁹.

IX-YAPTIRIM VE KOVUŞTURMA USULÜ

A-Yaptırım

TCK’nun 148/1. maddesinde düzenlenen malın yağması suçunun cezası altı yıldan on yıla kadar hapis cezasıdır. TCK’nun 149. maddesinde düzenlenen nitelikli yağma suçunun cezası ise on yıldan onbeş yıla kadar hapis cezasıdır.

Yağma suçunun konusunu oluşturan malın değerinin azlığı, cezanın TCK’nun 150/2. maddesi uyarınca 1/3’den 1/2’ye kadar indirilmesi sonucunu da doğurabilir.

Ceza Kanunumuzda³⁴⁰ hırsızlık, güveni kötüye kullanma ve dolandırıcılık suçlarıyla bir tüzel kişiye yarar sağlanması halinde, tüzel kişiler hakkında onlara özgü güvenlik tedbirinin uygulanması kabul edilmiş, fakat yağma suçu için çok daha ağır sonuçları olmasına rağmen böyle bir düzenleme öngörülmemiştir³⁴¹. Kanaatimizce yağma suçu için unutulduğunu sandığımız düzenleme eksikliği giderilmelidir. Ceza adaleti ve suçla etkin mücadele edilebilmesi amacıyla bu suç ta biran önce TCK’nun 169. madde kapsamına alınmalıdır.

43/3 maddesi gereğince iki kez yağma suçunu oluşturduğu gözetilmeden tek yağma suçu kabul edilip...”, Malkoç, 5237 sayılı YTCK, s. 1285.

339 “..765 sayılı TCY’nın 499/1. maddesinde düzenlenen suçun tam karşılığının 5237 sayılı TCY’nda, bulunmadığı, olayın özellik ve niteliğine göre, 148 ya da 149. maddelerinin fıkra ve bentlerinin uygulanması gerektiği; ayrıca 765 sayılı Yasanın 499/1. maddesindeki adam kaldırma suçu, kişinin irade özgürlüğü yanında, dolaşım özgürlüğüne de yöneldiğinden ve 5237 sayılı Yasanın 148 ve 149. maddelerinin fıkra ve bentlerinde, dolaşım özgürlüğünü suçun ögesi olarak öngören bir düzenleme bulunmadığından; 499/1. maddenin karşılığı olarak 5237 sayılı Yasanın 148 veya 149. maddelerine göre yağma ve 109. madde uyarınca kişiyi özgürlüğünden yoksun kılma suçlarından ayrı ayrı hüküm kurulması gerektiğinin gözetilmesi zorunluluğu,” (YARGITAY 6.C.D 2005/11914 E-2006/1776 K.), AKİP.

340 **TCK Madde 169** “*Hırsızlık, güveni kötüye kullanma ve dolandırıcılık suçlarının işlenmesi suretiyle yararına haksız menfaat sağlanan tüzel kişiler hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur*”.

341 Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 361.

B- Kovuşturma Usulü

TCK'nun 148 ve 149. maddelerinde tanımlanan yağma suçlarının soruşturulması re'sen yapılır. Bu suçların kovuşturulması herhangi bir muhakeme şartına bağlanmamıştır.

TCK'nun 148/1. maddesinde dzenlenen malın yağması ve TCK'nun 149. maddesinde dzenlenen yağma suçunun nitelikli hallerine ilişkin davalara bakma görevi, 5235 Sayılı Kanunun 12. maddesi uyarınca Ağır Ceza Mahkemelerine aittir. 03/07/2005 tarihinde kabul edilen 15/07/2005 tarihli ve 25876 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren 5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nun 26. maddesi gereğince çocuklar tarafından işlenen suçlarla davalara, Çocuk Ağır Ceza Mahkemelerinde bakılır. Yine aynı Kanunun 17. maddesinde birlikte suç işleyen çocukların davalarına, zorunluluk bulunması halinde genel mahkemelerde birleştirme kararı verilerek bakılabileceği hüküm altına alınmıştır.

Çocuk Ağır Ceza Mahkemeleri bulunmayan yerlerde, bu mahkemeler kurulup göreve başlayıncaya kadar, görevli mahkemece 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununa göre, çocuk mahkemesi sıfatıyla davaya bakacaktır³⁴².

TCK'nun 148/1, 149. maddelerde tanımlanan yağma suçlarının dava zamanaşımı süresi TCK'nun 66/1-d bendi uyarınca onbeş yıldır. Çocuklar hakkında dava zamanaşımı süresi hesaplanırken TCK'nun 66. maddesinin 2. fıkrasının gözetilmesi gerekir. Yine zamanaşımının hesaplanmasında zamanaşımını durduran ve kesen hallerde, TCK'nun 67 maddesinin dikkate alınması gerekmektedir.

342 Haydar Erol, *Adli Yargı İlk Derece Mahkemelerinde Ceza Yargılaması ve Uygulaması*, Ankara 2006, s. 24.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SENEDİN YAĞMASI SUÇU

I- YASAL DÜZENLEME

Senedin yağması suçu, TCK'nun özel hükümler kitabında, kişilere karşı suçlara ilişkin ikinci kısmın mal varlığına karşı suçlar başlıklı onuncu bölümünde düzenlenmiştir. Senedin yağması suçu ayrı bir maddede değil de, klasik yağma ile aynı maddede düzenlenmiştir. Yağma başlığını taşıyan TCK'nun 148. maddesinin 2.fıkrasında, “*Cebir veya tehdit kullanılarak mağdurun, kendisini veya başkasını borç altına sokabilecek bir senedi veya var olan bir senedin hükümsüz kaldığını açıklayan bir vesikayı vermeye, böyle bir senedin alınmasına karşı koymamaya, ilerde böyle bir senet hâline getirilebilecek bir kağıdı imzalamaya veya var olan bir senedi imha etmeye veya imhasına karşı koymamaya mecbur edilmesi hâlinde de aynı ceza verilir.*” hükmü bulunmaktadır. Bu durum senedin yağması suçunun temel şeklini oluşturmaktadır.

Bu suç malın yağması suçundan konu yönüyle farklılık göstermektedir. Malın yağması suçunun maddi konusu taşınır mal olmasına karşın, senedin yağması suçunun maddi konusu senet ya da senetle ilgili belgedir. Senedin yağması, yağma suçunun bir türüdür³⁴³. Bu nedenle, malın yağması suçu için yapılan genel açıklamalar, senedin yağması suçu için de geçerlidir³⁴⁴.

II- SUÇLA KORUNAN HUKUKİ DEĞER, SUÇUN FAİLİ, SUÇUN MAĞDURU, SUÇUN KONUSU

A- Suçla Korunan Hukuki Değer

Senedin yağması suçunda korunan hukuki değer malın yağması suçunda olduğu gibi mal varlığı ve kişi özgürlüğüdür.

343 Önder, Şahıslara, s. 52

344 Ayrıntılı bilgi için Bkz., s

B- Suçun Faili

Senedin yağması suçunda, malın yağması suçunda olduğu gibi suçun faili herkes olabilir. Suç fail açısından bir özellik göstermemektedir³⁴⁵.

C- Suçun Mağduru

Senedin yağması suçunun mağduru da herhangi bir kimse olabilir. Senet imzalayan için borç doğurucu olmalı, mağdur olaydan önce hayatta bulunmalıdır. Suçun mağduru, malın sahibi olabileceği gibi olay mahallinde bulunan başka bir şahısta olabilir³⁴⁶.

D- Suçun Maddi Konusu

Senedin yağması suçunun maddi konusunu, mağduru veya bir başkasını “borç altına sokabilecek bir senet”, faili borçtan kurtaran her çeşit belge ve hatta ileride senet haline getirilebilecek imzalı bir kağıt oluşturmaktadır. Var olan bir senedin imhası da bu bağlamda suçun maddi konusuna dahil bulunmaktadır³⁴⁷.

Öğretide senetle ilgili şu tarifler yapılmıştır. Önder senedin, mağdura borç yükleyen veya faili borçtan kurtaran her türlü belge olduğunu³⁴⁸, Dönmezer ise, senedin, bir borcu doğurması yahut bir borçtan kurtulma durumunu içermesi gerektiğini³⁴⁹ belirtmiştir.

Senedin yağması suçuna konu borç, para borcu olabileceği gibi, bir işi yapmaya veya yapmamaya, bir taşınmazı bağışlamaya, kira ile oturlan bir binayı boşaltmaya, var olan bir borca kefil olmaya ilişkin de olabilir³⁵⁰.

345 Parlar/Hatipoğlu, TCK Yorumu, C. II, s. 1133.

346 Polat, s. 717.

347 Parlar/Hatipoğlu, TCK Yorumu, C. II, s. 1133; Aynı yönde Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 365.

348 Önder, Şahıslara, s. 353.

349 Dönmezer, Kişilere , s. 354; Aynı yönde Ali Parlar/Muzaffer Hatipoğlu, Muzaffer, *Ağır Ceza Davaları*, Adalet Yayınevi, Ankara 2007, s. 267; Hukuk usulünde Senet hakkında ayrıntılı bilgi için Bkz. : Baki Kuru, *Hukuk Muhakemeleri Usulü*, C.II, 6. B, Ankara 2001, s. 2074.; Seyithan Deliduman ,Medeni Usul Hukukunda Senet ve Senetlerle Yazılı Şekil Arasındaki İlişki,http://www.hukukcu.com/bilimsel/kitaplar/usulhukukunda_senet.htm, (10.06.2009).

350 Soyaslan, Özel Hükümler, s. 328.

Ancak, senedin bunu imzalayan için borç doğurucu olması gerekir. Senedin hukuken geçersiz olması veya tahsilinin hukuken imkansız bulunması halinde suçun oluşması mümkün değildir³⁵¹.

Senet ile kastedilen, Kambiyo senetleri ve her tür ticari veya adi senet ya da vesikadır³⁵².

Bir alacağı tahsil etmemeye, herhangi bir davayı açmamaya, vasiyetnamesini değiştirmemeye yönelik bir vaadi içeren yazılı beyanlar da borç doğurucu senet ya da vesika sayılır³⁵³.

Boş kağıda imza atıldığı anda, senedin fiilen bir hukuki neticesi mevcut değil ise de, imzanın atılması hukuki bir yükümlülük altına girmek anlamına geldiğinden, böyle bir belgenin hukukça hüküm taşımadığı öne sürülemez. Boş kağıdın, imzalı olarak cebir veya tehditle elde edilmesi durumunda, bu belge ileride istenildiği gibi doldurulabileceğinden senedin yağması suçu oluşur³⁵⁴.

Yağmaya konu olan senette bir eksiklik ya da sakatlık varsa, bu senedin içerik ve biçim olarak, hukuken bir senette bulunması gereken unsurları yoksa, bu durum mutlak butlan veya yok sayılmasını gerektiriyorsa; böyle bir senet hukuken geçerli bir senet olamayacağından suç ta oluşmayacaktır. Çünkü böyle bir senedin mağdurdan alınması onun mal varlığında herhangi bir zarar meydana getirmeyecektir. Fakat suça konu senetteki sakatlık ya da eksiklik ilgili özel hukuk kuralları uyarınca, iptal edilebilirlik yaptırımına tabi ise, bu senet iptal edilinceye kadar hukuken geçerli sayılacağından artık yağma suçunun konusunu oluşturacaktır³⁵⁵.

351 Soyaslan, Özel Hükümler, s. 328, 329; Parlar/Hatipoğlu, TCK Yorumu, C. II, s. 1133.

352 Soyaslan, özel Hükümler, s. 328 ; Aynı yönde Remzi Gündüz / Veysel Gültaş, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu ile 213 Sayılı Vergi Usul Kanununda Belgelerde ve Faturalarda Sahtecilik Suçları, 2.B, Bilge Yayınevi, Ankara 2008, s. 14.

353 Soyaslan, Özel Hükümler, s. 328; Özgenç, s. 859.

354 Faruk Erem, "Türk Ceza Kanunu Şerhi", C. III, Seçkin Yayınevi, Ankara 1993, s. 2409; Karşı görüşe sahip Dönmezer: "Vesikanın ya bizzat hedefin veya başkasının aleyhine maddi ve mali bir zarar meydana getirecek nitelikte bulunması gerekir.Bu itibarla bir kimseye sadece açığa imza ettirmek bu suçu oluşturmaz" demektedir.

355 Erman/Özek, Kamu Güvenine, s. 391.

Senet, borç doğurucu bir senet olmayıp, örneğin, siyasi amaçlarla kullanılabilir bir senet ise bu halde senedin yağması suçu oluşmaz. Eylem duruma göre, TCK'nun 108. maddesi kapsamında kalan cebir, TCK'nun 106. maddesi kapsamında kalan tehdit suçlarını oluşturabilir³⁵⁶.

III- SUÇUN UNSURLARI

A- Kanuni Unsur (Tipiklik)

Tipiklik, doktrinde “kanuni unsur”, “suç kalıbı” olarak da isimlendirilmekte olup, işlenen fiilin ceza kanununda yapılmış bulunan suç tanımına uygun bulunup bulunmadığının tespitiyle ilgilidir. Tipiklik, suç sayılan fiilin ceza normundaki soyut tasviridir³⁵⁷.

TCK'nun 148/2. maddesini göz önünde bulundurarak, senedin yağması suçunun tipe uygun eylem unsurunu şu şekilde ifade edebiliriz:

- a. *Cebir veya tehdit kullanma,*
- b. *Mağduru, kendisini veya başkasını borç altına sokabilecek bir senedi veya var olan bir senedin hükümsüz kaldığını açıklayan bir vesikayı vermeye, böyle bir senedin alınmasına karşı koymamaya, ilerde böyle bir senet hâline getirilebilecek bir kağıdı imzalamaya veya var olan bir senedi imha etmeye veya imhasına karşı koymamaya mecbur etme,*
- c. *Kullanılan cebir veya tehdit ile mağduru, kendisini veya başkasını borç altına sokabilecek bir senedi veya var olan bir senedin hükümsüz kaldığını açıklayan bir vesikayı vermeye, böyle bir senedin alınmasına karşı koymamaya, ilerde böyle bir senet hâline getirilebilecek bir kağıdı imzalamaya veya var olan bir senedi imha etmeye veya imhasına karşı koymamaya mecbur etme arasında nedensellik bağının bulunması bu suçun tipiklik unsurunu oluşturmaktadır.*

356 Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 365; Aynı yönde M.Muhtar Çağlayan, *Türk Ceza Kanunu*, Yetkin Yayınevi, Ankara 1984, C.III, s. 909.

357 Mehmet Emin Artuk/Ahmet Gökçen/A.Caner Yenidünya, *5237 Sayılı Yeni TCK'ya Göre Hazırlanmış Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Turhan Yayınevi, 2.B, Ankara 2006, s. 411 vd.

Senedin yağması suçunda tipiklik unsurunun oluşması için bu unsurların gerçekleşmesi gerekir. Yapılan hareketler tipe uygun olmadığı takdirde senedin yağması suçu oluşmaz.

B- Maddi Unsur

Senedin yağması suçu seçimlik hareketli bir suçtur. Bir senedi vermeye, senedin alınmasına karşı koymamaya, senedi imha etmeye veya imhasına karşı koymamaya mecbur etmek amacıyla bir kişinin tehdit edilmesi veya o kişiye cebir uygulanmasıyla suçun maddi unsuru oluşur³⁵⁸.

1- Hareket

Cebir veya tehdit kullanılarak mağdurun, kendisini veya başkasını borç altına sokabilecek bir senedi veya var olan bir senedin hükümsüz kaldığını açıklayan bir vesikayı vermeye, böyle bir senedin alınmasına karşı koymamaya, ilerde böyle bir senet hâline getirilebilecek bir kağıdı imzalamaya veya var olan bir senedi imha etmeye veya imhasına karşı koymamaya mecbur edilmesi hâlinde suçun maddi unsuru gerçekleşir³⁵⁹. Söz konusu senedin sonradan hükümsüzlüğüne karar verilmesi, fiilin suç olma niteliğini etkilemez³⁶⁰.

Suçun konusunu oluşturan senet, mağdurun kendisini ya da başkasını borç altına sokabilecek bir senet veya var olan bir senedin hükümsüz kaldığını açıklayan ya da bu sonucu doğurmaya elverişli bir belge olmalıdır³⁶¹.

Borç altına sokma kavramıyla mağdurun zarara uğraması kastedilmektedir. Zararın fiilen gerçekleşmesi şart değildir. Senedin zarar doğurabilecek nitelikte olması suçun oluşumu için yeterlidir³⁶². Yargıtay da verdiği bir kararında suçun

358 Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 365.

359 Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 365.

360 Önder, Şahıslara, s. 353; Koca, Legal, s. 2802; Tezcan/Erdem/Önok, s. 530.

361 Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 365.

362 Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 365.

oluşumu için senedin borç doğurabilecek nitelikte olmasının yeterli olduğunu ifade etmiştir³⁶³.

Özetle, suçun maddi unsurunu, mağdura karşı belli bir amaçla tehdit veya cebir uygulanması oluşturur. Bu amaçta, mağduru elindeki senedi veya bir belgeyi vermeye veya alınmasına karşı koymamaya, elindeki senedi imha etmeye veya imhasına karşı koymamaya, ileride senet haline getirilebilecek bir kağıdı imzalamaya, imha etmeye veya imhasına karşı koymamaya mecbur etmektir³⁶⁴.

a) Tehdit

Tehdit kullanılarak mağdurun, kendisini veya başkasını borç altına sokabilecek bir senedi veya var olan bir senedin hükümsüz kaldığını açıklayan bir vesikayı vermeye, böyle bir senedin alınmasına karşı koymamaya, ileride böyle bir senet hâline getirilebilecek bir kağıdı imzalamaya veya var olan bir senedi imha etmeye veya imhasına karşı koymamaya mecbur edilmesi hâlinde suçun maddi unsuru gerçekleşir³⁶⁵.

b) Cebir

Cebir, mağdurun direncini kıran mevcut veya muhtemel her türlü zorlayıcı hareketlerdir. Cebre maruz kalan kişi, bu fiziki gücün meydana getirdiği acının etkisiyle belli bir davranışta bulunmaya zorlanmaktadır. Cebir halinde kişi acı hissetmekte ve bu acının etkisiyle belirli bir davranışı gerçekleştirmeye zorlanmaktadır³⁶⁶.

Cebir kullanılarak mağdurun, kendisini veya başkasını borç altına sokabilecek bir senedi veya var olan bir senedin hükümsüz kaldığını açıklayan bir vesikayı

363 “...Yakınan tarafından adının yazılıp, pul ve açığa. imzalatılan kambiyo senedinin, mağdur aleyhine borç doğurucu nitelikte bulunduğu, senedin diğer unsurlarının eylem anında yazılmasının bu özelliğini ortadan kaldırmayacağını anlaşılması karşısında; sanıkların geceleyin Y. Devlet Hastanesinin 28.4.2000 tarihli geçici doktor raporunda belirtildiği gibi hayati tehlike geçirecek şekilde dövme suretiyle yakınandan zorla senet alma şeklinde gerçekleşen eylemlerinin, TCK'nun 496. maddesi yollamasıyla aynı yasanın 497/1. maddesindeki yağma suçunu oluşturduğu gözetilmeden, yerinde olmayan gerekçeyle vasıflandırmada hataya düşülerek yazılı şekilde karar verilmesi,...”, (6. CD. 2002/21775 E, 2004/5617 K.), AKİP.

364 Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 366.

365 Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 365.

366 Tezcan/Erdem/Önok, s. 287, 288.

vermeye, böyle bir senedin alınmasına karşı koymamaya, ilerde böyle bir senet hâline getirilebilecek bir kağıdı imzalamaya veya var olan bir senedi imha etmeye veya imhasına karşı koymamaya mecbur edilmesi hâlinde suçun maddi unsuru gerçekleşir³⁶⁷

TCK'nun 148/3. maddesinde cebir karinesi düzenlemesi bulunmaktadır. Buna göre “*Mağdurun, herhangi bir vasıta ile kendisini bilmeyecek ve savunamayacak hâle getirilmesi de, yağma suçunda cebir sayılır*”³⁶⁸.

2- Netice

Suçun neticesi, senedin veya belgenin alınması, imha edilmesi, ileride senet haline getirilecek bir kağıdın imzalanması veya imha edilmesidir. Bu suç, tehdit veya cebir dolayısıyla, senedin verilmesi, senedin alınmasına karşı konulmaması, senedin imha edilmesi veya imhasına karşı konulmamasıyla birlikte oluşur. Bu hareketler, suçun konusunu oluşturan senet üzerinde, mağdurun zilyedliğine son verilmesini, mağdurun zilyedlikten kaynaklanan tasarruf haklarını kullanmasının olanaksız hale gelmesini ifade eder³⁶⁹. Yargıtay da verdiği bir kararda senedin alınmasıyla suçun tamamlandığını belirtmiştir³⁷⁰.

367 Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 365.

368 Necati Meran , *Yeni Türk Ceza Kanununda Sahtecilik-Malvarlığı, Bilişim Suçları ile Ekonomik ve Ticaret Alanında Suçlar*, Seçkin Yayınevi, Ankara 2005, s. 76.

369 Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 366 .

370 “...Kovuşturma evresinde ölen K.G. ve hükümlülerden R. 'nin saat 12:00 sıralarında silah tehdidiyle İnternet kafeye getirip hükümlüler U. ve B.'le birlikte alıkoydukları yakınan Z. özgürlüğünü kısıtlamak suretiyle silahla tehdit edip hukuki değer taşıyan 5 milyar lira tutarında senet imzalatılarak alıkoyma eylemlerini sürdürdükleri, adt geçen yakınanı ertesi gün 100.000.000 lira para, iki adet 250lik cep telefonu kontörü getirmesini isteyerek saat 21:00 sıralarında serbest bıraktıkları, anılan yakınanın başvuruda bulunduğu kolluk tarafından seri numaraları saptanan 100.000.000 lira parayı alan yakınanın kolluk gözetiminde Önceki alıkonulduğu İnternet kafeye giderek bu parayı G. 'e verdikten sonra anılan işyerine giren kolluk görevlilerinin hükümlü U. 'u kapıda gözçülük yaparken, suça konu parayı ise ".G. vantilatörün arkasına saklarken yakaladığının, suça konu senedin de bu kişinin üst aramasında ele geçirildiğinin anlaşılması karşısında; hukuki değer taşıyan 5 milyar lira tutarında senedin imzalatılıp alınmasıyla yağma suçunun tamamlandığı ve hükümlü Uğur'un senet imzalatılması ve 100.000.000 lira para, iki adet 250lik cep telefonu kontörü istenmesi eylemlerine katılmasının bir bütün olarak 5237 sayılı TCY'nin 149/1-(a)-(c)-(d) maddesine uyan nitelikli yağma suçunu oluşturduğu gözetilmeden, senedin alınması eylemi tehdit, 100.000.000 lira para, İki adet 250lik cep telefonu kontörü istenmesi eyleminin ise yağmaya kalkışma olarak nitelendirilip, koşulları da bulunmadığı halde yağma suçundan kurulan hükümde 5237 sayılı TCY'nin 35/2. maddesiyle uygulama yapılması,..” , (YARGITAY 6. C.D., 2006/2711 E, 2007/4728 K.), AKİP.

3- Nedensellik Bağı

Suçun oluşabilmesi için, cebir veya tehdidin belgenin veya senedin alınmasından önce ya da en azından alınması sırasında işlenmesi gerekir. Bir başka anlatımla, bu araç hareketlerle, maddi unsuru oluşturan seçimlik hareketler arasında, nedensellik, sebep-sonuç ilişkisinin olması gerekir³⁷¹. Kısaca cebir veya tehdidi, senede yönelik amaçlanan hareketler takip etmelidir³⁷².

C- Hukuka Aykırılık Unsuru

Senedin yağması suçu açısından, Türk Ceza Kanununda bir hukuka uygunluk sebebi öngörülmemiştir. Bu konuda malın yağması suçunda yapmış olduğumuz açıklamalar geçerli³⁷³ olup yeniden tekrar edilmemiştir.

D- Manevi Unsur

Bu suç kasten işlenebilen bir suç olup, suçun oluşumu için failde genel kastın yanında faydalanma kastınında bulunması gerekmektedir³⁷⁴. Fail senedin en azından borç doğurucu niteliğini bilmelidir. Failin, senedin borç doğurucu nitelikte olmamakla birlikte, borç doğurucu bir senet olduğunu sanarak cebir veya tehditle bu senedi, belgeyi aldığı hallerde suçun konusunda maddi hataya düştüğünü kabul etmek gerekir. Bu durumda objektif değerlendirmeye göre senedin yağması suçu oluşmaz³⁷⁵.

371 Parlar/Hatipoğlu, TCK Yorumu, C. II, s. 1133.

372 Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 366 .

373 Ayrıntılı bilgi için Bkz., s. 53.

374 Nevzat Toroslu, *Ceza Hukuku Özel Kısım*, Savaş Yayınevi, Ankara 2007, s. 150.

375 Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 367; Aynı yönde Tezcan/Erdem/Önok, Teorik ve Pratik, s. 531.

IV- SENEDİN YAĞMASI SUÇUNDA CEZAYI AĞIRLAŞTIRAN NEDENLER

Senedin yağması suçunun ağırlatıcı nedenleri TCK'nun 149. maddede sayılmıştır. Bu hallerde öngörülen ceza on yıldan onbeş yıla kadar hapis cezasıdır. Bu haller malın yağması suçunda açıklandığından burada tekrar açıklanmamıştır³⁷⁶.

V- SENEDİN YAĞMASI SUÇUNDA CEZAYI HAFİFLETEN FİİLİ NEDENLER

A- Bir Hukuki İlişkiye Dayanan Alacağın Tahsili Amacıyla Senedin Yağmasına Başvurulması

Kişinin bir hukuki ilişkiye dayanan alacağını tahsil amacıyla, tehdit veya cebir kullanması durumunda eylem yağma suçunu oluşturmamakta, ancak tehdit veya kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanmaktadır. TCK'nun 150. maddesinin 1.fikrasının uygulanabilmesi için, fail ile mağdur arasında olan hukuki ilişki çerçevesinde, fail lehine bir alacak doğmuş olmalıdır³⁷⁷.

Senedin yağması suçunun temelinde, bir alacağın tahsili söz konusu olabileceği gibi; hiçbir hukuki ilişkiye dayanmaksızın da senedin tehdit veya cebirle alınması durumu söz konusu olabilir. Yağmaya konu senedin veya belgenin temelinde bir hukuki ilişki varsa, fail TCK'nun 150. maddesinin 1. fıkrasını uyarınca yağmadan değil, ancak eylemin niteliğine göre, gerçekleştirdiği tehdit veya kasten yaralamadan sorumlu tutulacaktır³⁷⁸.

B- Senedin Yağmasına Konu Malın Değerinin Az Olması

Senedin yağması suçunun konusunu oluşturan senet veya belgeye bağlı değer azlığı, cezayı hafifleten bir nedendir. Bu durumda TCK'nun 150/2. maddesi uyarınca verilecek ceza 1/3'ten yarıya kadar indirilebilir.

376 Ayrıntılı bilgi için Bkz., s. 54 vd.

377 Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 368.

378 Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 368.

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 150/2. maddesindeki malın değerinin azlığı kavramı yeni bir kavram olup 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 522. maddesinden farklıdır. Yargıtay uygulamalarında³⁷⁹ yukarıda da açıklandığı üzere TCK 150/2 maddesinin uygulanabilmesi için daha çoğunu alma olanağı varken, failin sadece gereksinimi kadarını, değer olarak da az olanın alınması halinde olayın özelliği, sanığın kişiliği de değerlendirilerek bu indirim nedeninin uygulanabileceği belirtilmektedir.

VI- ŞAHSİ CEZASIZLIK SEBEBİ

Senedin yağması suçunun temel ve nitelikli hallerinin, belirli yakınlıktaki akrabalara karşı işlenmesi, mal aleyhine işlenen diğer suçlardan farklı olarak, bir cezasızlık hali veya cezadan indirim nedenini TCK'nun 167. maddesi uyarınca oluşturmamaktadır.

VII- ETKİN PİŞMANLIK HALİ

Senedin yağması suçu tamamlandıktan sonra, ancak bu nedenle hakkında kovuşturma başlamadan önce, failin, azmettirenin veya yardım edenin bizzat pişmanlık göstererek, mağdurun uğradığı zararı aynen geri verme veya tazmin ederek tamamen gidermesi durumunda, verilecek ceza TCK'nun 168/3. maddesi gereğince yarısına kadarı indirilir.

Fail etkin pişmanlığı, kovuşturma başladıktan yani iddianame kabul edildikten ya da kabul edilmiş sayıldıktan sonra, fakat hüküm verilmeden önce gösterirse, verilecek cezanın 1/3'üne kadarı indirilir. Yine TCK'nun 168/4. maddesi uyarınca mağdurun zararının kısmen giderilmesi halinde etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanabilmesi için ayrıca mağdurun rıza göstermesi gerekmektedir.

379 Bkz., s. 73- 74.

VIII- SUÇUN ÖZEL GÖRÜNÜŞ ŞEKİLLERİ

A- Teşebbüs

Senedin yağması suçuna teşebbüs mümkündür. Failin tehdit veya cebirle suçun icrai hareketlerine başladıktan sonra, elinde olmayan nedenlerle senedi kendi egemenlik alanına sokamadığı durumlarda, suç teşebbüs aşamasında kalmış sayılır³⁸⁰.

Fail, cebir veya tehdit eylemlerini tamamladıktan sonra gönüllü olarak senedi almaktan vazgeçerse, gönüllü vazgeçme hükümlerinden yararlanır ve sadece tehdit veya cebir suçundan sorumlu tutulur³⁸¹. Örneğin senet, mağdurun mukavemeti üzerine imzalanmamış ise eylem teşebbüs aşamasında kalmıştır. Senet hukuki şartlarına uygun şekilde düzenlettirildikten sonra mağdurda bırakılıp alınmazsa eylemin tehdit niteliğinde kaldığının kabulü gerekmektedir³⁸².

B- İştirak

Senedin yağması suçu iştirak açısından herhangi bir özellik taşımamaktadır. İştirakle ilgili yukarıda yapılan açıklamalar geçerli olup, burada tekrarlanmamıştır.

C- İçtima

TCK'da yağma başlığı altında tanımlanan her iki yağma şekli de senedi imha etmeye veya imhasına karşı koymamaya mecbur kılmak hali dışında, aslında cebir veya tehdit kullanmak suretiyle hırsızlıktan ibarettir. Ceza kanunumuz TCK'nun 141. maddesinde düzenlenen hırsızlık, TCK'nun 108. maddesinde düzenlenen cebir, veya TCK'nun 106. maddesinde düzenlenen tehdit suçlarını, TCK'nun 148/2. maddesinde bir araya getirerek, bu suçlardan bağımsız yapıda ve ayrı isimde başka bir suç daha yaratmıştır. Bu suç, suçların birleşmesi, içtimaı şekillerinden bileşik suça iyi bir örnek oluşturmaktadır³⁸³.

380 Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 369.

381 Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 369.

382 İsmail Malkoç, *Açıklamalı İçtihatlı 5237 Sayılı Yeni Türk Ceza Kanunu*, 3.B, C. I, s. 1282.

383 Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 370.

Senedin yağması suçu, aynı mağdura karşı aynı suç işleme kararıyla birden fazla işlenmiş ise zincirleme suç kuralları TCK'nun 43/3. maddesindeki istisna nedeniyle uygulanmaz.

Senedin yağması suçunda uygulanan cebir, basit yaralama sayılacak ölçüde ise senedin yağması suçunun unsuru kapsamında olup bileşik suçun tanımı uyarınca senedin yağması suçunun içinde erimektedir. Fakat uygulanan cebir basit yaralama ölçüsünü aşarak yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış hallerini oluşturursa TCK'nun 149/2. maddesi uyarınca, fail ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler çerçevesinde de sorumlu olacaktır³⁸⁴.

Konuta girilerek senedin yağması suçunun işlenmesi halinde, konut dokunulmazlığını ihlal suçu, senedin yağması suçunun ağırlaştırıcı nedeni olarak cezaya etki edecektir. Bu durumda fail ayrıca konut dokunulmazlığını ihlal eyleminden sorumlu tutulmayacaktır³⁸⁵.

Yine suçun, mağdurun özgürlüğünün kısıtlanarak işlenmesi durumunda fail hem senedin yağması, hem de kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçundan sorumlu tutulacaktır³⁸⁶. Suçun unsurları içinde yer almayan eylemlerin, başka suçları oluşturup oluşturmadığına özellikle dikkat edilmesi gerekmektedir. Yargıtay'ın da buna örnek teşkil edecek verdiği kararlar bulunmaktadır.

IX- YAPTIRIM VE KOVUŞTURMA USULÜ

A- Yaptırım

Senedin yağması suçunun cezası TCK'nun 148/2. maddesi uyarınca, altı yıldan on yıla kadar hapis cezasıdır. Senedin yağmasının nitelikli şekilde gerçekleştirilmesi durumunda cezası, TCK'nun 149. maddesi uyarınca on yıldan onbeş yıla kadar hapis cezasıdır.

384 Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 370.

385 Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 370.

386 Centel/Zafer/Çakmut, Kişilere Karşı İşlenen, s. 371.

Yağma suçunun konusunu oluşturan senedin değerinin azlığı, cezanın TCK'nun 150/2. maddesi uyarınca ,1/3'ten 1/2'ye kadar indirilmesi sonucunu doğurabilir.

B- Kovuşturma Usulü

TCK'nun 148/2. ve 149. maddelerinde düzenlenen senedin yağması suçları adli mercilerce, re'sen, kendiliğinden kamu adına takip edilen suçlardandır. Bu suçun takibi herhangi bir muhakeme şartına bağlanmamıştır.

Görevli mahkeme 5235 Sayılı Yasanın 12. maddesi uyarınca Ağır Ceza Mahkemesi'dir. 5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanununun 26. maddesi uyarınca çocuklar tarafından işlenen suçlarla davalara, Çocuk Ağır Ceza Mahkemelerinde bakılır. Yine aynı kanunun 17. maddesinde,birlikte suç işleyen çocukların davalarına zorunluluk bulunması halinde, genel mahkemelerde birleştirme kararı verilerek bakılabileceği hüküm altına alınmıştır.

Zamanaşımı, kamu düzeninden olduğundan re'sen uygulanır. Sanık veya hükümlü zamanaşımından vazgeçemez. Bu husus, 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 117. maddesinde “ *Gerek dava ve gerek ceza mürruru zamanı re'sen tatbik olunur ve bundan ne maznun ve ne de mahkum vazgeçemezler*” şeklinde açıklanmıştır. YTCK'nun 72. maddesinin ikinci fırcasında da ETCK'ya paralel bir düzenlemeyle “*Dava ve ceza zaman aşımı re'sen uygulanır ve bundan şüpheli sanık ve hükümlü vazgeçemezler*” hükmü getirilmiştir. Hukuk usulünde zamanaşımı bir defa olarak davada taraflarca ileri sürüldüğü takdirde dikkate alınabilmesine rağmen, ceza hukukunda “*re'sen uygulama*” ilkesi uyarınca, hakim veya Cumhuriyet savcısı tarafından kendiliğinden dikkate alınıp uygulanır³⁸⁷.

Zamanaşımı, sonuç itibariyle, devletin yargılama hakkının sona ermesi gibi bir sonuç doğurduğundan, soruşturma, kovuşturma, istinaf ve temyiz aşamalarının tümünde re'sen nazara alınır.Verilen bir karar kesinleşip hüküm halini alıncaya

387 Zekeriya Yılmaz, Türk Ceza Kanununda Zamanaşımı, <http://www.ceza-bb.adalet.gov.tr/makale/106.doc>, s.2,(07.07.2009)

kadar, dava zamanaşımı cereyan eder. Karar kesinleşip, hüküm halini aldıktan sonra işlemeye başlayan zamanaşımı ise, ceza zamanaşımıdır³⁸⁸.

TCK'nun 148/2, 149. maddelerde tanımlanan yağma suçlarının dava zamanaşımı süresi TCK'nun 66/1-d bendi uyarınca onbeş yıldır. Çocuklar hakkında dava zamanaşımı süresi hesaplanırken, TCK'nun 66/2. maddesi uyarınca hesaplama yapılması gerekir. Yine zamanaşımının hesaplanmasında, zamanaşımını durduran ve kesen hallerde TCK'nun 67. maddesi hükmünün gözetilmesi gerekmektedir.

388 Yılmaz, s.2

SONUÇ

Kişilerin tarihin en eski dönemlerinden bu yana hukuk düzenleri tarafından korunmaya layık görülen değerlerinin başında malvarlığı değerleri de gelmektedir. Ceza kanunları kişisel değerlerin yanında malvarlığı değerlerini öngördüğü ceza yaptırımları ile korumayı hedeflemiştir. Yağma suçu dışındaki hırsızlık, dolandırıcılık, mala zarar verme gibi malvarlığına yönelik eylemler genellikle insanın kişiliğine değil, maddi varlığına yönelik saldırı oluşturmaktadır. İnceleme konumuzu oluşturan yağma suçlarını bu çalışmamızda tezimizin adından da anlaşıldığı üzere tüm yönleri ile inceleme konusu yaptık.

Bu çerçevede, birinci bölümde öncelikle yağma kavramını ortaya koymaya çalıştık. Daha sonra yağma suçunun tarihsel gelişimini ele aldık. Tarihsel süreç, değişen ve gelişen insan yaşamı gözetildiğinde, önce hırsızlık suçu içerisinde değerlendirilen yağma eyleminin, zamanla günümüzdeki anlamına kavuştuğunu gördük.

İkinci bölümde ise 01.06.2005 tarihinde yürürlüğe giren 5237 sayılı YTCK 'daki malın yağması suçunu inceleme konusu yaptık. Bir kimseye karşı cebir veya tehdit kullanarak menfaat elde edilmesini cezalandıran yağma suçu, malvarlığına karşı işlenen suçların en tehlikelisi olarak kabul edilmektedir. Yağma suçlarının en önemli özelliği malvarlığı değerlerinin yanında kişi özgürlüğü, vücut dokunulmazlığı gibi insanın hayati değerlerine yönelik saldırı oluşturmalarıdır.

Suçun kanun sistematigindeki yeri, korunan hukuki değerlerden hangisine daha çok önem verildiğiyle ilgilidir. YTCK sistematiginde, kanun koyucu tarafından cebir veya tehditin malvarlığına yönelik olarak işlenen suç bakımından, araç suç olarak görülmesi ve zilyedliğin ihlaline üstünlük tanınması nedeniyle, yağma suçları, malvarlığına karşı işlenen suçlar arasında düzenlenmiştir. Anadolu'da halk arasında sıkça söylenen, “*Mal canın yongasıdır*” ifadesi de malvarlığı değerlerinin nedenli önemli olduğunu çok güzel ifade etmektedir.

Yağma suçu, nitelik itibariyle bileşik suç olup, iki veya üç ayrı suçun birleşmesinden meydana gelmiştir. Bu suçlar Hırsızlık (TCK.141,142) , Cebir (TCK.86,108) veya Tehdit'tir (TCK.106). Yağma suçları bu suçların birleşmesinden (TCK.42) oluşan bağımsız bir suçtur.

Yağma suçunun oluşabilmesi için, cebir veya tehdidin mutlaka şahıslara karşı uygulanması gerekmektedir. Fakat cebir veya tehdit eşyaya karşı cebir uygulanmış ancak mağdur tarafından bu bedensel zorlama olarak algılanmışsa, bunun kişiye yöneldiği kabul edilmelidir.

Suçun faili açısından kanunda herhangi bir özellik aranmamıştır. Herkes yağma suçunun faili olabilir. Suçun mağduru da menkul bir malın zilyedi olan veyahut da zilyed olmasa bile suçun işlendiği anda orada olan, mağdura yardım için yanında olan kişiler olabilir. Elinden cebir veya tehdit ile malı alınan kişi, malın gerçek maliki olmasa veya meşru zilyed bulunmasa dahi, suçun işlendiği sırada malı elinde bulundurması yeterlidir.

Hukuki niteliği itibarıyla yağma suçları, neticesi harekete bitişik suçlardır. Yani hareket ile netice aynı anda gerçekleşir. Bunun dışında failin maldan faydalanması ve malvarlığı dışında mağdurun başka bir zararının doğumu suçun oluşumu için gerekli değildir. Yağma suçları teşebbüse elverişlidir. Bilindiği üzere YTCK'da eksik ve tam teşebbüs ayrımı kaldırılmış, sadece teşebbüs (TCK.35) düzenlemesi yapılmıştır. Bu nedenle suçun hangi teşebbüse elverişli olduğunu ETCK'da olduğu gibi tartışmaya gerek kalmamıştır.

Yağma suçlarının, TCK'nun 43/3. maddesi uyarınca zincirleme şekilde işlenmesi mümkün değildir. Aynı suç işleme kararı çerçevesinde, fail tarafından aynı mağdura değişik zamanlarda, birden fazla yağma eylemi gerçekleştirildiğinde, fail her bir eyleminden dolayı ayrı ayrı cezalandırılacaktır. Yine fail aynı eylemi çerçevesinde birden çok mağdura yönelik yağma eylemi gerçekleştirmişse, mağdur sayısınca yağma suçundan cezalandırılacaktır.

Yağma suçları iştirak açısından bir özellik göstermemektedir. Suça iştirake ilişkin genel kurallar yağma suçları açısından da geçerlidir.

Suçun manevi unsuru açısından, doktrin ve Yargıtay, genel kastın yanında, failde faydalanma kastının da bulunması gerektiğini kabul etmektedir. Yağma suçları taksirle işlenemez.

YTCK ile malvarlığına karşı işlenen suçlar arasında en önemli değişiklik yağma suçları açısından yapılmıştır. Bu çerçevede yağmaya dönüşen hırsızlık suçu, adam kaldırma ve adam kaldırma suçunda muhabere nakli suçlarına YTCK'da yer verilmemiştir. YTCK'da yağma amaçlı adam kaldırmayı doğrudan cezalandıran bir

hüküm bulunmamaktadır. Bu durumda fail gerçek ictima hükümleri çerçevesinde hem TCK 109. maddede düzenlenen kişiyi hürriyetinden yoksun kılma, hem de yağma suçundan cezalandırılacaktır.

Malın yağması suçunun nitelikli hallerini YTCK'nun 149.maddesinde ele aldık. Kanaatimizce nitelikli hallerin yasada tek tek anlaşılır şekilde belirtilmesi oldukça isabetli olmuştur. Cezada kanunilik ilkesi uyarınca nitelikli haller arasında konut veya işyeri sayılmasına rağmen, eklenti bu kapsamda sayılmamış ve nitelikli hal olarak cezanın artırılmasını gerektiren bir durum olarak öngörülmemiştir. Bu durum doktrinde eleştirilmesine karşın, uygulama sorunu çözmüştür. Yargıtay, istikrar kazanmış içtihatlarıyla, eklenti kavramını nitelikli bir hal olarak konut veya işyeri kavramı kapsamına dahil etmiştir. Sonuç olarak işyeri veya konut eklentilerinde gerçekleştirilen yağma suçları,cezanın artırılmasını gerektiren nitelikli bir unsurdur.

YTCK 'da yağma suçları açısından getirilen en önemli ve olumlu düzenlemelerin başında suçun araç hareketlerinden biri olan tehdidin yöneldiği hukuki değerlerin neler olabileceğinin belirtilmesidir. Eski TCK'da tehdidin yöneleceği amaçlar açısından bir sınırlama getirilmemişti.

Üçüncü bölümde ise yağma sularının bir türü olan senedin yağması suçunu inceleme konusu yaptık. Senedin yağması suçu, malın yağması suçu ile birlikte aynı maddede düzenlenmiştir. Malın yağması suçunda tehdidin yöneleceği amaçlar sınırlandırılmasına karşın, senedin yağması suçunda böyle bir sınırlamaya gidilmemiştir. Doktrinde aynı nitelikteki iki suç tipi arasında, böyle bir farklılık oluşturulması haklı olarak eleştirilmektedir .

Senedin yağması suçu açısından da; suçun nitelikli halleri, malın yağması suçu ile aynıdır.

YTCK 'da, ETCK'dan farklı olarak, kendiliğinde hak alma olarak tanımladığımız ihkak-ı hak suçuna yer verilmemiştir. Ancak yağma suçunun,ihkak-ı hak amacı ile işlenmesi halinde, eylemin yağma suçunda cezanın azaltılmasını gerektiren bir hal olarak kabul edileceği düzenleme altına alınmıştır. Doktrinde, alacağın varlığının hukuken gerçekliği konusunda farklı görüşler olmasına karşın, Yargıtay alacağın varlığının hukuken ispatlanması bu halin uygulanabilmesi için şart koşmaktadır. Biz Yargıtay'ın uygulamasının hakkaniyete ve adalete daha uygun

düştüğüne inanmaktayız. Zira, çok hukuki konulu ve oldukça tehlikeli suç olan yağma ile etkili bir şekilde mücadele edilebilmesi ve faillerin yaptıkları ağır haksızlık karşısında hak ettikleri cezayı almaları için, soyut alacak iddiasına ilişkin beyanları ile ceza yaptırımından kurtulamamaları gerekir.

Yağma suçu açısından, hırsızlık suçunda olduğu gibi suça konu malın değerinin azlığı durumunda, cezadan indirim yapılabileceği TCK 150/2 maddesinde hüküm altına alınmıştır. Yasadaki değer azlığı kavramının ne şekilde yorumlanacağını, Yargıtay, istikrar kazanmış içtihatlarıyla şekillendirmiştir. Buna göre cezadan indirim sağlayan bu nitelikli halin uygulanabilmesi için, failin daha çoğunu alma olanağı varken, daha azını ve ihtiyacı kadar olanını alması durumunda, bu halin uygulanabileceği belirtilmiştir.

Yine YTCK ile ETCK'dan farklı olarak, yağma suçu açısından etkin pişmanlık düzenlemesi kabul edilmiştir. Mağdurun zararının bir an önce giderilmesi ve failin pişmanlığının değerlendirilebilmesi için böyle bir düzenleme yapılması oldukça yerinde olmuştur.

Diğer malvarlığına karşı işlenen suçların aksine; Ceza Kanunu'muzda, yağma suçları açısından şahsi cezasızlık düzenlemesine yer verilmemiştir. Yağma suçlarının tehlikeliliği dikkate alındığında, böyle bir düzenlemeye yer verilmemesi kanaatimizce de oldukça isabetli olmuştur.

Adaletin tesisi için, yasaların anlaşılır olması, uygulamada pratiklik ve kolaylık sağlaması büyük önem taşımaktadır. Bu amaçla yasa metinlerinin, suçla korunan hukuki değerleri, haksızlığa ve adaletsizliğe neden olmayacak şekilde kapsamı gerekir. Yasal düzenlemelerdeki eksikliklerin, uygulayıcılarca düzenlemelerin sınırlarını zorlar şekilde yorumla tamamlanması, uygulamada hatalara neden olmaktadır.

Kanaatimizce yağma suçu için unutulduğunu sandığımız düzenleme eksikliği giderilmelidir. Ceza adaleti ve suçla etkin mücadele edilebilmesi amacıyla bu suç ta biran önce TCK'nun 169. maddesi kapsamına alınmalıdır.

Toplumsal barış ve huzurun temini için, adaletin sağlanması çok büyük önem taşımaktadır. Yağma suçları açısından, YTCK 'da ETCK 'na oranla cezalarda büyük indirim gidilmiştir. Kanaatimizce cezaların hafifletilmesi, suçla mücadele açısından yerinde olmamıştır. Suçla mücadele için cezaların caydırıcılığı, uygulamanın hatasız

ve bir an önce mağdurun haksızlığını giderecek şekilde gerçekleştirilmesi şarttır. Bahsettiğimiz konularla ilgili kanuni değişikliklerin bir an önce yapılmasını umut etmekteyiz.

KAYNAKÇA

ALACAKAPTAN, Uğur, Suçun Unsurları, Ankara 1970.

AKGÜNDÜZ, Ahmet, Mukayeseli İslam ve Osmanlı Hukuk Külliyyatı, Diyarbakır 1986.

AKGÜNDÜZ, Ahmet, Osmanlı Kanunnameleri ve Hukuk Tahlilleri, 6. Kitap, Kanuni Devri Kanunnameleri, II.Kısım, Eyalet Kanunnameleri, İstanbul 1993.

AKİP , Adalet Açıklamalı Kanun –İçtihat programı.

AKMAN, Mehmet, Osmanlı Devleti'nde Ceza Yargılaması, Eren Yayınevi, İstanbul, 2004.

ANSAY, Şakir Sabri, Hukuk Tarihinde İslam Hukuku, 3.B, Ankara 1958.

ARSLAN, Çetin/AZİZAĞAOĞLU, Bahattin, Yeni Türk Ceza Kanunu Şerhi, Asil Yayın Dağıtım Ltd. Şti, Ankara 2004.

ARTUK, Mehmet Emin/GÖKCEN, Ahmet/YENİDÜNYA, Caner, 5237 Sayılı Kanuna Göre Hazırlanmış Ceza Hukuku Özel Hükümler, Turhan Kitabevi, 7.B, Ankara 2006 .

ARTUK, Mehmet Emin/GÖKCEN, Ahmet/YENİDÜNYA, Caner, 5237 Sayılı Yeni TCK'ya Göre Hazırlanmış Ceza Hukuku Genel Hükümler, Turhan Yayınevi, 2.B, Ankara 2006.

AYAN, Mehmet, Eşya Hukuku I, Zilyedlik ve Tapu Sicili, 2.B, Konya 2000.

AYDIN, M.Akif, Türk Hukuk Tarihi, 3.B, İstanbul 1999.

BAKICI, Sedat, Olaydan kesin Hükme Kadar Ceza Yargılaması ve Ceza Kanunu Genel Hükümler, Adalet Yayınevi, Ankara 1997.

BAKICI Sedat/YALVAÇ Gürsel, 5237 Sayılı Yasa Kapsamında Ceza Hukuku Özel Hükümleri, C. II, Adalet Yayınevi, Ankara 2008.

BÜYÜK LAROUSSE, Sözlük ve Ansiklopedisi, (Milliyet), İstanbul 1986.

CAN, Durmuş/ERDEM, Mustafa Ruhan, Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, Genişletilmiş 2.B, Barış Yayınları, İzmir 2002.

CANAK, Erkan, Suç İşlemek Amacıyla Örgüt Kurma ve Çıkar Amaçlı Örgütlenme Suçları, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2005.

CENTEL, Nur/ZAFER, Hamide/ÇAKMUT,Özlem, Kişilere Karşı İşlenen Suçlar, C. I, Beta Yayınları, İSTANBUL 2007.

CENTEL, Nur, Türk Ceza Hukukuna Giriş, Beta Yayınları,İstanbul 2001.

CENTEL, Nur/ZAFER, Hamide/ÇAKMUT, Özlem, Türk Ceza Hukukuna Giriş, Beta Yayınları, İstanbul 2006.

CİHAN, Erol, Cebir Kullanma Cürmü, İstanbul 1978.

CİN, Halil/ AKGÜNDÜZ, Ahmet, Türk Hukuk Tarihi, C. I, Kamu Hukuku, 3. B, İstanbul 1995.

CİN, Halil/ AKGÜNDÜZ, Ahmet, Türk Hukuk Tarihi, C. I, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Konya, 1989.

ÇAĞLAYAN, M. Muhtar, Türk Ceza Kanunu, Yetkin Yayınevi, Ankara ,C.III.

ÇETİN, Erol/MALKOÇ, İsmail, Uygulamada Sahtekarlık Suçları, Bilgisayar Suçları, Tebligat Suçları ve İlgili Mevzuat, Adalet Yayınevi, Ankara 1995.

DELİDUMAN, Seyithan, Makale,Medeni Usul Hukukunda Senet ve SenetlerleYazılı Şekil Arasındaki İlişki ,http://www.hukukcu.com/bilimsel/kitaplar/usulhukukunda_senet.htm.(10.06.2009). (10.06.2009).

DEMİRBAŞ, Timur, Ceza Hukuku Genel Hükümler,2. B, Seçkin Yayınevi, Ankara 2005.

DEVELİOĞLU, Ferit, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat,18. B, Ankara 2001.

DOĞAN, Ercan, Güncel Silah Mevzuatı, Ankara 2000 .

DÖNMEZER, Sulhi, “İki Suç Türü ve Kolluk”,http://www.egm.gov.tr/egitim/dergi/eskisayi/36/web/kriminoloji/ord_prof_dr_sulhi_donmezer.htm. (06.06.2009).

DÖNMEZER, Sulhi, Kişilere ve Mala Karşı Cürümler, 14.B, İstanbul 1995.

DÖNMEZER, Sulhi, Genel Ceza Hukuku Dersleri, Umumi Kısım, İstanbul 1958.

DURAN, Mustafa, 5237 sayılı Yasada Düzenlenen Yağma Suçu, <http://www.ceza-bb.adalet.gov.tr/makale/141.doc>. (07.07.2009).

DÜZBAKAR, Ömer, İslâm-Osmanlı Ceza Hukukunda Hırsızlık Suçu: 16-18. Yüzyıllarda Bursa Şer'iyeye Sicillerine Yansıyan Örnekler, <http://www.tsadergisi.org/arsiv/agustos2008/05.pdf>. (14.08.2009).

EKİNCİ, Mustafa/ESEN, Sinan, Hırsızlık, Yağma, Güveni Kötüye Kullanma, Dolandırıcılık, Hileli ve Taksirli İflas, Karşılıksız Yararlanma, Belgelerde Sahtecilik ve Bilişim Alanında Suçlar, Adalet Yayınevi, Ankara 2005.

ERDEM, Mustafa Ruhan, Türk Ceza Kanununda Mal Varlığına Karşı Suçlar, www.ceza.bb.adalet.gov.tr. (05.06.2009).

EREM, Faruk, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 3.B. Seçkin Kitabevi, Ankara 1985.

EREM, Faruk, Ümanist Doktrin Açısından Türk Ceza Hukuku, C.IV, Özel Hükümler, 2. B, Seçkin Kitabevi, Ankara 1985.

EREM, Faruk, Türk Ceza Kanunu Şerhi, CIII, Seçkin Yayınevi, Ankara 1993.

EREM, Faruk/TOROSLU, Nevzat, Türk Ceza Hukuku, Özel Hükümler, 8.B, Ankara 2000.

ERMAN Sahir/ÖZEK Çetin, Ceza Hukuku Özel Bölüm, Kamu İdaresine Karşı İşlenen Suçlar, İstanbul 1992.

EROL Haydar, Yeni Türk Ceza Kanunu Şerhi, Ankara 2005 .

EROL, Haydar, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu, CII, Ankara 2008.

EROL, Haydar, Adli Yargı İlk Derece Mahkemelerinde Ceza Yargılaması ve Uygulaması, Ankara 2006 .

ERTAŞ, Şeref, Eşya Hukuku, Ankara 2002.

ERTOSUN, Ali Suat/TAŞKIN, Ahmet, Yağma Suçu, Atatürk kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk araştırma Merkezi, Türk Ceza Hukuku Derneği, Sulhi Dönmezer Armağanı, Ankara 2008.

ESEN, Sinan, Mal Varlığına Karşı Suçlar.

GÖKCEN, Ahmet, Tanzimat Dönemi, Osmanlı Ceza Kanunları ve Kanunlardaki Ceza Müeyyideleri, İstanbul 1989.

GÖZÜBÜYÜK, Abdullah Pulat, Yağma Cürümleri, Adalet Dergisi (AD), 1974, Sy.10.

GÜLTAŞ, Veyssel, Uygulamada Ağır Ceza Davaları, Adalet Yayınevi, Ankara 2002.

GÜNDÜZ, Remzi/GÜLTAŞ, Veyssel, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu ile 213 Sayılı Vergi Usul Kanununda Belgelerde ve Faturalarda Sahtecilik Suçları, 2. B, Bilge Yayınevi, Ankara 2008.

HAKERİ, Hakan, Ceza Hukuku, Ankara 2005.

İÇEL, Kayıhan/ÜNVER, Yener, Karşılaştırmalı Ceza Hukuku Yasaları, İstanbul 2002.

İPEK, Nurcan, Roma Hukukunda Gasp (Rapina), İstanbul 2001.

KABAN, Mater/AŞANER, Halim/GÜVEN, Özcan/YALVAÇ, Gürsel, Yargıtay Ceza Genel Kurulu Kararları, Ankara 2004.

KARAASLAN, Haşim, Mala Karşı İşlenen Suçlarla Mücadele Semineri Sunuş Konuşması, 24 Mayıs 2000, İstanbul.

KARAÇOBAN, Hatice, “Türk Ceza Kanunu’nda Tehdit ve Cebir Kullanma Cürmü”, İstanbul Hukuk Dergisi, İstanbul, Sayı:1, Eylül 2002, www.muharrembalci.com/doc/misafir/tehid_cebir.doc . (09.03.2009).

KARAMAN, Hayrettin, Mukayeseli İslam Hukuku, C.1, İstanbul 1986.

KIYAK, Fahrettin, Türk ve Askeri Ceza Kanunlarında Yağma Cürümleri ve Tatbikatı, Ankara 1955.

KOCA, Mahmut, Yağma Cürümleri, Seçkin Yayınları, Ankara 2003. (Koca, Yağma Cürümleri).

KOCA, Mahmut, Yağma Cürmünün Kimi Suçlardan Ayrımı, Prof.Dr.Ömer TEOMAN’a Armağan, İstanbul 2002 .

KOCA, Mahmut, 5237 Sayılı Yeni Türk Ceza Kanunu’nda Malvarlığına Karşı İşlenen Suçlar, Kazancı, Hakemli Hukuk İşletme ve Maliye Bilimleri Dergisi, Ocak 2005, Sy.5, s.67, 84. (Koca, Kazancı).

KOCA, Mahmut, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda Yağma Suçu, Legal Hukuk Dergisi, Ağustos 2005, s. 2799, 2817.(Koca, Legal).

KOCA, Mahmut, Yağma Suçları, HPD Sonbahar 2004, Sy.2, s.126.

KURU, Baki, Hukuk Muhakemeleri Usulü, C.II, 6.B, Ankara 2001.

MALKOÇ, İsmail/GÜLER, Mahmut, Uygulamada Türk Ceza Kanunu Özel Hükümler, C.IV, Ankara 1996.

MALKOÇ, İsmail, Sahtecilik Suçları ve Mala Karşı Suçlar, Seçkin Yayınevi, Ankara 1990.

MALKOÇ, İsmail, Açıklamalı İçtihatlı Yeni Türk Ceza Kanunu, C. I, II, 3.B, Malkoç Kitabevi, Ankara 2008, (Malkoç,Açıklamalı İçtihatlı YTCK) .

MALKOÇ İsmail / YÜKSEKTEPE, Mert, Açıklamalarla ve Yorumlarla 5271 Sayılı Yeni Ceza Muhakemesi Kanunu, C. I, Malkoç Kitabevi, Ankara 2008.

MERAN, Necati, Yeni Türk Ceza Kanununda Sahtecilik-Malvarlığı, Bilişim Suçları ile Ekonomik ve Ticaret Alanında Suçlar, Seçkin Yayınevi, Ankara 2005.

NOYAN, Erdal, Hırsızlık Suçları, Adalet Yayınevi, Ankara 2007.

NOYAN, Erdal, Hırsızlık ve Yağma Suçları, Bilge Yayınevi, Ankara 2005.

ODYAKMAZ, A.Nevzat, Ceza Hukuku El Kitabı, 3.B, İstanbul 1993.

OĞUZMAN, M. Kemal/SELİÇİ, Özer, Eşya Hukuku, 9.bs, İstanbul 2002.

ÖNDER, Ayhan, Şahıslara ve Mala Karşı Suçlar Cürümler ve Bilişim alanında Suçlar, Filiz Kitabevi, İstanbul 1994. (Önder,Şahıslara).

ÖNDER, Ayhan, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, İstanbul 1994 (Önder, Özel Hükümler).

ÖZBEK, Veli Özer, Yeni Türk Ceza Kanununun Anlamı-TCK İzmir Şerhi, Seçkin Yayınevi, Ankara 2008.

ÖZGENÇ, İzzet, Türk Ceza Kanunu Gazi Şerhi Genel Hükümler, Adalet Bakanlığı Eğitim Dairesi Başkanlığı, Ankara 2006 .

ÖZGENÇ, İzzet/ŞAHİN, Cumhur, Uygulamalı Ceza Hukuku, Seçkin Yayıncılık, 3. B, Ankara 2001.

ÖZTAN, Bilge, Medeni Hukukun Temel Kavramları, Turhan Kitabevi, 11.B, Ankara 2003.

ÖZTÜRK, Bahri/ERDEM, Mustafa Ruhan/ÖZBEK, Veli Özer, Ceza Hukuku, Genel Hükümler ve Özel Hükümler, Ankara 2001.

PARLAR, Ali/HATİPOĞLU, Muzaffer, Ağır Ceza Davaları, Adalet Yayınevi, Ankara 2007 (Parlar/Hatipoğlu, Ağır Ceza).

PARLAR, Ali/HATİPOĞLU, Muzaffer, Temel İlkeler, Tanımlar, Uygulama Alanı, Kast ve Taksir, Kazancı Kitap, Ankara 2005.

PARLAR, Ali/HATİPOĞLU, Muzaffer, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu Yorumu, Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşletmesi, C. I, II, Ankara 2007 (Parlar/Hatipoğlu, TCK Yorumu).

POLAT, Halil, Teori ve Uygulamada Cumhuriyet Savcısının El Kitabı, Adalet Yayınevi, Ankara 2008.

RADO, Türkan, Roma Hukuku Dersleri, Borçlar Hukuku, Filiz Kitabevi, İstanbul 1983.

SAVAŞ, Vural/MOLLAMAHMUTOĞLU, Sadık, Türk Ceza Kanununun Yorumu, C.IV, 3. B, Ankara 1999.

SELÇUK, Sami, Dolandırıcılık Cürmünün, Kimi Suçlardan Ayrımı ve Çeklerle İlgili Suçlar, Kadioğlu Matbaası, Ankara 1986.

SOYASLAN, Doğan, Ceza Hukuku Özel Hükümler, 5. B, Yetkin Yayınları, Ankara 2005.

ŞAFAK, Engin, Hırsızlık, Yağma (Gasp) ve Dolandırıcılık Suçları ile Müşterek Hükümler, Ankara 2002.

ŞAHİN, Cumhur/ÖZGENÇ, İzzet, Uygulamalı Ceza Hukuku, Seçkin Yayıncılık,3.B, 2001 Ankara.

ŞENSOY, Naci, Basit Hırsızlık ve Çeşitli Mevsuf Hırsızlıklar (Türk Ceza Kanununun 491, 492 ve 493'üncü , Maddeleri), 2. B, İstanbul 1963.

TANKUT, Nevzat/PARLAR, Ali, Ateşli Silahlar, Bıçaklar, Av Tüfekleri ve Patlayıcı Maddeler, Adalet Yayınevi, Ankara 2004.

TAŞDEMİR, Kubilay/ÖZKEPİR, Ramazan, Uygulamada -Öğretide Belgelerde Sahtecilik, Mala Karşı Suçlar ve Bilişim Alanında Suçlar, Adil Yayınevi, Ankara 1998.

TAŞDEMİR, Kubilay/ÖZKEPİR, Ramazan, Mala Karşı Suçlar, Ankara 1993.

TEKİNAY, Selahattin Sulhi/AKMAN, Sermet/BURCUOĞLU, Haluk/ALTOP, Atilla, Tekinay Eşya Hukuku, C.1, 5. B, İstanbul 1989.

TEZCAN, Durmuş/ERDEM, Mustafa Ruhan/ÖNOK, Murat, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanununa Göre Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, Seçkin Yayınevi, Ankara 2007 .(Tezcan/Erdem/Önok,Teorik ve Pratik).

TEZCAN, Durmuş/ERDEM, Mustafa Ruhan/ÖNOK, Murat, Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, Seçkin Yayınevi, 6. B, Ankara 2008. (Tezcan/Erdem/Önok, Ceza Özel).

TEZCAN, Durmuş/ERDEM, Mustafa Ruhan/ÖNOK, Murat, Ceza Özel Hukuku, 4.B. (Tezcan/Erdem/Önok, Ceza).

TOROSLU, Nevzat, Cürümlerin Tasnifi Bakımından Suçun Hukuki Konusu, Ankara 1970.

TOROSLU, Nevzat, Ceza Hukuk Özel Kısım, Savaş Yayınevi, Ankara 2007.

UDEH, Abdülkadir (Çev.: Ruhi ÖZCAN/Ali ŞAFAK), Mukayeseli İslam Hukuk ve Beşeri Hukuk, C.I,Ankara 1990.

UMUR, Ziya, Roma Hukuku Ders Notları, İstanbul 1987.

ÜLKÜ, Muhammet Murat, 5237 sayılı TCK.148-150. Maddelerinde Yer Alan Yağma Suçu, <http://www.ceza-bb.adalet.gov.tr/makale/152.pdf>. (07.07.2009).

ÜNVER, Yener, Ceza Hukukuyla Korunması Amaçlanan Hukuksal Değer,
Ankara 2003.

YAŞAR, Osman, Uygulamada ve Öğretide Hürriyet Aleyhinde İşlenen Suçlar,
Ankara 2001.

YILMAZ, Zekeriya, Türk Ceza Kanununda Zamaşımı, <http://www.ceza-bb.adalet.gov.tr/makale/106.doc>. (07.07.2009).

YURTCAN, Erdener, Yeni Türk Ceza Kanunu ve Yorumu, Kazancı Hukuk
Yayınları, İstanbul 2004.